

Rapport

Monitor Sportbeleid 2025

Monitor Sportbeleid 2025

Met steun van het ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Mulier Instituut

Ine Pulles

Manon de Ruijscher

Remco Hoekman

Walter Baggen

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 15 juni 2026

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Monitor Sportbeleid 2025

Samenvatting	6
1 Inleiding	10
1.1 Achtergrond	10
1.2 Opzet van de rapportage	10
1.3 Belangrijkste gebeurtenissen	12
2 Wet- en regelgeving	19
2.1 Brede SPUK	19
2.2 Sportwet	21
2.3 Omgevingswet	22
2.4 Kansspelbelasting	23
3 Verstoringen van sport en bewegen	24
3.1 Kansen(on)gelijkheid	24
3.2 Veiligheid en integriteit	29
3.3 Energiecrisis en kostenstijgingen	31
4 Spelers in het sportbeleid	33
4.1 Ministerie van VWS, directie Sport en Bewegen	33
4.2 Gemeenten	37
4.3 NOC*NSF	39
4.4 Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS)	40
4.5 Maatschappelijke Organisaties in de Sport (MOS)	41
4.6 NLsportraad	41
4.7 Overige ontwikkelingen in het sportbeleidsveld	43
5 Ruimte voor sport en bewegen	45
5.1 Beleidsdocumenten	45
5.2 Sportaccommodaties	48
5.3 Beweegvriendelijke omgeving	51
6 De organisatie van sport en bewegen	55
6.1 Sportakkoord II: Sport versterkt (2023-2026)	55
6.2 Brede Regeling Combinatiefuncties	57
6.3 Sport en bewegen als deel van het beleidsveld Gezonde leefstijl	59
6.4 Arbeidsmarkt sport en bewegen	60
6.5 Financiële stromen in de breedtesport	61
7 Focuspunten sport- en beweegbeleid	63
7.1 Topsport	63
7.2 Sportevenementen	65
7.3 Zwemmen	67
7.4 Sport en bewegen door mensen met een beperking	69
7.5 Sport en bewegen door kinderen	71
8 Samenvatting	74
8.1 Wet- en regelgeving	74
8.2 Verstoringen van sport en bewegen	74
8.3 Spelers in het sportbeleid	76

8.4	Ruimte voor sport en bewegen	78
8.5	De organisatie van sport en bewegen	80
8.6	Focuspunten sport- en beweegbeleid	81
8.7	Korte vooruitblik	83
Bronnen		86

Monitor Sportbeleid 2025

Inleiding

De Monitor Sportbeleid 2025 geeft een overzicht van de ontwikkelingen in het landelijke sportbeleid in de periode 2024-2025. Het is een vervolg op de Monitor Sportbeleid 2023 (Van der Poel & Pulles, 2024) waarin de periode 2018-2023 in kaart is gebracht. Er is aandacht voor veranderingen in de context van het sport- en beweegbeleid met relevante ontwikkelingen in wet- en regelgeving en bredere maatschappelijke ontwikkelingen en verstoringen van het sport en bewegen. Daarnaast wordt ingegaan op de spelers in het sportbeleid en is oog voor inhoudelijke thema's als ruimte voor sport en bewegen, de organisatie van sport en bewegen en andere focuspunten van het sport- en beweegbeleid.

Conclusies

Wet- en regelgeving

- Wijzigingen in de Brede SPUK hebben geleid tot een korting van 10 procent op het budget. Deze werd gerechtvaardigd door de afname van administratieve lasten, maar kan mogelijk wel bezuinigingen tot gevolg hebben op lokaal niveau.
- De discussies over de sportwet hebben nog niet geleid tot een wettelijke inkadering van sport. Dit traject loopt door in 2026.
- Met de komst van de Omgevingswet liggen er kansen voor sport en bewegen. Daarentegen heeft de verhoging van de Kansspelbelasting tot gevolg dat de inkomsten van de georganiseerde sport dalen. De afhankelijkheid van gelden uit de kansspelbelasting maakt de sportsector kwetsbaar.

Maatschappelijke ontwikkelingen en hun invloed op het sportbeleid

- Kansen(on)gelijkheid bleef een belangrijk thema binnen het sportbeleid. De aandacht voor sociaaleconomische verschillen in sport- en beweegdeelname nam verder toe, onder andere via een apart cluster Kansengelijkheid binnen het ministerie van VWS en een adviestraject van de Nederlandse Sportraad. De verschillen in sport- en beweegdeelname naar opleiding en inkomen blijven groot.
- De aandacht voor veiligheid en integriteit in de sport nam verder toe. Er werd gewerkt aan een onafhankelijk integriteitscentrum voor de sport en een wetsvoorstel Wet Integere Sport. Ook kregen thema's als discriminatie, antisemitisme, gendergelijkheid en grensoverschrijdend gedrag veel aandacht in politiek en beleid.
- De stijgende (energie)kosten en, als gevolg, druk op de exploitatie kregen politieke aandacht. De hogere energiekosten vergroten de noodzaak om sportaccommodaties te verduurzamen. Maar niet alle eigenaren en sportverenigingen beschikken over voldoende financiële ruimte of kennis om hierin te investeren.

Spelers in het sportbeleid

- Er zijn geen belangrijke nieuwe spelers in het sportbeleid bijgekomen. Ook is de manier waarop partijen met elkaar uitvoering geven aan het sportbeleid nagenoeg gelijk aan eerdere jaren. De steun van het ministerie van VWS aan het veld loopt grotendeels via bestaande structuren zoals fondsen, akkoorden en subsidies, en niet in de vorm van nieuwe instrumenten.

Ruimte voor sport en bewegen

- De aandacht voor de maatschappelijke waarde van sportaccommodaties groeide. In beleid en onderzoek staat niet alleen de sportfunctie centraal, maar ook de bijdrage aan gezondheid, ontmoeting en leefbaarheid.
- Gemeenten blijven de belangrijke investeerders in sportaccommodaties. Ongeveer drie kwart van de gemeentelijke sportuitgaven gaat hiernaartoe. Maar de financiering en exploitatie staan onder druk, vooral bij zwembaden.
- Ook de toegankelijkheid en kwaliteit van sportaccommodaties kregen meer aandacht. Veel accommodaties zijn nog onvoldoende toegankelijk voor mensen met een beperking.
- De aandacht voor een beweegvriendelijke omgeving bleef in 2024 en 2025 groeien. De Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving (KBO) werd verder doorontwikkeld en steeds vaker gebruikt in beleid en onderzoek. Bovendien groeide de aandacht voor voldoende ruimte voor sport en bewegen. Onderzoek laat zien dat deze ruimte onder druk staat en zonder extra inzet eerder afneemt dan toeneemt.
- Daarnaast besteden gemeenten steeds meer aandacht aan bewegen in de openbare ruimte. In veel gemeenten is de beweegvriendelijke inrichting opgenomen in lokaal sportbeleid en gebiedsontwikkeling. Ook krijgt sport en bewegen vaker een plek in omgevingsvisies.

De organisatie van sport en bewegen

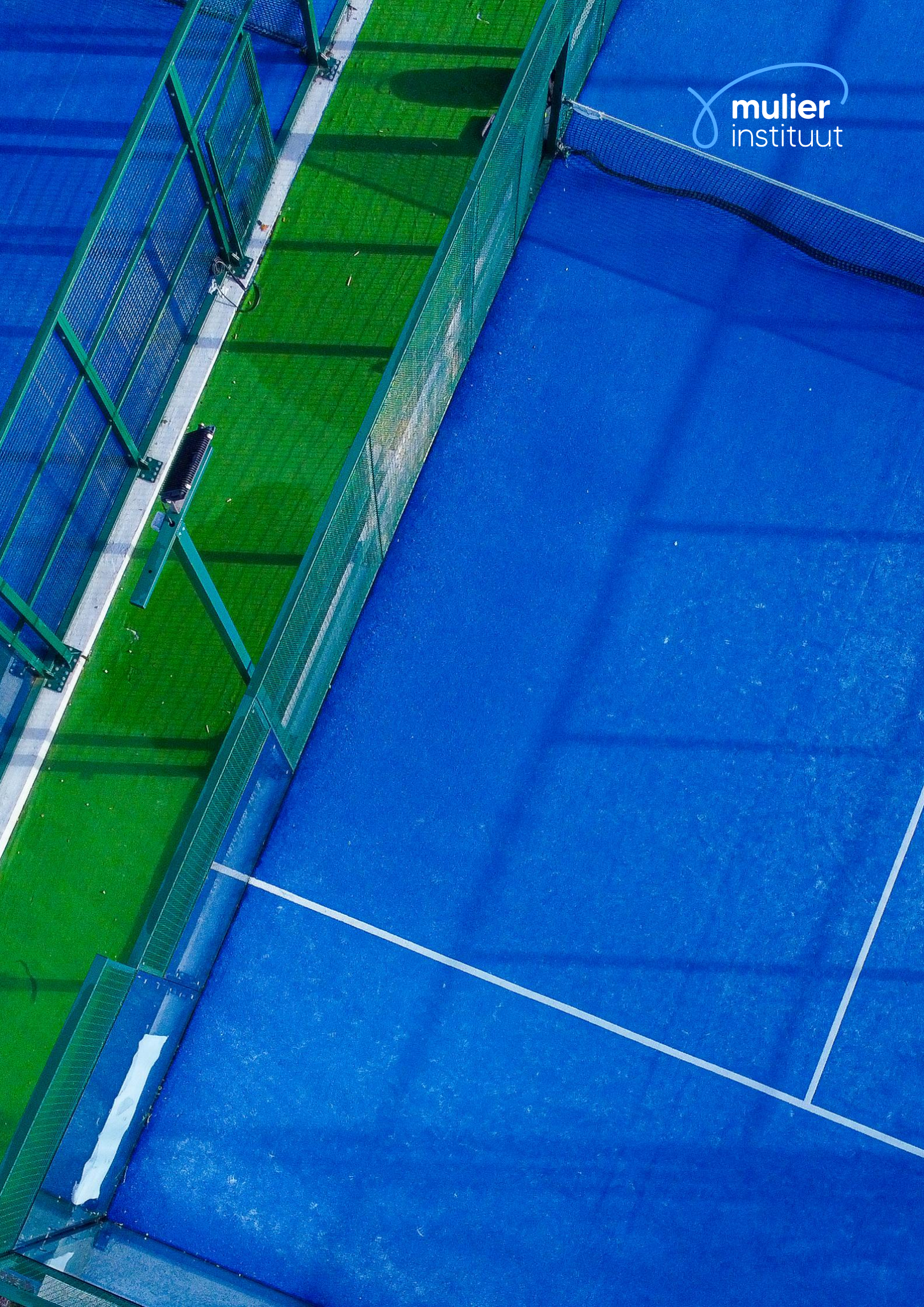
- De organisatie van sport en bewegen in Nederland liet in 2024 en 2025 een verdere samenwerking zien tussen verschillende domeinen. Binnen Sportakkoord II wordt de organisatorische basis in gemeenten steeds steviger. Maar het realiseren van inhoudelijke ambities kost tijd.
- Binnen de BRC verschuift de aandacht steeds duidelijker naar kwetsbare groepen die minder sporten en bewegen en er is in toenemende mate sprake van domeinoverstijgende samenwerking. Maar de regeling dreigt onder druk te komen staan door oplopende kosten, minder cofinanciering vanuit andere domeinen en het teruglopende aantal vakleerkrachten bewegingsonderwijs binnen de BRC.
- Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) geeft sinds 2024 sport en bewegen een stevigere plek binnen het preventiebeleid. Vooral in de ketenaanpakken rondom valpreventie, overgewicht en een beweegvriendelijke leefomgeving. Maar de uitvoering van het akkoord staat nog in de kinderschoenen.
- Op de arbeidsmarkt voor sport en bewegen zette het herstel na corona door. Het aantal mensen dat in de sector werkt, blijft groeien. Toch blijven er

structurele knelpunten: veel flexibele contracten, de cao-dekking is beperkt en in delen van de sector bestaan zorgen over de arbeidsvoorwaarden.

- De financiële positie van de breedtesport herstelde zich verder van de corona- en energiecrisis. Maar er zijn ook nieuwe financiële uitdagingen binnen de sportsector: stijgende exploitatiekosten, druk op gemeentelijke begrotingen en onzekerheid over toekomstige regelingen, zoals de BOSA-subsidie.

Focuspunten in het sport- en bewegbeleid

- Er zijn geen grote beleidsmatige ontwikkelingen geweest in het topsportbeleid. Het Strategisch Kader Topsport 2032 bleef leidend. De maatschappelijke waardering voor topsport nam toe en er gaat meer aandacht uit naar mentale gezondheid en een veilig sportklimaat. Er blijven wel zorgen bestaan over de sociale veiligheid, de financiële positie van topsporters en de begeleiding van coaches en uitstromende talenten.
- Er zijn geen grote koerswijzigingen in het (top)sportevenementenbeleid. Het beleid bleef gebaseerd op de Nationale Topsportevenementenstrategie 2021-2030. Wel trad de subsidieregeling topsportevenementen 2024-2028 in werking, waarbij de maatschappelijke waarde van evenementen centraal staat.
- De aandacht voor zwemveiligheid bleef groot. Het Nationaal Plan Zwemveiligheid 2025-2028 volgde het eerdere plan op en richt zich op zwemveiligheid van kinderen, nieuwkomers, ouderen en veilig zwemmen in open water. Ook sprak het Kabinet de ambitie uit om het aantal kinderen zonder zwemdiploma verder terug te dringen.
- De beleidsaandacht voor sport en bewegen door mensen met een beperking nam verder toe. De strategie 'Sport voor mensen met een handicap vanzelfsprekend in 2030' werd de belangrijkste beleidslijn, met aandacht voor zowel de breedte- als topsport.
- De aandacht in het jeugdbeleid verschoof van alleen motorische vaardigheden naar een bredere kijk op bewegen, met ook aandacht voor motivatie, zelfvertrouwen, sociale vaardigheden en kennis over bewegen. Beweegwijsheid werd hiermee een leidend principe in beleid en werd ook opgenomen in diverse landelijke beleidsstukken.

Inleiding

Deze Monitor Sportbeleid 2025 geeft inzicht in de stand van zaken in het nationale sportbeleid, zoals zich dat sinds de vorige publicatie eind 2023 (Van der Poel & Pulles, 2024) heeft ontwikkeld. In dit hoofdstuk schetsen we de aanleiding, het doel en de opzet van deze rapportage.

1.1 Achtergrond

Het sportbeleid van het ministerie van VWS heeft als doel de gezondheid, de sociale participatie en het welzijn van alle burgers te bevorderen door sport en bewegen toegankelijk, inclusief en kwalitatief goed aan te bieden. De sport- en beweegdeelname stimuleren is al decennia een van de speerpunten van het sportbeleid. Met de komst van een nieuw kabinet en de ontwikkeling van nieuw sportbeleid is het relevant om inzicht te hebben in waar we nu staan en met welke uitdagingen we te maken hebben.

Deze rapportage is een vervolg op de Monitor Sportbeleid 2023 (Van der Poel & Pulles, 2024). In die rapportage schetsten we de ontwikkelingen in het sportbeleid in de periode 2018 tot en met 2023. Voor de ontwikkelingen voor 2018 verwijzen we naar hoofdstukken 'Ontwikkelingen in het sportbeleid' uit de Rapportages Sport.¹ In deze rapportage pakken we de draad dus op in 2024.

In deze rapportage schetsen we de recente ontwikkelingen en uitdagingen in het sportbeleid. In de Monitor Sportbeleid 2023 (Van der Poel & Pulles, 2024) hanteerden we hiervoor het 'driegolvenmodel' (Ministerie van VWS, 2022a, 2022b) als kapstok. De eerste golf in dit model had betrekking op 2024, de tweede op de nieuwe regeerperiode (2024-2028) en de derde op het langetermijnperspectief. Dit model gebruikt het Ministerie van VWS niet meer en komt in deze rapportage daarom niet meer terug.

1.2 Opzet van de rapportage

Deze rapportage geeft op hoofdlijnen een overzicht van het sportbeleid in de periode van begin 2024 tot en met eind 2025. Ook schetsen we de ontwikkelingen in de context van dit beleid.

We baseren de rapportage op documentenanalyse. Daarvoor maken we onder andere gebruik van Kamerstukken, beleidsstukken, rapportages en adviezen van andere spelers in het sportbelevingsveld, zoals NOC*NSF en de Nederlandse Sportraad. Daarnaast benutten we onderzoeken van het Mulier Instituut naar beleidsprogramma's zoals het Nationaal Sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties.

¹ Zie voor een historisch overzicht dat nog verder teruggaat:
<https://www.sportenbewegenincijfers.nl/beleid/historisch-overzicht>

Verder bezien we relevante beleidsstukken en onderzoeksrapporten buiten het sportveld. Zo kunnen we ook inzicht bieden in ontwikkelingen buiten de sport die inwerken op de sportsector. Bijvoorbeeld de ontwikkelingen rondom de Omgevingswet of onderzoeken naar Brede Welvaart en kansen(on)gelijkheid in Nederland.

We structureren de rapportage op basis van vier hoofdelementen:

- Het (sport)systeem: hierbij hebben we aandacht voor wet- en regelgeving, verstoringen van sport en bewegen en de spelers in het systeem.
- Hardware: bij de inzet van beleid richt de hardware zich op de ruimte voor sport.
- Orgware: dit gaat over de organisatie van sport en bewegen.
- Software: hierbij hebben we aandacht voor focuspunten binnen het sport- en beweegbeleid.

Bij deze onderdelen beschrijven we de recente ontwikkelingen, beleidsinspanningen en mogelijke uitkomsten hiervan. Wanneer dat van toepassing is, presenteren we ook de stand van zaken van (kern)indicatoren binnen de hoofdstukken.

Leeswijzer

- We starten deze rapportage met een tijdlijn waarin we de belangrijkste gebeurtenissen in het (landelijke) sportbeleid in de periode van begin 2024 tot eind 2025 weergeven.
- In hoofdstuk 2 bundelen we de meer algemene ontwikkelingen in wet- en regelgeving en subsidieregelingen. Daar verwijzen we in de volgende hoofdstukken regelmatig naar.
- In hoofdstuk 3 hebben we aandacht voor diverse vormen van verstoring van de sport door integriteitskwesaties en crises.
- In hoofdstuk 4 gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen bij de hoofdspelers in het sportbeleid en in het sportbeleidsnetwerk.
- In hoofdstuk 5 gaat de aandacht uit naar sportaccommodaties en de beweegvriendelijke omgeving.
- De organisatie van sport en bewegen staat centraal in hoofdstuk 6. We bespreken het sportakkoord, de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC), het brede(re) beleidsveld Gezonde leefstijl, de Human Capital Agenda en de financiële stromen in de breedtesport.
- Hoofdstuk 7 gaat over de verschillende focuspunten binnen het sport- en beweegbeleid: topsport, evenementen, sporten en bewegen door mensen met een beperking, zwemmen en beweegwijsheid.
- In hoofdstuk 8 geven we een samenvatting van alle voorgaande hoofdstukken.

1.3 Belangrijkste gebeurtenissen

De belangrijkste gebeurtenissen in het sportbeleid sinds begin 2024 geven we weer in een tijdlijn [tabel 1.1](#).

Tabel 1.1

Tijdslijn ontwikkelingen sportbeleid 2024-2025

Jaartal	Maand	Gebeurtenis	Toelichting
2024	Januari	Motie	Motie van het lid Inge van Dijk c.s. over op korte termijn perspectief bieden aan wielersporters zodat deze doorgang kunnen blijven vinden
		Motie	Motie van de leden Inge van Dijk en Van Nispen over het uitwerken van voorstellen aangaande het aankomende tekort aan sportaccommodaties
		Motie	Motie van de leden Inge van Dijk en Mohandis over onderzoeken welke elementen speeltuinen moeten bevatten om kinderen uit te dagen om te gaan buitenspelen
		Motie	Motie van het lid Olger van Dijk c.s. over onderzoek naar een revolverend fonds voor verduurzaming en toegankelijkheid van sportaccommodaties
		Motie	Motie van het lid Paulusma over geen kabinetsafvaardiging sturen naar het WK 2034 indien Saudi-Arabië geen significante verbetering vertoont
		Motie	Motie van het lid Mohandis over alle gemeenten zwemlessen laten aanbieden aan kinderen uit huishoudens met een lager inkomen
		Motie	Motie van de leden Mohandis en Van Nispen over onderzoek doen naar een zwembadfonds van Rijk en gemeenten voor publieke zwembaden
		Motie	Motie van de leden Mohandis en Van Nispen over met een plan komen om zwembaden in publieke handen te houden
		Motie	Gewijzigde motie van de leden Van Nispen en Mohandis over in overleg met het onderwijs scenario's opstellen om schoolzwemmen op termijn weer in te voeren
		Motie	Gewijzigde motie van het lid Mohandis c.s. over komen tot een samenhangende uitvoering van gedane toezeggingen en aangenomen moties en een meerjarige strategie voor sportverenigingen
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Van den Brink, Krul en Inge van Dijk (allen CDA) over het niet doorgaan van amateurwielrenwedstrijden
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Rudmer Heerema (VVD) over het artikel 'Politie stopt met motoragenten bij wielersporters'. 'Met deze beslissing trekken ze stekker uit noordelijke wielersporters'
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Mohandis (GroenLinks-PvdA) over de noodzaak van ondersteuning voor sportverenigingen en -accommodaties
		Kamerbrief	Voorhangprocedure Subsidieregeling topsportevenementen 2024-2028

2024	Februari	Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Van Nispen (SP) over het bericht dat de steunmaatregelen om amateurverenigingen voor de hoge energieprijzen te compenseren in 2024 komen te vervallen
		Kamerbrief	Kamerbrief verduurzaming sportsector
		Kamerbrief	Voortgangsbrief moties grensoverschrijdend gedrag dansen en veiligheid
		Advies	Advies Nederlandse Sportraad: Nederland, sta op!
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Mohandis (PvdA), Westerveld (PvdA) over het bericht 'Percentage kinderen zonder zwemdiploma verdubbeld'
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Rudmer Heerema (VVD) over de honorering van buurtsportcoaches in Nederland naar aanleiding van diverse wisselingen over dit onderwerp in de Tweede Kamer
		Kamerbrief	Aanbiedingsbrief bij Nationale strategie rond de positie van mensen met een beperking
		Kamerbrief	Commissiebrief diverse sportonderwerpen
		Kamerbrief	Voorhangprocedure SPUK Stimulering Sport 2024-2025
		Kamerbrief	Verzamelbrief Sport en Bewegen
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Westerveld en Mohandis (beiden GroenLinks-PvdA) over de geplande toewijzing van het WK mannenvoetbal in 2034 aan Saoedi-Arabië
		<i>Wetgevingsoverleg Sport en Bewegen</i>	
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Paulusma (D66) over het bericht dat Russische sancties zijn overtreden bij voetbaltransfers in binnen- en buitenland en het besluit van het IOC om Russische en Belarussische sporters onder neutrale vlag toe te staan op de Olympische Spelen (2023Z20165)
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Inge van Dijk (CDA) over sportverenigingen die alleen met ondersteuning van onder meer betaalde krachten blijven functioneren
2024	Maart	Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Inge van Dijk (CDA) over sportverenigingen die alleen met ondersteuning van onder meer betaalde krachten blijven functioneren
		Kamerbrief	Schriftelijke toelichting opvolging moties meerjarige strategie voor sportverenigingen en openbare zwembaden in publieke handen houden
2024	April	Advies	Aanbieding advies Nederlandse Sportraad 'De opstelling aan de top'
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Crijns en Maeijer (beiden PVV) over het bericht dat 400.000 kinderen nooit buitenspelen
		Kamerbrief	Beleidsreactie Nederlandse Sportraad Nederland, sta op!
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid van Eijk (VVD) over het bericht 'Onveilig sportklimaat en machtsmisbruik bij gewichtheftbond'
		Politiek	Hoofdlijnenakkoord 2024-2028 van PVV, VVD, NSC en BBB (HOOP, LEF EN TROTS)
2024	Mei	Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op Kamervragen over het bericht 'Valkenburgse raad bezorgd om sluiting mosaqua'
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Mohandis (GroenLinks-PvdA) over de subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud van sportaccommodaties (BOSA)
2024	Juni	Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Mohandis (GroenLinks-PvdA) over de subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud van sportaccommodaties (BOSA)

2024	Juli	Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid van Dijk (CDA) over het optreden van de Atletiekunie na mogelijk seksueel grensoverschrijdend gedrag van een atleet
		Kamerbrief	Inbreng wijziging Toekomstig Sportbeleid
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Van Dijk (CDA), Mohandis (GroenLinks-PvdA) en Van Nispen (SP) over het bericht dat honderden sportclubs niet meer kunnen verduurzamen
		Kamerbrief	Stand van zaken BOSA-regeling 2024 en ontzorgingstrajecten
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Van Dijk (CDA) over het bericht dat het budget voor de subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) voor dit jaar al bijna op is
		Kernindicatoren	Vernieuwde set kernindicatoren Sport en Bewegen
		Kamerbrief	Beleidsreactie op het advies 'De opstelling aan de top'
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Mohandis (GroenLinks-PvdA) en van Nispen (SP) over de gestegen prijzen van zwemles
		Kamerbrief	Verzamelbrief moties en toezeggingen sport en bewegen
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Van Nispen (SP), Mohandis (PvdA), Van Dijk (CDA), Van Eijk (VVD) en Paulusma (D66) over de afhandeling van de misstanden in de danswereld en de omgang met slachtoffers (2024Z08868),
		Politiek	Start Kabinet-Schoof.
		Politiek	Nieuwe Minister VWS Fleur Agema (PVV) en staatssecretarissen Langdurige en Maatschappelijke zorg Vickey Maeijer (PVV) en Jeugd, Preventie en Sport Vincent Karremans (VVD)
	2024 Augustus		
	2024 September	Beantwoording Kamervragen	Beantwoording Kamervragen over olympische sporters die moeite hebben met rondkomen
2024	Oktober	Politiek	Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor het jaar 2025
		Beantwoording Kamervragen	Financiële maatregelen aangekondigd die gevolgen hebben voor de betaalbaarheid van sport en bewegen o.a. btw-verhoging sport
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Bikker (ChristenUnie) over het bericht 'KNVB sloot sponsordeal met omstreden gokbedrijf dat onderdeel was van Chinese georganiseerde misdaad'
		Kamerbrief	Aanbieding werkprogramma Nederlandse Sportraad 2025
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Van Nispen (SP), Mohandis (GroenLinks-PvdA), van Dijk (CDA), van Eijk (VVD) en Paulusma (D66) over de antwoorden op vragen over de aanpak van misstanden in de danswereld
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Mohandis (GroenLinks-PvdA) en Van Nispen (SP) over het bericht 'Kwart van ouders met lager inkomen doet kind niet op zwemles, oplopende kosten vaak de reden'
		Politiek	Nota van wijziging. Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor het jaar 2025
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Van Houwelingen (FVD) over vrouwensporten

2024	November	Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Van den Hil (VVD) over het bericht 'Jorinde van Klinken zwijgt niet langer: "Ik heb echt heel serieuze zaken gehoord, ook verkrachtingen"'
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Mohandis (GroenLinks-PvdA) over de brief van de Nederlandse Stichting Water- & Zwemveiligheid (NSWZ) betreft het verzoek tot heroverweging van de voorgenomen btw-verhoging op zwemlessen
		Manifest Kamerbrief Advies	Manifest 'Bewegen als Medicijn' van de Bas van de Goor foundation Afronding onderzoek verkeersveiligheid wielervedstrijden Advies Nederlandse Sportraad: 'Laat ze niet zitten! Advies Bewegen en sport door 65-plussers'
		Kamerbrief	Najaarsbrief Sport en Bewegen 2024
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Van Dijk en Boswijk (beiden CDA) over de politiecapaciteit voor de begeleiding van wielervedstrijden
2024	December	<i>Wetgevings-overleg Sport en Bewegen</i>	
		Motie	Motie van het lid Van Nispen c.s. over een fatsoenlijke behandeling en erkenning voor de klokkenluider in het dansmisbruikdossier
		Motie	Motie van het lid Van Nispen c.s. over de effecten van het concept van de sportpas laten onderzoeken
		Motie	Motie van het lid Saris over verkennen of de taken en verantwoordelijkheden in het sport- en beweegbeleid voor alle lagen van de overheid kunnen worden vastgelegd
		Motie	Motie van het lid Saris c.s. over onderzoeken hoe de verbinding tussen het Sportakkoord II, de GALA-doelen en lokaal beleid verder kan worden versterkt
		Motie	Motie van het lid Inge van Dijk c.s. over verenigingen ontlasten op het gebied van regeldruk, onderhoud en verduurzaming en duidelijkheid bieden over lokale budgetten voor sport
		Motie	Motie van het lid Inge van Dijk c.s. over de WBTR met spoed evalueren en de bescherming van de huidige vrijwilligersverzekering onderzoeken
		Motie	Motie van de leden Van den Hil en Rijkers-Oosterkamp over onderzoek naar verdere integratie van pedagogische elementen in de opleiding van nieuwe coaches
		Motie	Motie van de leden Van den Hil en Paulusma over vaart maken met het wetsvoorstel Integriteitscentrum sport en de daarvoor gereserveerde financiering
		Motie	Motie van het lid Van den Hil c.s. over één centraal loket bij Uniek Sporten voor sporthulpmiddelen en hierbij ruimte bieden voor maatwerkoplossingen
		Motie	Motie van de leden Blaauw en Inge van Dijk over de regeldruk op het gebied van sport- en beweegbeleid verminderen
		Motie	Motie van het lid Mohandis c.s. over onderzoek naar een gemeentelijke zorgplicht voor zwembaden

2025	Januari	Motie	Gewijzigde motie van de leden Van Nispen en Mohandis over uiterlijk vóór de zomer 2025 met voorstellen komen zodat de Stichting Special Heroes haar werk voort kan zetten
		Motie	Gewijzigde motie van de leden Van Nispen en Mohandis over structureel op minstens hetzelfde niveau als voorheen inzetten op het stimuleren en faciliteren van dagelijks bewegen
		Kamerbrief	Kabinetsreactie SER-briefadvies sociaaleconomische gezondheidsverschillen: Beleidsagenda 'Gezondheid in alle beleidsdomeinen'
		Kamerbrief	Verzoek reactie op manifest Bewegen als Medicijn
		Manifest	Jongerenmanifest Ruimte voor Sport
		Kamerbrief	Sportraadadvies 'Laat ze niet zitten! Advies Bewegen en sport door 65-plussers'
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Van den Hil en Michon-Derkzen (beiden VVD) over het bericht 'Geweld, intimidatie en homofobie – hoe Feyenoord zijn meest gevreesde hooligans dichtbij houdt'
		Kamerbrief	Stand van zaken Subsidieregeling BOSA 2025
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Van Dijk (CDA) over sportcomplexen die zonder extra geld uit de BOSA snel verouderen
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Mohandis (GroenLinks-PvdA) en Van Nispen (SP) over de beantwoording van Kamervragen d.d. 3 oktober 2024 over de aanpak van misstanden in de danswereld
2025	Februari	Kamerbrief	Verzamelbrief sport en bewegen
2025	Maart	Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Mohandis (GroenLinks-PvdA) over het bericht 'Zorgen over sluiting zwembaden in Zuid-Limburg'
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Mohandis (GroenLinks-PvdA) over het alarmerende boek 'Mijn Hoofd Doet Gek, over de relatie tussen "koppen" en hersenschade in het Nederlandse voetbal' en n.a.v. het EenVandaag-item over de schadelijke effecten
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van lid Van Nispen (SP) over het onderzoek dat er op een derde van de mbo's sport- en beweeglessen geen structureel onderdeel van het curriculum zijn
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op Kamervragen over het bericht 'Oud-turnster Petra Witjes heeft eindelijk geen nachtmerries meer: "Ik wil de mensen die mij verkeerd hebben behandeld niet laten winnen"'
2025	April	Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid van Nispen (SP) over de Sportpas
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Van den Hil en Tielen (beiden VVD) over de uitzending van De Oranjezondag van 9 maart 2025
		Kamerbrief	Kamerbrief Zwemmen in Nederland en overige beleidsontwikkelingen
		Beantwoording Kamervragen	Beantwoording vragen Schriftelijk Overleg over de stand van zaken met betrekking tot het aanvragen van de Subsidieregeling Bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) in 2025
		Kamerbrief	Sluiten BOSA-aanvraagloket

		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Van den Hil (VVD) over de beantwoording van schriftelijke vragen over het bericht 'Oud-turnster Petra Witjes heeft eindelijk geen nachtmerries meer'
		Kamerbrief	Monitor OVIVI en OCIVI
		Politiek	Btw-verhoging sport van de baan
2025	Mei	Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op Kamervragen over de uitsluiting van het Afghaanse vrouwenvoetbalelftal van de kwalificatie voor het WK door de Taliban
2025	Juni	Kamerbrief	Kamerbrief uitkomst omzetting specifieke uitkeringen
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op Kamervragen over de beantwoording van schriftelijke vragen over de uitzending van de Oranjezondag van 9 maart
		Politiek	Kabinet-Schoof gevallen
		Politiek	Nieuwe minister van VWS Robert Tiemand (BBB) en staatssecretarissen Langdurige en Maatschappelijke zorg Nicky Pouw-Vermeij (BBB) en Jeugd, Preventie en Sport Judtih Tielen (VVD)
		Kamerbrief	Kamerbrief over aanbieding advies Gezondheidsraad Contactsport en hersenletsel op de lange termijn
		Motie	Motie van de leden Dobbe en Van Nispen over sporten en bewegen makkelijker maken
		Kamerbrief	Kamerbrief Commissiedebat Sport en Bewegen 2025
		Kamerbrief	Aanbieding onderzoek naar de topsportcultuur in Nederland
		Kamerbrief	Schriftelijk Overleg (SO) – Zwemmen in Nederland en overige beleidsontwikkelingen
2025	Juli	Advies	Brief NLsportraad voortgang integriteitscentrum sport
		<i>Commissiedebat Sport en Bewegen</i>	
		Advies	Investeren in bewegen en sporten voor een gezond Nederland – aandachtspunten van de NLsportraad voor verkiezingsprogramma's 2025
2025	Augustus	Kamerbrief	Conceptwetsvoorstel Wet integere sport in internetconsultatie
2025	September	Motie	Motie van het lid Richardson over beleid om werknemers zo lang mogelijk fit en gezond te houden
		Motie	Motie van de leden Richardson en Joseph over de regeldruk in de sportevenementenbranche verlagen
		Motie	Motie van het lid Saris over meer recht doen aan kwetsbare groepen bij de bestuurlijke afspraken BRC
		Motie	Motie van het lid Van Nispen c.s. over een deltaplan om de druk op sportverenigingen en hun vrijwilligers te verlichten
		Motie	Motie van de leden Van Nispen en Mohandis over kwaliteitseisen aan zwemdiploma's en zweminstructeurs wettelijk vastleggen
		Motie	Motie van de leden Van Nispen en Mohandis over een slimme variant van schoolzwemmen stimuleren in heel Nederland
		Motie	Motie van het lid Blaauw c.s. over minimaal één veilige en toegankelijke speeltuin in iedere nieuwe woonkern
		Motie	Motie van het lid Inge van Dijk c.s. over concrete voorstellen om de regeldruk voor verenigingen en vrijwilligers te verminderen
		Motie	Motie van de leden Inge van Dijk en Van Nispen over de DUMAVA meer gelijk laten lopen met de oorspronkelijke BOSA

		Motie	Motie van de leden Mohandis en Van Nispen over voorkomen dat er nog meer zwembaden sluiten
		Motie	Motie van de leden Mohandis en Van Nispen over onderzoeken hoe diplomazwemmen voor kinderen zonder A-diploma buiten onderwijstijd in groep zes kan worden vormgegeven
		Kamerbrief	Aanbieding advies Nederlandse Sportraad Hoofdzaak. Advies om hersenletsel door sport te voorkomen
		Kamerbrief	Commissiebrief inzake petitie 'Generatieonderzoek Buitenspelen 2025'; opvolging motie van de leden Dobbe en van Nispen; toezegging DUMAVA-aanvragen sport
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van het lid Van Nispen (SP) over het bericht 'Werkenden zitten bijna 9 uur op een dag, gevolgen zijn zorgwekkend'
		...	Tweede Kamer-stemmingen sportbeleid over moties bezuinigingen BOSA, zwembaden en zwemles, (regel)druk op verenigingen, evenementen en vrijwilligers, inzet BRC op kwetsbare doelgroepen
		Kamerbrief	Aanbieding werkprogramma Nederlandse Sportraad 2026
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Mutluer en Mohandis (GroenLinks-PvdA) over het bericht dat atlete Zoë Sedney zich in de steek gelaten voelde door de Atletiekunie na grensoverschrijdend gedrag van een teamgenoot (2025Z15053)
		Beantwoording Kamervragen	Antwoorden op de vragen van de leden Boswijk en Van Dijk (beiden CDA) en het lid Paternotte (D66) over het bericht 'UEFA gaf clubs in Rusland 10,8 miljoen euro, maar weigerde steun aan Oekraïense clubs'
2025	Oktober	Kamerbrief	Voorhangprocedure wijzigingsregeling SPUK Stimulering Sport
		Kamerbrief	Reactie op advies Hoofdzaak van de Nederlandse Sportraad
		Kamerbrief	Aanbieding rapport evaluatie Sportinnovator
		Politiek	Tweede Kamerverkiezingen
		Kamerbrief	Kamerbrief over Beleidsplan toekomstbestendige sportinfrastructuur en ruimte voor sport en bewegen
2025	November	Kamerbrief	Zwemdiplomabezit in 2024
		Kamerbrief	Aanbieding Monitor Sportakkoord II: Een groter bereik
		Beantwoording Kamervragen	Beantwoording Kamervragen over burgermotorverkeersregelaars bij wielervedrijvers
2025	December	Kamerbrief	Kamerbrief over Najaarsbrief WGO Sport 2025
		Kamerbrief	Schriftelijk Overleg (SO) inzake - Hoofdzaak. Advies om hersenletsel door sport te voorkomen

Bron: deskresearch Mulier Instituut en opgave Directie Sport & Bewegen, ministerie VWS.

Wet- en regelgeving

In dit hoofdstuk gaan we in op ontwikkelingen in wet- en regelgeving die van invloed zijn op de sportsector en het sportsysteem. We hebben hier aandacht voor de Brede Specifieke Uitkering voor gemeenten, het verloop van de discussie over de sportwet, de intrede van de Omgevingswet en de veranderingen in de regelgeving over de Kansspelbelasting.

2.1 Brede SPUK

De Brede SPUK-regeling (2023-2026) is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

In de regeling worden geldstromen voor de verschillende beleidsterreinen gebundeld, om diverse afspraken te kunnen uitvoeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het [Hoofdpijnen Sportakkoord II](#), het [Gezond en Actief Leven Akkoord \(GALA\)](#) en het [Nationaal Preventieakkoord](#).

De Brede SPUK kent drie inhoudelijke thema's. Daarbinnen vallen verschillende onderdelen, met een vast beschikbaar budget per gemeente (zie kader). Gemeenten moeten uitgaven vanuit de Brede SPUK-regeling hieraan besteden.

Thema's en onderdelen ter besteding van Brede SPUK-gelden

● Sport, bewegen en cultuur

- Lokaal Sportakkoord
- Brede Regeling Combinatiefuncties

● Gezondheid en Sociale basis

- Terugdringen Gezondheidsachterstanden
- Kansrijke Start
- Mentale Gezondheid
- Aanpak overgewicht en obesitas
- Valpreventie
- Leefomgeving
- Opgroeien in een Kansrijke Omgeving & Vroegsignalering Alcoholproblematiek
- Versterken sociale basis
- Mantelzorg
- Eén tegen Eenzaamheid
- Welzijn op recept

● Ondersteunende onderdelen

- Versterking kennis- en adviesfunctie GGD
- Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

Bron: [Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen \(DUS-I\)](#).

Overheveling specifieke uitkeringen naar Gemeentefonds

In de budgettaire bijlage van het Hooflijnenakkoord kondigden de PVV, VVD, NSC en BBB (2024) aan dat de specifieke uitkeringen in 2026 moeten zijn overgeheveld naar het Gemeentefonds. Reden hiervoor is dat gemeenten en provincies aangeven dat specifieke uitkeringen hen vanwege de strikte eisen beperken in autonomie. Daarnaast zouden de administratieve- en controle kosten hiermee worden teruggebracht.

Ook stond in de budgettaire bijlage een budgetkorting van 10 procent. Deze budgetkorting werd gerechtvaardigd door de afname van administratieve lasten.

Omdat de implementatie complex bleek, wordt de omzetting van specifieke uitkeringen naar het Gemeentefonds slechts gedeeltelijk doorgevoerd (Ministerie van BZK, 2025). De Brede SPUK wordt nog niet overgeheveld. Uit de Kamerbrief uit mei 2025 (Ministerie van BZK, 2025) blijkt dat deels vastgehouden wordt aan het voornemen om de SPUK's om te zetten in vrij besteedbare middelen in het Gemeentefonds.

Het nadeel hiervan is dat het budget – dat was gereserveerd voor sport-, beweeg- en preventieactiviteiten – lokaal opnieuw moet worden vastgelegd. Gemeentelijke sportafdelingen vrezen dat daardoor gelden die in eerste instantie waren bestemd voor sport en bewegen, nu worden verdeeld over andere beleidsterreinen.

Wettelijke taken krijgen daarbij voorrang. Sport is momenteel geen wettelijke taak, waardoor wordt verwacht dat de sportsector te maken krijgt met bezuinigingen. Met name in mindere financiële tijden van gemeenten, zoals het gevreesde ravijnjaar (Geurink, Kools, & Hoekman, 2024).

Uiteindelijke wijzigingen van de regeling in 2025

De overheveling van de Brede SPUK naar het Gemeentefonds is nog niet doorgevoerd. Wel zijn er enkele wijzigingen aangebracht (Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen, z.d.).

● Geen prijsindexatie

Er wordt voor 2025 en 2026 niet langer een prijsindexatie doorgevoerd. De indexatie van 2024 wordt gebruikt. Dit betekent dat het budget – ondanks toenemende inflatie – gelijk blijft.

● Budget met 10 procent gekort

De tweede – meest ingrijpende maatregel – is dat de SPUK Sport (stimulering sport) en Brede SPUK met 10 procent zijn ingekort. Dat betekent dat de beschikbare Rijksgelden voor gemeenten voor de Brede SPUK en de SPUK Sport met 10 procent wordt verlaagd. Gemeenten moeten daardoor met een kleiner budget dezelfde maatschappelijke opgaven vervullen.

● Vereenvoudiging door ontschotting

Een derde maatregel is het vereenvoudigen van de Brede SPUK om zo gedeeltelijk de 10 procent korting op te kunnen vangen. De regeling is versimpeld doordat gemeenten niet langer op alle vijftien onderdelen van de Brede SPUK (zie eerder kader) verantwoording hoeven af te leggen. De verantwoording is teruggebracht tot één gezamenlijke financiële verantwoording voor de hele Brede SPUK.

2.2 Sportwet

Sport als wettelijke taak?

In 2020 adviseerde de Nederlandse Sportraad de inrichting van een Sportwet, die moet bijdragen aan de toekomstbestendigheid van het Nederlandse sportstelsel (Nederlandse Sportraad, 2020). Op dit moment is sport namelijk geen wettelijke taak, wat betekent dat Rijksoverheid en gemeenten niet verplicht zijn om te investeren in de sportsector.

Zij doen dit wel, maar in wisselende mate. Zo zijn er grote verschillen tussen gemeenten, regio's en provincies, en tussen college- en kabinetsperiodes. Dat betekent dat de aandacht voor sport en bewegen vrijblijvend is. De verantwoordelijkheden van overheden en van de sportbranche zijn op geen enkele wijze vastgelegd. De sportwet moet hiervoor zorgen, zodat sportbeleid consistent is voor de toekomst (Nederlandse Sportraad, 2022).

Ontwikkelingen in 2024 en 2025

Met de Kamerbrief 'Hoofdlijnen van wetgeving in de sport' (Ministerie van VWS, 2023b) werd een duidelijke stap gezet richting de invoering van de sportwet. De ambitie was daarbij om de publieke verantwoordelijkheid voor sport en veiligheid en integriteit wettelijk te verankeren.

Een motie van de leden Van den Brink en Heerema, aangenomen op 6 juli 2023, verzoekt de regering om de verkenning van een mogelijke kaderwet voor sport te koppelen aan de resultaten van de gemaakte afspraken in Sportakkoord II. En om in 2026 te bekijken of een sportwet noodzakelijk is. Wel blijft de mogelijkheid van wettelijke verankering voor sportnormen voor sportvoorzieningen en een beweegvriendelijke omgeving open.

In een Kamerbrief van februari 2024 (Ministerie van VWS, 2024g) wordt inhoudelijk niets over de sportwet gemeld, behalve dat de moties zijn afgedaan. In de Kamerbrief in november dat jaar (Ministerie van VWS, 2024e) wordt genoemd dat parallel aan de besluitvorming over de omzetting van de Brede SPUK **'alternatieve mogelijkheden worden voorbereid om vanuit het Rijk beleidsdoelen op het terrein van sport en bewegen te kunnen realiseren en verantwoordelijkheden vast te leggen, waarbij ik onder andere het proces tot het komen van een sport- en bewegwet herneem'**.

In het najaar van 2025 (Ministerie van VWS, 2025e) wordt in een Kamerbrief aangekondigd dat de Kamer in het voorjaar van 2026 wordt geïnformeerd over het

vervolgproces van de wet. De minister schetst in de brief dat de sportsector voor grote opgaven staat op het gebied van sportinfrastructuur en ruimte voor sport en bewegen. Die opgaven vragen om een gezamenlijke aanpak. Er wordt verkend wat de rol van deze gezamenlijke aanpak in de sport- en beweegwet kan zijn.

Kortom, sinds het verschijnen van de Kamerbrief in 2023 lijkt er sprake van veranderende urgentie van de ambitie om tot een sportwet te komen. De ontwikkeling en invoering van een sportwet is tot minimaal 2026 uitgesteld.

2.3 Omgevingswet

Op 1 januari 2024 trad de omgevingswet in werking. De Omgevingswet is een vereenvoudiging van 26 'oude' wetten tot één. De Omgevingswet is daarmee een bundeling van wet- en regelgeving over de fysieke leefomgeving: de ruimte waarin we wonen, werken en leven. De wet heeft als doel een gezonde fysieke leefomgeving in stand te houden en te bereiken.

De Omgevingswet moet daarnaast zorgen voor een betere samenhang tussen milieu, veiligheid en ruimtelijke ordening en leefomgeving, en tegelijkertijd burgers en organisaties in een vroeg stadium betrekken bij de planvorming.

Verplichting van een omgevingsvisie en omgevingsplan

De Omgevingswet verplicht het Rijk, provincies en gemeenten een omgevingsvisie op te stellen. Dat is een document dat het beleid voor de fysieke leefomgeving op lange termijn integraal omschrijft.

Vervolgens moeten ze de omgevingsvisie vertalen naar een omgevingsplan: een concrete vertaling (in beleid en regels) van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie geeft samen met het omgevingsplan inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheid en plannen per gebied. Het omgevingsplan is de opvolger van het eerder gebruikte bestemmingsplan. Tot en met 2032 hebben gemeenten de tijd om alle bestaande bestemmingsplannen te integreren tot één omgevingsplan.

De Omgevingswet en sport en bewegen

Voor de sportsector is de komst van de Omgevingswet een belangrijke ontwikkeling. Sport en bewegen en de inrichting van de buitenruimte kunnen namelijk een rol spelen bij het realiseren van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Daardoor krijgt sport en bewegen een plek aan de beleidstafel.

Het is daarmee van belang om vanuit sport en bewegen in een vroeg stadium aan te sluiten bij het vormen van de omgevingsvisie en de omgevingsplannen, zodat de thema's sport, bewegen en spelen voldoende geborgd blijven.

De Omgevingswet komt veelal impliciet terug in de Kamerbrieven over sport en bewegen. Het gaat dan bijvoorbeeld om een beweegvriendelijke (leef)omgeving, lokale uitvoering en regie, en de koppeling met preventiebeleid.

In één Kamerbrief wordt de Omgevingswet expliciet in relatie tot sport en bewegen genoemd: 'Beleidsplan Toekomstbestendige sportinfrastructuur en ruimte voor sport en bewegen' (Ministerie van VWS, 2025e). De brief beschrijft hoe het kabinet wil zorgen voor voldoende, toegankelijke en toekomstbestendige ruimte en voorzieningen voor sport en bewegen, zodat meer mensen structureel kunnen bewegen.

In de brief staat dat integrale afwegingen in de leefomgeving, ruimtelijke keuzes voor de lange termijn en lokale regie noodzakelijk zijn. De omgevingsvisie, het omgevingsplan en integrale benadering van gezondheid en ruimte zijn de instrumenten van de Omgevingswet die hiervoor ingezet kunnen worden.

2.4 Kansspelbelasting

In 2024 kondigde het kabinet aan de kansspelbelasting (ook voor sportwedstrijden) flink te verhogen naar 37,8 procent (Ministerie van J&V, 2024). Deze verhoging is gefaseerd ingevoerd: van 30,5 procent in 2024 naar 34,2 procent vanaf 1 januari 2025 en 37,8 procent vanaf 1 januari 2026. Dat levert de Rijksoverheid vanaf 2026 zo'n 202 miljoen euro per jaar op.

Tegelijkertijd leidt dit naar verwachting tot een daling van 12 miljoen euro per jaar voor de georganiseerde sport (van 52 miljoen euro naar 39,5 miljoen euro; NOC*NSF, 2024a). De Nederlandse Loterij ondersteunt met haar afdracht namelijk NOC*NSF, dat met deze gelden 77 sportbonden en 25.000 verenigingen helpt bij het onderhouden van hun infrastructuur. Daarmee steunen ze amateurclubs en kunnen ze topsportprogramma's realiseren.

NOC*NSF geeft aan dat een verlaging van deze financieringsbron door de kansspelbelastingverhoging de dienstverlening van sportbonden aan verenigingen en sporters onder druk zal zetten (NOC*NSF, 2024a).

De afhankelijkheid van de gelden uit kansspelbelasting maakt de sportsector kwetsbaar.

Verstorings van sport en bewegen

De coronacrisis en energiecrisis zoals we die in de Monitor Sportbeleid 2023 beschreven, zijn gelukkig voorbij. Toch spelen er onwenselijke kwesties en ontwikkelingen die de sport kunnen verstoren. Denk daarbij aan de structurelere kansengelijkheid en integriteitskwesties in de sport. In dit hoofdstuk bespreken we deze kwesties.

3.1 Kansen(on)gelijkheid

Verschillen in sport- en beweegdeelname naar opleiding, inkomen en beperking

Er is al decennialang sprake van ongelijkheid in sport- en beweegdeelname. Er zijn groepen mensen die meer sporten en bewegen dan anderen. De grootste verschillen in sport- en beweeggedrag zijn zichtbaar naar opleiding en inkomen (CBS & RIVM, 2025c, 2025d). Ondanks alle (beleids)inspanningen zijn de ongelijkheden naar sociaaleconomische status toegenomen (Van den Dool, 2022).

In 2025 was het percentage wekelijkse sporters van 25 jaar en ouder in Nederland ruim twee keer zo hoog onder hbo'ers en universitair geschoolden (70%) als onder mensen met als hoogste opleiding het basisonderwijs, vmbo of mbo1 (32%; CBS & RIVM, 2025d). Over de tijd lijken de verschillen naar opleiding groter te worden. Dit komt vooral omdat mensen met een hbo- of wo-diploma meer zijn gaan sporten.

Vergelijkbare verschillen doen zich voor bij het voldoen aan de beweegrichtlijnen. In 2025 was het percentage hbo'ers en wo'ers dat voldoet aan de beweegrichtlijnen meer dan anderhalf keer zo groot als het percentage onder mensen met basisonderwijs of een vmbo-diploma (53% vs. 33%; CBS & RIVM, 2025c).

Ook naar het hebben van een beperking zijn grote verschillen zichtbaar. Mensen met een beperking sporten minder vaak wekelijks en voldoen minder vaak aan de beweegrichtlijnen (CBS & RIVM, 2025c, 2025d; zie [paragraaf 7.4](#) voor de exacte cijfers).

Toenemende aandacht voor kansengelijkheid

In 2024 en 2025 is kansengelijkheid nadrukkelijker op de beleidsagenda gekomen, ook binnen het sport- en beweegdomein. Zo heeft de Directie sport en bewegen binnen het Ministerie van VWS nu ook een cluster Kansengelijkheid.

Daarnaast is de Nederlandse Sportraad op verzoek van voormalig staatssecretaris Karremans gestart met de uitwerking van een adviesaanvraag rondom kansengelijkheid in sport en bewegen (Ministerie van VWS, 2024b). Dit geeft input voor wat er verder nodig en mogelijk is om in de sport- en beweegsector de kansengelijkheid te vergroten. Het advies verschijnt eind 2026.

Deze adviesaanvraag sluit aan bij de bredere zorgen over toenemende sociaaleconomische verschillen in Nederland. In de kabinetsreactie op het briefadvies over sociaaleconomische gezondheidsverschillen van de SER (2024) benadrukt het kabinet dat gezondheidsverschillen hardnekkig zijn en dat structurele inzet nodig is via een brede beleidsagenda Gezondheid in alle beleidsdomeinen (Ministerie van VWS, 2024d).

In de brief ligt voor sport vooral de nadruk op het creëren van een beweegvriendelijke leefomgeving. Daarnaast wordt het programma School en Omgeving van het ministerie van OCW ingezet om kansengelijkheid onder kinderen te vergroten. Coalities van scholen, gemeenten en organisaties zoals sportverenigingen, sport- en cultuurondernemers werken samen aan een buitenschools aanbod in het primair en voortgezet onderwijs. Het aanbod richt zich op kinderen die vanuit huis geen of minder toegang tot sport en cultuur hebben.

MOOI in Beweging en kansen(on)gelijkheid

Binnen MOOI in Beweging, het onderzoeks- en innovatieprogramma van ZonMw, zijn in 2022 zes *wicked problems* geformuleerd. Dit zijn zes 'complexe maatschappelijke uitdagingen' op het gebied van sport en bewegen waarvoor een doorbraak nodig is.

Deze uitdagingen zijn vastgesteld door de adviesraad van MOOI en de twee opdrachtgevers (het ministerie van VWS en NOC*NSF) en kwamen tot stand na bijeenkomsten met 'het veld' (sporters, sportaanbieders, gemeenten, wetenschappers, experts). Twee van de zes wicked problems hebben betrekking op kansengelijkheid: 'bewoners in aandachtswijken sporten minder' en 'de betaalbaarheid van sport staat onder druk'.

● Bewoners in aandachtswijken sporten minder

Binnen het programma MOOI in Beweging wordt het vraagstuk dat bewoners in aandachtswijken minder sporten, expliciet benoemd als een van deze complexe maatschappelijke uitdagingen. Dit hangt samen met sociaaleconomische factoren. Mensen met een lage SEP sporten en bewegen aanzienlijk minder en ervaren meer drempels, zoals kosten, gezondheid en een beperkte aansluiting op het sportaanbod.

In de praktijk blijkt dat bestaande interventies deze kloof nog onvoldoende verkleinen, mede doordat samenwerking tussen domeinen en aansluiting bij de leefwereld van bewoners een lastige opgave blijft (ZonMw, z.d.-a). Binnen dit werkpakket wordt onder meer het project Wij(k) in Beweging ontwikkeld, waarin via wijkgericht en participatief onderzoek barrières voor sport en bewegen in kaart worden gebracht en samen met bewoners en lokale partijen oplossingen worden ontwikkeld en getest (ZonMw, z.d.-a).

● Betaalbaarheid van sport onder druk

Dit thema erkent dat sport betaalbaar moet zijn en dat prijs, kwaliteit en organisatie van sport onderdelen zijn van deze uitdaging (ZonMw, z.d. -a). Hierbij is het van belang om te benoemen dat de prijs van sport niet alleen gaat over contributie of

abonnementskosten, maar ook over bijkomende kosten, zoals kleding, materialen, vervoer en consumpties (MOOI in Beweging, 2022). Kortom, deze kosten kunnen voor mensen met minder financiële mogelijkheden drempelverhogend werken om te gaan sporten.

Binnen dit thema is het project SPRINTS gestart, waarin verschillende onderzoeken en experimenten plaatsvinden om te achterhalen hoe veranderingen in prijzen de deelname aan sport kunnen beïnvloeden (ZonMw, z.d.-c).

Financiële toegankelijkheid en ondersteuningsmogelijkheden

Met de komst van het sportakkoord werd expliciet ingezet op de financiële toegankelijkheid van sport. De voornaamste manier waarop dat vanuit beleid wordt gedaan is via financiële ondersteuningsregelingen. Deze financiële regelingen voorzien in (een deel van) de kosten van sport en zwemles voor mensen met een inkomen rond het sociaal minimum. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de invulling, uitvoering en financiering van deze regelingen.

Het Jeugdfonds Sport en Cultuur is een belangrijke ondersteuningsorganisatie die al langer wordt ingezet om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen deel te kunnen laten nemen aan sport, cultuur en zwemles. De minister van VWS gaf in februari 2024 in een Kamerbrief aan het Jeugdfonds Sport & Cultuur de komende jaren te ondersteunen met een jaarlijkse bijdrage van 500.000 euro (Ministerie van VWS, 2024g). Eind 2024 werkten 209 gemeenten (61% van alle gemeenten) samen met dit fonds (Jeugdfonds Sport & Cultuur, 2025).

Voor volwassenen is sinds 2020 het Volwassenfonds Sport en Cultuur in ontwikkeling als vergelijkbaar instrument. Eind 2024 werkten 105 gemeenten (31%) samen met dit fonds (Volwassenfonds Sport & Cultuur, 2025).

Gemeenten hebben nog een veelheid aan andere typen regelingen waarmee zij sport- en zwemles vergoeden. Denk aan meedoenregelingen, stadspassen, declaratieregelingen en kindpakketten (Stuij et al., 2024). Er zijn grote verschillen tussen gemeenten als het gaat om de inkomenscriteria die zij hanteren en vooral de hoogte van de vergoedingen (idem).

● Ruim helft Nederlanders vindt kosten voor sport te hoog

Ruim de helft (55%) van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder vond in 2024 de kosten om te sporten in het algemeen te hoog (CBS & Mulier Instituut, 2024a). Voor 20 procent van de Nederlanders bleef er na het betalen van de vaste lasten te weinig geld over voor eigen sportieve activiteiten. Mensen met een laag inkomen geven dit vaker aan (38%) dan de mensen met een midden- (16%) en hoog inkomen (8%).

Bijna een derde (29%) besteedt het geld liever aan andere dingen dan aan sportieve activiteiten. Voor mensen met een lager inkomen zijn de kosten van sport vaker een belemmering dan voor mensen met een midden- of hoog inkomen.

● **Veel te verbeteren in regelingen voor mensen met laag inkomen**

Uitgebreid onderzoek naar ondersteuningsregelingen voor sport en zwemles laat zien dat er sprake is van grote verschillen tussen gemeenten in de hoogte van vergoedingen en de voorwaarden om daarvoor in aanmerking te komen (Stuij et al., 2024). Dit werkt ongelijkheid in de hand.

Daarnaast is veel informatie over sport- en zwemlesregelingen voor mensen met een laag inkomen via gemeentewebsites lastig te vinden of te begrijpen. Daardoor kan het voor inwoners moeilijk zijn de weg naar financiële ondersteuning te vinden.

● **Inventarisatie en pilots met sportpas**

In december 2024 werd in een motie opgeroepen om onderzoek te laten doen naar de effecten van een mogelijke sportpas voor alle jongeren tot 23 jaar waar jaarlijks een bedrag op wordt gezet ter hoogte van een gemiddeld sportabonnement (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2024). Het onderzoek zou zowel de maatschappelijke als de financiële opbrengsten moeten inventariseren.

Staatssecretaris Karremans zegt dit onderzoek toe, en een pilot met de sportpas in enkele gemeenten (Ministerie van VWS, 2025a, 2025f, 2025i). De sportpas wordt beleidsmatig vooral geplaatst onder het thema gelijke toegang tot sport voor mensen met lage inkomens, niet alleen als algemeen sportbeleid.

DSP, Ecorys en het Mulier Instituut voeren, in opdracht van het Ministerie van VWS, de onderzoeken uit naar de mogelijke inrichting en effecten van een sportpas. De staatssecretaris benadrukt dat het vanuit dit thema niet alleen draait om het aanbieden van een sportpas, maar om een totaalaanpak. Hij streeft ernaar het volledige spectrum van inspanningen en opbrengsten in kaart te brengen om zo tot verschillende scenario's te komen om sport voor iedereen financieel toegankelijk te maken (Ministerie van VWS, 2025g).

DSP evalueert de pilots die in drie gemeenten zijn gestart: Dordrecht, Heerlen en Waadhoeke. Ecorys brengt de kosten van een landelijke invoering van de sportpas in kaart. Het onderzoek van het Mulier Instituut is een vervolg op het onderzoek over de vindbaarheid van lokale en landelijke regelingen.

Praktische toegankelijkheid en VN-verdrag Handicap

In 2016 heeft Nederland zich aangesloten bij het VN-verdrag Handicap. Daarin staat wat de regering moet doen zodat mensen met een beperking kunnen leven zoals anderen. Dit verdrag heeft directe invloed op de beleidsmaatregelen die gericht zijn op het inclusiever en toegankelijker maken van de sport voor mensen met een beperking.

Met de inzet van Sportakkoord I en II en het ontwikkelen van een strategieplan zodat in 2030 sporten voor mensen met een beperking vanzelfsprekend is (zie [paragraaf 7.4](#)), wordt vanuit het sportbeleid bijgedragen aan de implementatie van het VN-verdrag Handicap (Ministerie van VWS, 2024a; Ministerie van VWS, 2024c).

Praktische toegankelijkheid is een opgave waar met het sportakkoord op wordt ingezet. Het draait daarbij om het wegnemen van praktische belemmeringen die mensen tegenhouden om te sporten en bewegen.

Met het sportakkoord wordt ook ingezet op het versterken van het bereik en het fundament van de sport. Dit betekent dat de basis, zoals accommodaties, aanbod en kader, toegankelijk en van goede kwaliteit moet zijn voor iedereen. Net zoals de toeleiding en begeleiding van mensen naar en bij het sportaanbod.

Kansen(on)gelijkheid bij sportorganisaties

Uit onderzoek blijkt dat er een duidelijk spanningsveld zichtbaar is tussen de gevraagde vaardigheden om een vereniging te 'managen' en het (beperkte) aantal leden dat (tijdrovende en/of verantwoordelijke) bestuursfuncties op zich neemt (Stuij et al., 2023).

Hierbij kan sprake zijn van een positieve of juist negatieve spiraal. Bij verenigingen waar de organisatie in de basis goed draait, kunnen nieuwe bestuursleden makkelijker instappen en is meer ruimte om met (andere) uitdagingen om te gaan, waaronder achterliggende uitzoek- en regelwerk (Stuij et al., 2023).

Bij verenigingen met een minder stevige basis, bijvoorbeeld door een onderbezet bestuur, blijven zaken vaker liggen en kost het veel meer tijd en (deels negatieve) energie van de zittende bestuurders. Zij ervaren op meer onderwerpen (grotere) problemen dan de andere verenigingen (Stuij et al., 2023).

Vanuit dit perspectief is het dan ook aannemelijk dat verenigingen die de basis goed op orde hebben, de weg naar subsidies vaak beter weten te vinden dan verenigingen die beschikken over een minder stevige basis.

Verdeling van gemeentelijke sportinvesteringen en sportdeelname

De manier waarop gemeenten publieke middelen in de sport inzetten, is van invloed op wie ze hier uiteindelijk mee bereiken. In discussies over kansen(on)gelijkheid komt daarom steeds vaker de vraag terug in hoeverre gemeentelijke sportinvesteringen ook daadwerkelijk de doelgroepen bereikt die nog niet sporten of bewegen.

Gemeenten besteden al jarenlang het grootste deel van hun sportbudget aan sportaccommodaties, zo blijkt ook uit de [monitor lokaal sportbeleid](#) en [monitor sportuitgaven gemeenten](#). Maar dit vertaalt zich niet in een aanzienlijke toename van de sportdeelname. Wel zien we dat er sinds 2023 landelijk sprake is van een lichte stijging van een aantal procent (CBS & RIVM, 2025d).

Een mogelijke verklaring hiervoor is dat gemeentelijke investeringen zich voornamelijk richten op de traditionele verenigingssporten (sportvelden en sportparken), en daarmee vooral op groepen die de weg naar sport al weten te vinden. Mensen met een lagere sociaaleconomische positie, een migratieachtergrond of een beperking sporten over het algemeen vaker bij

ondernemende sportaanbieders. En die profiteren minder van deze gemeentelijke ondersteuning (Oosterwijk, 2025).

Ook verschillen in huurtarieven spelen mee. Verenigingen maken vaak gebruik van gesubsidieerde accommodaties, terwijl sporters bij ondernemende sportaanbieders de kosten zelf dragen. De manier waarop gemeenten momenteel hun investeringen vormgeven, kan daarmee onbedoeld bijdragen aan verschillen in sportdeelname tussen groepen.

3.2 Veiligheid en integriteit

Ontwikkelingen rondom onafhankelijk integriteitscentrum

In 2024 en 2025 is expliciet aandacht geweest voor de oprichting van een onafhankelijk integriteitscentrum voor de sport. De Nederlandse Sportraad heeft in juni 2025 een briefadvies uitgebracht waarin zij aandringt op voortgang bij de invoering van het integriteitscentrum.

Reden daarvoor is de toenemende maatschappelijke en politieke aandacht voor grensoverschrijdend gedrag in de sport. De Nederlandse Sportraad benadrukt dat het wetsproces al vier jaar duurt en dat zij met de val van het kabinet en de nieuwe verkiezingen in oktober 2025 vrezen voor nieuw uitstel van het conceptwetsvoorstel (Nederlandse Sportraad, 2025c).

Naar aanleiding hiervan heeft voormalig staatssecretaris Tielen in september 2025 een wetsvoorstel in consultatie gebracht voor de Wet integere sport, waarmee een nieuw orgaan Integere Sport Nederland (ISN) moet worden ingericht. Dit centrum moet onafhankelijk meldingen over sociaal onveilig gedrag, doping en manipulatie van sportwedstrijden kunnen behandelen en de sportsector adviseren over opvolging daarvan (Ministerie van VWS, 2025c).

In oktober 2025 bracht de Nederlandse Sportraad een advies uit over dit conceptwetsvoorstel, waarin zij constateert dat het huidige voorstel verbetering behoeft. Verder signaleert zij dat het integriteitscentrum, zoals het nu is voorgesteld, bij aanvang mogelijk onvoldoende uitwerking heeft op belangrijke aspecten, zoals de preventieve taak van het centrum, één duidelijk basisnormenkader, ervaring voor de melder en het ondersteunen van de sportinstelling en -aanbieder.

Kortom, de Raad adviseert om duidelijke definities te hanteren en te streven naar een goed uitgewerkt mandaat, zodat het centrum maatschappelijke meerwaarde kan hebben (Nederlandse Sportraad, 2025d).

Grensoverschrijdend gedrag en de rol van sportbonden

In 2024 en 2025 zijn thema's als antisemitisme, gendergelijkheid en discriminatie veelvuldig teruggekomen in Kamerdebatten (zie ook Ministerie van VWS, 2025i). De aanpak hiervan ligt in de praktijk grotendeels bij de sportbonden. Een voorbeeld hiervan is de aanpak Onze Club is Voor Iedereen (OCIV).

Daarnaast zijn sportbonden sinds 2025 verplicht om een meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag te hebben. Waar in voorgaande jaren 15 procent van de topsportmeldingen bij de bonden binnenkwamen, komt nu één op de drie bij de bonden binnen (overig bij CVSNI). Deze verschuiving is ook bij meldingen uit de breedtesport te zien.

Een mogelijke verklaring hiervoor is de aanstelling van integriteitsmanagers en het inrichten/versterken van de meldpunten bij sportbonden. In de afgelopen jaren hebben steeds meer sportbonden een integriteitsmanager gekregen (NOC*NSF, z.d.).

Ontwikkelingen binnen de topsportcultuur

Uit de TiN-monitor 2024 bleek dat er meer aandacht was voor integriteit en een verantwoorde topsportomgeving, maar dat nog onduidelijk was in hoeverre maatregelen daadwerkelijk bijdragen aan het welzijn van sporters en coaches (Balk et al., 2024). Het grootschalige onderzoek naar de Nederlandse topsportcultuur door Verinorm, dat in 2025 is afgerond, heeft zich onder andere hierop gefocust. Dit was een onderzoek onder (voormalig) topsporters en coaches van 26 sportbonden.

De resultaten laten een sterke prestatiegerichte cultuur zien, waarin machtsverhoudingen en afhankelijkheid van coaches risico's vormen voor het welzijn en de sociale veiligheid van topsporters. Hoewel de meeste topsporters zich gezond voelen, rapporteert een aanzienlijke groep mentale of fysieke klachten en had ongeveer een kwart recent te maken met grensoverschrijdend gedrag. Hierbij waren vrouwen en sporters met een niet-Nederlandse achtergrond kwetsbaarder (Balk et al., 2025).

In grote lijnen zijn de resultaten over ongewenst gedrag vergelijkbaar met die van de TiN-monitor, met kanttekeningen bij de onderlinge vergelijkbaarheid. De volledige samenvatting van het onderzoek is te lezen in paragraaf 9.1 van de TiN-monitor 2025 (Balk et al., 2025).

Ontwikkelingen rondom integriteit in de sport

● Sportklimaat – veilig voelen

Deze kernindicator sport en bewegen heeft betrekking op het aandeel van de maandelijkse sporters en/of wedstrijdbezoekers van 12 jaar en ouder dat zich meestal veilig voelt tijdens en rondom sportwedstrijden. Sporters en/of wedstrijdbezoekers zijn mensen die in ieder geval twaalf keer per jaar sporten en/of maandelijks een wedstrijd bezoeken (CBS & RIVM, 2025e).

In 2024 voelt het merendeel van de sporters en wedstrijdbezoekers zich veilig binnen de sportcontext. In totaal geeft 83 procent van de maandelijkse sporters en/of bezoekers van 12 jaar en ouder aan zich meestal veilig te voelen tijdens en rondom sportwedstrijden. Dit aandeel is sinds 2012 duidelijk toegenomen en is de laatste jaren relatief stabiel gebleven.

De verschillen tussen groepen zijn beperkt. Mannen en vrouwen voelen zich ongeveer even veilig, en ook naar opleidingsniveau of het hebben van een beperking zijn nauwelijks verschillen zichtbaar (CBS & RIVM, 2025e).

● Sportklimaat – wangedrag

Deze kernindicator sport en bewegen heeft betrekking op het aandeel van de maandelijkse sporters en/of wedstrijdbezoekers van 12 jaar en ouder dat in de afgelopen twaalf maanden wangedrag in de sport heeft meegemaakt of er getuige van is geweest (CBS & RIVM, 2025f). Voor sporters en/of wedstrijdbezoekers geldt dezelfde definitie als hierboven.

In 2024 geeft bijna een derde (30%) van de sporters en/of wedstrijdbezoekers van 12 jaar en ouder aan in de afgelopen twaalf maanden wangedrag in de sport te hebben meegemaakt of hiervan getuige te zijn geweest. Het gaat daarbij het vaakst om verbaal geweld, zoals schelden of pesten (22%), gevolgd door overlast (9%), discriminatie (8%) en fysiek geweld (7%).

Het meemaken van wangedrag verschilt tussen groepen. Mannen rapporteren dit vaker (35%) dan vrouwen (24%) (CBS & RIVM, 2025f)

● Sportklimaat – sportprestatieverhogende middelen

Deze kernindicator sport en bewegen heeft betrekking op het aandeel van de wekelijkse sporters van 15 jaar en ouder dat aangeeft in het afgelopen jaar sportprestatieverhogende middelen te hebben gebruikt. Het gaat hier zowel om doping (bijvoorbeeld creatine) die gebruikt wordt om een slank of gespierd lichaam te krijgen, als om doping om de duurprestatie te verbeteren (CBS & RIVM, 2025g).

In 2024 geeft een zeer klein deel van de sporters aan sportprestatieverhogende middelen te gebruiken. Van de wekelijkse sporters van 15 jaar en ouder rapporteert 0,8 procent gebruik in het afgelopen jaar. Dat percentage is sinds 2016 grotendeels stabiel gebleven.

Het gebruik bestaat vrijwel volledig uit sportvoedingssupplementen (zoals eiwitpreparaten, creatine en pre-workout), terwijl het gebruik van dopingmiddelen nauwelijks wordt gerapporteerd (CBS & RIVM, 2025g).

3.3 Energiecrisis en kostenstijgingen

De grote energiecrisis (2021–2023) die ontstond toen Rusland Oekraïne binnenviel, leek eind 2025 grotendeels voorbij. De energieprijzen bleven relatief hoog: ze waren nog altijd hoger dan voor 2021. Daarnaast zijn ze gevoelig voor conflicten en geopolitiek.

Energiegevoelige sportaccommodaties ondervinden hier hinder van en voelen de druk op exploitatie verder toenemen (zie ook Hoekman & Schadenberg, 2023). Dit raakt ook sportverenigingen. In de Tweede Kamer krijgt dit onderwerp daarom aandacht. Bijvoorbeeld door Kamervragen van Van Nispen over het bericht dat de

steunmaatregelen om amateurverenigingen voor de hoge energieprijzen te compenseren in 2024 komen te vervallen.

De gestegen energieprijzen maken het belangrijker om sportaccommodaties te verduurzamen. Maar niet alle eigenaren van sportaccommodaties, zoals sportverenigingen, zijn hiertoe in staat. Mede ook doordat de exploitatie onder druk staat. Dit vraagt om financieringsmogelijkheden. De eerder genoemde DUMAVA en BOSA moeten hier ruimte voor bieden, maar niet iedereen weet die in dezelfde mate te vinden of er gebruik van te maken.

Spelers in het sportbeleid

De belangrijkste spelers in het sportbeleid zijn de directie Sport van het ministerie van VWS, NOC*NSF en de gemeenten (vertegenwoordigd in de Vereniging Sport en Gemeenten). Ook andere spelers hebben een rol in het sportbeleidsnetwerk. In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen.

4.1 Ministerie van VWS, directie Sport en Bewegen

In het hoofdlijnenakkoord 2024-2028 'HOOP, LEF EN TROTS' noemden PVV, VVD, NSC en BBB (2024) sport, bewegen en preventie beperkt. Sport en bewegen waren onderdeel van preventie. Het preventiebeleid werd tot dan toe vooral incidenteel gefinancierd (à 230 miljoen euro) en komt in het akkoord te vervallen.

Financiële maatregelen hoofdlijnenakkoord: afschaffen verlaagd btw-tarief

● Aankondiging

Er werd een aantal financiële maatregelen aangekondigd die van invloed zijn op de inkomsten voor de sportsector en de betaalbaarheid van sport en bewegen onder druk zetten (o.a. de verhoogde kansspelbelasting, zie [paragraaf 2.3](#)). Het verlaagde btw-tarief zou komen te vervallen voor sporten waarvan de aanbieders naar winst streven. Voor de ondernemende sportaanbieders dus.

Met een btw-tarief van 21 procent in plaats van 9 procent verwachtten de formerende partijen 219 miljoen euro op te halen. Deze wijziging in btw-tarief zou duurdere sportactiviteiten en -abonnementen en kaartjes voor sportwedstrijden tot gevolg hebben. De voorgestelde wijziging maakte veel los in de sport- en beweegsector.

● Wijziging niet doorgevoerd: 'sport gaat niet vanzelf'

In de eerste helft van 2025 werd kenbaar gemaakt dat deze wijziging niet doorging. Sinds 2024 bundelt de landelijke sportsector de krachten samen om het kabinet en de lokale politiek te overtuigen van de kracht en het belang van sporten en bewegen. De slogan luidt: *'sport gaat niet vanzelf, politiek kom in beweging'*. Dit is een initiatief van NOC*NSF, POS, KNVB, MOS, Sportkracht12 en Vereniging Nederlandse Sportbedrijven Nederland, met medewerking van het Mulier Instituut en Kenniscentrum Sport en Bewegen.

Een succesvolle campagne binnen deze samenwerking was de campagne over de btw-verhoging op sport. De sportsector heeft daarbij direct de handen ineengeslagen om samen met sporters in heel Nederland de politiek op te roepen de voorgenomen btw-verhoging van 9 naar 21 procent van tafel te krijgen. En met succes: op 16 april 2025 maakte het Kabinet bekend dat de btw-verhoging definitief van tafel is (Sport gaat niet vanzelf, z.d.).

Ministers en staatssecretarissen

In juli 2024 werd Agema (PVV) de nieuwe minister van VWS en werden Maeijer (PVV) en Karremans (VVD) benoemd tot staatssecretaris van respectievelijk Langdurige en Maatschappelijk zorg en Jeugd, Preventie en Sport. Een jaar later valt in juni 2025 het kabinet Schoof. Tieman (BBB) wordt minister van VWS en Pouw-Vermeij (BBB) en Tielen (VVD) worden staatssecretarissen.

Sportbeleid

In 2024 wijzigde de directie Sport haar naam in directie Sport en Bewegen.

Moties en kamerbrieven

De [tijdlijn](#) in deze rapportage biedt een overzicht van alle moties en kamerbrieven in 2024 en 2025.

● Prioriteiten, thema's en actielijnen

In de 'Najaarsbrief Sport en Bewegen 2024' (Ministerie van VWS, 2024e) benoemde toenmalig staatssecretaris Karremans (Jeugd, Preventie en Sport) drie prioriteiten voor het sport- en beweegbeleid:

- jeugd meer laten sporten en bewegen;
- mensen met een handicap meer laten sporten en bewegen;
- mensen in armoede meer laten sporten en bewegen.

Een sociaal veilige en eerlijke sport was ook een belangrijk overkoepelend thema in deze brief. Het doel daarbij: 'iedereen moet met plezier kunnen sporten in een veilige en verantwoorde omgeving'. Een middel om dat te bevorderen is de oprichting van een onafhankelijk integriteitscentrum in de sport (zie ook [paragraaf 7.2](#)).

Deze prioriteiten en doelstellingen zijn nieuw en vormden de rode lijn van het sportbeleid in 2024 en 2025. Het 'driegolvenmodel' wordt niet meer gebruikt.

In de uitvoering wordt voortgebouwd op de gezamenlijke afspraken en activiteiten die lopen vanuit Sportakkoord II (2022-2026; zie ook [paragraaf 5.1](#)) en het actieplan Nederland Beweegt (2023-2025). Het actieplan bestaat uit drie onderdelen (actielijnen) die meer bewegen moeten stimuleren (Ministerie van VWS, 2023c):

- meer bewustwording van het belang van bewegen, in de hele samenleving, maar ook onder beleidsmakers;
- meer samenwerking tussen organisaties en professionals via de zogeheten Beweegalliantie;
- meer samenwerking tussen de verschillende domeinen in gemeenten.

Het actieplan onderscheidt zich van eerder beweegbeleid doordat het veel kenmerken van een totale systeemaanpak bevat.

● **Steun aan partijen in het speelveld**

In de Kamerbrieven die in 2024 en 2025 verschenen, spreekt het ministerie van VWS op verschillende manieren steun uit aan het speelveld.

Allereerst zegt het ministerie direct financiële steun toe. Zo ontvangt Jantje Beton een subsidieverhoging om schoolpleinen beweegvriendelijker te maken en te vergroenen, wordt de subsidie voor Jeugdfonds Sport & Cultuur eenmalig opgehoogd en wordt de subsidie van Volwassenenfonds Sport & Cultuur gecontinueerd (Ministerie van VWS, 2025f). Ook kunnen sportverenigingen subsidie krijgen voor de verduurzaming van hun accommodaties (DUMAVA; zie ook [paragraaf 5.2](#)).

Daarnaast zegt het ministerie structurele of institutionele steun toe. Met Sportakkoord II wordt de samenwerking met strategische voortgezet. En met een meerjarige strategie sportverenigingen wordt ingezet op de ondersteuning van clubs en vrijwilligers, onder andere bij regeldruk en professionalisering (Ministerie van VWS, 2025f).

Tot slot wordt samengewerkt met kennisinstituten zoals Kenniscentrum Sport en Bewegen, Mulier Instituut en RIVM. De steun van het ministerie van VWS aan het veld loopt hiermee grotendeels via bestaande structuren zoals fondsen, akkoorden en subsidies, en niet in de vorm van volledig nieuwe instrumenten.

● **Evaluatie kernindicatoren sport en bewegen**

In 2014 heeft de toenmalige minister van VWS twintig kernindicatoren benoemd om de ontwikkelingen van sport en bewegen op lange termijn te volgen. Het RIVM beheert de kernindicatoren voor sport en bewegen.

De set met kernindicatoren is in 2023 en 2024 geëvalueerd (Duijvestijn et al., 2024) en daarna aangepast om de ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen nu en in de toekomst beter te kunnen volgen. Er zijn enkele indicatoren vervallen, gewijzigd en nieuwe toegevoegd. Nieuw verwachte indicatoren zijn motorische vaardigheden, organisatiekracht, goed bestuur, inclusie en diversiteit. Het doel is om tussen 2024 en 2026 samen met partners toe te werken naar 25 kernindicatoren.

● **Evaluatie sportbeleid en input voor nieuw beleid**

Berenschot evalueert het werken met een sportakkoord (zie [paragraaf 5.1](#)). Daarnaast evalueert het RIVM het actieplan Nederland Beweegt. Uit een tussenrapportage blijkt dat bij alle actielijnen positieve ontwikkelingen te zien zijn.

Zo hebben beleidsmakers van VWS en (maatschappelijke) organisaties meer aandacht gekregen voor bewegen en werken steeds meer partijen uit verschillende domeinen samen om bewegen via de leefomgeving te stimuleren, zowel landelijk als lokaal (Van Mourik-Boelema et al., 2025).

Het RIVM werkt daarnaast in opdracht van het ministerie van VWS aan een horizonscan sport en bewegen. Deze ronden ze in 2026 af. De resultaten van deze onderzoeken worden meegenomen als input voor het nieuwe sportbeleid.

Begroting

Vanaf 2019 neemt de Rijksbegroting sport flink toe in omvang. In 2018 bedroeg die 136 miljoen euro (niet in figuur). In de jaren erna trekt het ministerie van VWS jaarlijks ruim 400 miljoen euro voor het sportbeleid uit ([figuur 3.1](#)).

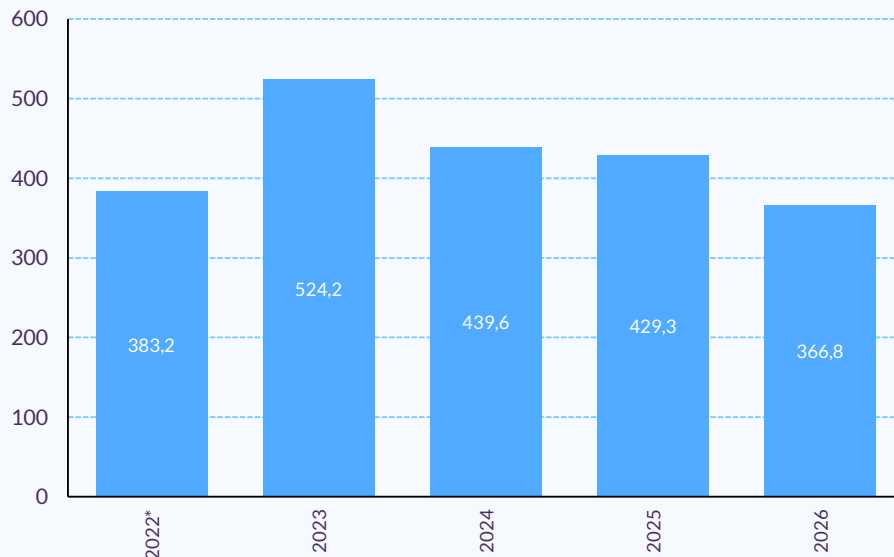
De begroting is voornamelijk toegenomen door de start van de BOSA-regeling voor bouw en onderhoud van sportaccommodaties in 2019 als gevolg van Europese wet- en regelgeving (Van der Poel et al., 2024). Een bedrag van ongeveer 240 miljoen wordt jaarlijks overgeheveld van het ministerie van Financiën naar het ministerie van VWS, dat het in de vorm van subsidies ter beschikking stelt aan gemeenten (SPUK) en sportorganisaties (BOSA).

In 2025 hebben er geen bezuinigingen plaatsgevonden in het sportbeleid, maar in de jaren vanaf 2026 is minder geld voor het sportbeleid beschikbaar. De begroting voor 2026 bedraagt 367 miljoen euro.

Figuur 4.1

Begroting sport en bewegen 2022-2026

(in miljoenen euro's)

Bron: Begroting Volksgezondheid, Welzijn en Sport 2012-2026 (Rijksfinanciën.nl)

Tot en met 2022 vielen de middelen voor lokale sportakkoorden onder 'Sport verenigt Nederland'. Sinds 2023 zijn deze middelen in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) samen met andere GALA-middelen gecentraliseerd onder het begrotingsartikel Volksgezondheid.

In aanvulling op de sportbegroting is zo'n 13 miljoen euro beschikbaar voor de uitvoering van de lokale sportakkoorden. Tot en met 2022 stonden deze middelen

op de begroting voor het sportakkoord. Sinds 2023 zijn ze onderdeel van de Brede Doeluitkering van VWS. Deze Brede Doeluitkering heeft een looptijd van 2023-2026. De middelen voor de lokale sportakkoorden bedragen in 2026 9 miljoen euro.

Daarnaast draagt het ministerie van VWS samen met het ministerie van OCW bij aan de Brede Regeling Combinatiefuncties. De Rijksbijdrage voor de functionarissen is gesteld op 89,5 miljoen euro voor de jaren 2023 tot en met 2025. Voor 2026 is dit bedrag vastgesteld op 86,5 miljoen euro (Ministerie van VWS, 2023a). Hiervan komt ongeveer 65 miljoen vanuit het ministerie van VWS.

4.2 Gemeenten

Het aantal Nederlandse gemeenten is de afgelopen jaren stabiel gebleven. Sinds 1 januari 2024 telt Nederland 342 gemeenten. Gemeenten spelen een centrale rol in het nationale sportbeleid, met name in de uitvoering van het sport- en beweegbeleid op lokaal niveau.

Het stimuleren of faciliteren van sport en bewegen is voor Nederlandse gemeenten geen wettelijke taak. De ROB (2019, p.75) heeft geconcludeerd dat gemeenten binnen de taakvelden sportbeleid en activering en sportaccommodaties nagenoeg volledige beleidsvrijheid hebben.

Vanuit de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning zijn gemeenten wel verantwoordelijk voor het welzijn van hun inwoners. Investerings in sport kunnen daardoor niet alleen als ‘invulling van de vrije ruimte’ worden gezien, maar ook als een manier om bij te dragen aan die wettelijke taak, onder meer vanuit de positieve gezondheidsbenadering.

Lokaal sportbeleid

Het sportbeleid in Nederlandse gemeenten is in de periode 2024-2025 over het algemeen stabiel gebleven, maar heeft tegelijkertijd te maken met verschillende landelijke beleidsontwikkelingen die al dan niet lokaal van invloed zijn.

Zo is er bijvoorbeeld, mede door het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), sprake van een toenemende verwevenheid tussen het sport- en gezondheidsbeleid op lokaal niveau (Geurink, Van Vugt, Kools, & Hoekman, 2025).

Ook lijken prioriteiten te verschuiven. Op thema's als motorische vaardigheden en verduurzaming ligt minder nadruk dan enkele jaren geleden, mede doordat gemeenten zich sterker richten op opgaven binnen het sociaal en gezondheidsdomein (Geurink et al., 2025). Dit maakt dat landelijke ontwikkelingen, en dus ook landelijk beleid, duidelijk invloed hebben op het gemeentelijke beleid.

● Beoogde kabinetsplannen overheveling SPUK naar gemeentefonds

Financiële ontwikkelingen spelen hierbij een belangrijke rol. Met het zogenoemde ‘ravijnjaar’ in aantocht zagen de gemeentelijke sportafdelingen de financiële positie van gemeenten als een van de grootste uitdagingen (Geurink et al., 2025). Dit werd

versterkt door kabinetsplannen om specifieke uitkeringen voor sport over te hevelen naar het gemeentefonds, gecombineerd met een budgetkorting van 10 procent (Geurink, Kools, & Hoekman, 2024). De overheveling is niet doorgegaan, maar de budgetkorting vangt 10 procent wel.

Gemeentelijke beleidsmedewerkers zijn overwegend kritisch over deze plannen, omdat met name het risico bestaat dat middelen voor sport onderdeel worden van bredere politieke afwegingen, en daardoor minder met zekerheid beschikbaar zijn voor het sportbeleid. Daarbij komt ook kijken dat sport geen wettelijke taak is voor gemeenten, waardoor het bij financiële druk minder prioriteit krijgt (Geurink, Kools, & Hoekman, 2024).

● **Maatschappelijke impact inzichtelijk maken blijft lastig**

Tot slot blijkt dat het voor gemeenten nog steeds lastig is om de maatschappelijke impact van het sportbeleid inzichtelijk te maken. Slechts een deel van de gemeenten kan de bijdrage van het sportbeleid aan beleidsdoelstellingen aantonen. Dit benadrukt dat, ondanks de groeiende beleidsmatige aandacht voor sport en bewegen, de onderbouwing en monitoring van effecten nog om verdere ontwikkeling vraagt (Geurink et al., 2025).

Externe uitvoeringsorganisaties

De uitvoering van het lokale sportbeleid wordt in alle gemeenten ondersteund door de inzet van buurtsportcoaches. Deze BRC-functionarissen vervullen een belangrijke rol in de verbinding tussen sport, onderwijs, zorg en het sociaal domein. Ze zijn steeds vaker in dienst van sportserviceorganisaties of sportbedrijven (Geurink et al., 2025).

De verwachte financiële druk kan gevolgen hebben voor deze inzet, aangezien gemeenten verwachten dat er bezuinigingen op juist dit type uitvoeringscapaciteit komen (Geurink et al., 2024). Wat hier ook meespeelt, is dat het Rijk 40 procent van deze inzet financiert. Als gemeenten dus besluiten hierop te bezuinigen, krijgen ze een nog mindere bijdrage van het Rijk. Dit gegeven kan meespelen in de afweging.

Gemeentelijke uitgaven aan sport

Gemeenten blijven de belangrijkste publieke financiers van de sport in Nederland. De meest recente cijfers laten zien dat de gemeentelijke uitgaven aan sport in 2024 verder zijn gestegen.

In totaal gaven gemeenten ongeveer 2 miljard euro uit aan sport, met een netto-uitgave van ongeveer 1,4 miljard euro (Van Eldert, 2026). Gemeenten ontvingen namelijk ook 663 miljoen euro aan inkomsten uit de sport. Tussen 2023 en 2024 stegen de sportuitgaven met 3 procent en daalden de sportinkomsten met 9 procent. De netto-sportuitgaven stegen met 9 procent. Na verrekening van de inflatie wordt de daling van de inkomsten nog sterker (-12%) en buigt de stijging voor sportuitgaven om naar een daling (-0,5%). Netto blijft er na correctie voor inflatie een stijging van 6 procent over (Van Eldert, 2026).

De verdeling van uitgaven van gemeenten is daarbij grotendeels ongewijzigd. In 2023 ging 75 procent van deze netto-sportuitgaven naar het taakveld sportaccommodaties en de rest naar sportbeleid en activering (Van Eldert, 2025). In 2024 was dit 76 procent (Van Eldert, 2026). Dit bevestigt dat het lokale sportbeleid sterk gericht is op het in stand houden van het exploiteren van sportvoorzieningen. Tegelijkertijd maakt deze verdeling gemeenten kwetsbaar voor stijgende kosten, bijvoorbeeld op het gebied van energie, onderhoud en beheer.

Deze druk vertaalt zich ook in de ontwikkeling van huurtarieven. Uit de huurtarievenmonitor binnensport 2024 blijkt dat tussen 2023 en 2024 het gemiddelde verenigings- en commerciële tarief voor gemeentelijke sporthallen is gestegen met respectievelijk 4,3 en 4,4 procent. Voor sportzalen stegen deze met 3,2 en 3,7 procent, en voor gymzalen met 4,4 en 4,8 procent.

Voor sporthallen en gymzalen lijkt deze stijging hoger dan de jaar- en maandcijfers van de inflatie in die periode (maximaal 3,8%). In 2024 bleven de huurtarieven in 10 tot 17 procent van de gemeenten gelijk. In 3 tot 8 procent van de gemeenten zien we een sterke stijging van meer dan 10 procent (Van Eldert, Hollander & Hertogs, 2024).

4.3 NOC*NSF

NOC*NSF is de koepelorganisatie die de belangen van de georganiseerde sport behartigt. Er zijn 97 landelijke sportorganisaties aangesloten bij NOC*NSF, waarvan 79 sportbonden.

Taken

Als een van de hoofdondertekenaars van het Nationaal Sportakkoord II ondersteunt NOC*NSF landelijke sportorganisaties bij het realiseren van ambities en doelstellingen. Daarnaast hebben ze de rol om de sportsector landelijk te verbinden, samenwerking met andere maatschappelijke organisaties te zoeken, en de kwaliteit, toegankelijkheid en veiligheid te bewaken (Ministerie van VWS, 2023d, p.29).

Huidig beleid

Het beleid van NOC*NSF staat sinds 2022 in het teken van de 'Sportagenda 2032. Nederland: het sportiefste land ter wereld'. Sportplezier staat daarbij centraal. In de Monitor Sportbeleid 2023 zijn we al dieper ingegaan op de ambitie, doelstellingen en strategie van de sportagenda (Van der Poel & Pulles, 2024).

● Topsportstrategie 2032

Tijdens de algemene ledenvergadering in mei 2024 is de Topsportstrategie 2032 officieel aangenomen. Deze bestaat uit drie pijlers: presteren, verrijken en inspireren. De optelsom van deze pijlers is erop gericht de maatschappelijke waarde van topsport te vergroten. In 2025 heeft NOC*NSF hier verder uitvoering aan gegeven aan de hand van een [implementatieplan](#) met een uitvoeringsstrategie.

● Breedtesportstrategie 2032

De Breedtesportstrategie 2032: 'Sportplezier voor iedereen!' omschrijft hoe NOC*NSF zich inzet om de breedtesport voor iedereen aantrekkelijk, toegankelijk en plezierig te maken en te houden. De strategie is gebaseerd op de Sportagenda 2032 en het primaire streefdoel luidt: '12 miljoen mensen sporten minimaal 1 keer per week, waarvan 4,8 miljoen bij een sportclub' (NOC*NSF, 2025b). Hieraan werkt NOC*NSF vanuit zes pijlers:

- passend sportaanbod;
- vitale sportclubs en bestuurlijk kader;
- bekwame trainer-coaches, instructeurs en officials ;
- ruimte voor sport en accommodaties;
- inclusie en gezondheid;
- sports intelligence, onderzoek en advies.

In het uitvoeringsplan heeft NOC*NSF in nauwe samenwerking met bonden en partners bepaald hoe ze deze strategie omzetten naar een implementatiestrategie (NOC*NSF, 2025b).

4.4 Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS)

Het POS behartigt de belangen van brancheorganisaties waar ondernemende sportaanbieders bij zijn aangesloten. Het brengt de brancheorganisaties bij elkaar en zet in op kennisdeling op de voor ondernemers relevante terreinen.

Het POS is een van de strategische partners en medeondertekenaars van het Nationaal Sportakkoord II. In de Monitor Sportbeleid 2023 schreven we al uitgebreid over de rol van het POS in Sportakkoord II (Pulles & Van der Poel, 2024).

Verdere professionalisering en groei

Het POS kent een Raad van Toezicht bestaande uit drie leden. Het team POS is ten opzichte van 2023 gegroeid van negen naar dertien medewerkers. Het team bestaat uit een projectmanager en dertien regio-coördinatoren.

Daarnaast heeft het POS in deze periode gewerkt aan een verdere uitbreiding van de organisatie, onder meer door de ontwikkeling van lokale POS-kantoren, die de verbinding met sportondernemers in het land versterken.

Tot slot kent de POS nog een Alliantie Dans Veilig, bestaande uit zes medewerkers. Ook ontvangt het POS een projectsubsidie vanuit de Sportakkoord-gelden.

Verder vertegenwoordigt het POS eind 2025 23 brancheorganisaties in uiteenlopende sporten, zoals: biljart, budosport, buitensport, dans, fitness, golf, hippische sport, klim- en bergsport, multisport, skateboarden, indoorskiën, squash, tennis, vechtsport, watersport, yoga, zeilen en zwemmen (POS, z.d.). De brancheorganisaties die in het POS verenigd zijn, vertegenwoordigen samen ruim 6000 sportaanbieders (POS, z.d.).

Lokale POS-kantoren

Een lokaal POS-kantoor is een vorm van een sportplatform dat speciaal bestaat voor ondernemende aanbieders. Dit zijn netwerken van ondernemende sportaanbieders die de maatschappelijke impact van de ondernemende sport lokaal beter voor het voetlicht willen brengen en willen verwezenlijken (Rappange, De Kwaasteniet et al., 2025).

Op 14 juli 2025 bestaan er 42 POS-kantoren en bevinden zich er nog eens 72 in een voorbereidende/verkenkende fase. Dit betekent een flinke stijging van het aantal POS-kantoren ten opzichte van ongeveer een jaar eerder. Toen waren er vijftien POS-kantoren actief en zestig in oprichting (Rappange et al., 2025).

4.5 Maatschappelijke Organisaties in de Sport (MOS)

Maatschappelijke Organisaties in de Sport (MOS) is een samenwerkingsverband van maatschappelijke organisaties die sport en bewegen inzetten voor sociale en maatschappelijke doelen. De organisatie richt zich met name op het vergroten van sport- en beweegdeelname onder kwetsbare en minder bereikbare groepen in de samenleving. (MOS, z.d.).

Een uitgebreidere beschrijving van de ontstaansgeschiedenis, doelstellingen en betrokken organisaties staat in de Monitor Sportbeleid 2023 (Pulles & Van der Poel, 2024).

Verdere positionering binnen het sportlandschap

In de periode 2024-2025 heeft de MOS zich verder ontwikkeld als samenwerkingsplatform voor de maatschappelijke organisaties in de sport. Inmiddels zijn er zestien 'spelers' aangesloten die de handen ineen hebben geslagen voor gelijke kansen en een gelijkwaardig speelveld voor iedereen, in en door sport en bewegen (MOS, z.d.).

De aaneengesloten organisaties richten zich op verschillende doelgroepen, waaronder kinderen in armoede, mensen met een beperking en ouderen. Via diverse programma's en projecten proberen zij drempels voor sportdeelname te verlagen (MOS, z.d.).

Manifest 'Bewegen als Medicijn'

Een voorbeeld van een initiatief is het manifest 'Bewegen als Medicijn' van de Bas van de Goor Foundation. Dit manifest werd in november 2024 aangeboden aan de Tweede Kamer. Het manifest vraagt aandacht voor de rol van sport en bewegen bij het voorkomen en behandelen van chronische aandoeningen, zoals diabetes. Het pleit onder andere voor een sterkere samenwerking tussen de sportsector en de zorg, zodat bewegen vaker onderdeel wordt van preventie en behandeling (Bas van de Goor Foundation, 2024).

4.6 NLsportraad

De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) heeft sinds 2016 als taak de minister van VWS, het kabinet en het parlement gevraagd en ongevraagd te adviseren over sport

in de breedste zin van het woord. Sinds 1 januari 2023 is de NLsportraad wettelijk verankerd en een vast adviescollege.

Uitgebrachte adviezen in 2024 en 2025

Het werkprogramma *Sport in het systeem 2021-2024* is vanwege de aanstelling van Tom van 't Hek als nieuwe voorzitter een jaar verlengd. Zie het kader voor een overzicht van adviezen die de NLsportraad in 2024 en 2025 heeft uitgebracht.

Adviezen Nederlandse Sportraad

● 2024

- [Advies Laat ze niet zitten! Bewegen en sport door 65-plussers](#)
- [Nederland sta op! Maak voldoende dagelijks bewegen vanzelfsprekend](#)
- [De opstelling aan de top: advies over de organisatie en financiering van de topsport](#)

● 2025

- [Hoofdzaak - advies om hersenletsel door sport te voorkomen](#)

● Lopend

- [Kansenongelijkheid in sport en bewegen](#)
- [Professionalisering van de sportbranche](#)

Op de [website van NLsportraad](#) staat een volledig overzicht van de adviezen.

In 2025 kwam de NLsportraad ook met een briefadvies waarin zij staatssecretaris Tielen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport adviseert het dossier van het integriteitscentrum sport met voorrang op te pakken (zie ook [paragraaf 7.2](#)). De raad maakt zich namelijk zorgen over de doorloopsnelheid van het opzetten van een onafhankelijk integriteitscentrum voor de sport.

Investeren in bewegen en sporten voor een gezond Nederland

In juli 2025 heeft de raad in voorbereiding op de Tweede Kamerverkiezingen op basis van haar eerdere adviezen drie aandachtspunten aan politieke partijen meegegeven. De raad adviseert om op drie manieren te investeren in bewegen en sporten voor een gezond Nederland (Nederlandse Sportraad, 2025a):

- Bescherm de gezondheid van Nederlanders. Voldoende bewegen is geen eigen, individuele keuze meer en het wordt tijd dat de overheid dit erkent en ingrijpt.
- Laat kinderen in het onderwijs dagelijks twee keer een half uur bewegen en sporten. Aanvullend op voldoende bewegen door de schooldag heen, zodat de kansenongelijkheid afneemt en schoolprestaties juist toenemen.
- Leg sport en bewegen vast als publieke voorziening. Daarmee wordt sport voor iedereen beschikbaar, toegankelijk en van kwalitatief goed niveau gemaakt en investeert de overheid stelselmatig bewegen en sport.

Vooruitblik naar 2026

Vanaf 2026 werkt de raad met een eenjarig werkprogramma, met een doorkijk naar het jaar erop. Dit hebben ze besloten om beter in te kunnen spelen op de actualiteit en adviesaanvragen van de regering en het parlement. De NLsportraad gaat in 2026 aan de slag met het briefadvies 'Bewegen, urgent maar met welk effect' en de adviezen 'Beweegwijsheid' en 'Sport als dorpsplein' (Nederlandse Sportraad, 2025b).

4.7 Overige ontwikkelingen in het sportbeleidsveld

Beweegalliantie

In de periode 2024/2025 functioneert de Beweegalliantie als een landelijke netwerkorganisatie die het sport- en beweegbeleid verbreedt van 'sport stimuleren' naar 'bewegen als onderdeel van het dagelijks leven en preventiebeleid'. De organisatie ondersteunt vooral samenwerking tussen verschillende beleidssectoren en helpt gemeenten en partners om beweegbeleid praktisch uit te voeren.

● Actieplan Nederland Beweegt

Binnen het landelijke beleid noemt het ministerie van VWS de Beweegalliantie expliciet als samenwerkingspartner. De Beweegalliantie heeft binnen het brede sportbeleid binnen het ministerie van VWS voornamelijk een verbindende en aanjagende rol.

In de Kamerbrief Toekomstig Sportbeleid staat dat het kabinet onderdelen van het actieplan 'Nederland Beweegt' samen met de Beweegalliantie uitvoert (Ministerie van VWS, 2024g). Het actieplan 'Nederland Beweegt' (looptijd 2023-2025) heeft zich gericht op het verhogen van dagelijkse beweging en het creëren van een beweegvriendelijke samenleving. Een van de drie actielijnen van dit plan is het versterken van samenwerking via de Beweegalliantie (zie ook [paragraaf 4.1](#)).

De voortgangsrapportage van het actieplan uit 2024 laat zien dat zich in de eerste 1,5 jaar drie keer zoveel partijen hebben aangesloten bij de Beweegalliantie, tot ruim 400. Vanuit de alliantie zijn twintig samenwerkingsverbanden gestart en worden lokale initiatieven over bewegen op verschillende manieren ondersteund (RIVM, 2025).

Sportinnovator

KPMG heeft in 2025 in opdracht van het ministerie van VWS de effectiviteit van de werkwijze en impact van Sportinnovator onderzocht. Uit deze evaluatie blijkt dat Sportinnovator er sinds de oprichting in 2025 in is geslaagd een sterk netwerk en innovatie-infrastructuur binnen de sportsector op te bouwen.

Innovatiecentra en betrokken organisaties beoordelen de werkwijze en ondersteuning over het algemeen positief. Mede vanwege het feit dat Sportinnovator een belangrijke rol speelt in kennisontwikkeling, samenwerking en financiering in de sportpraktijk (Rijksoverheid, 2025b).

Maar uit het onderzoek blijkt ook dat de maatschappelijke impact van Sportinnovator nog onvoldoende aantoonbaar is. Het is de vraag of Sportinnovator in de huidige vorm voldoende effectief bijdraagt aan brede beleidsdoelen, zoals meer sport- en beweegdeelname en meer kansengelijkheid in de sport realiseren (Rijksoverheid, 2025b). Hierbij wijst KPMG op een mogelijk te brede taakopvatting, waarbij activiteiten als verbinden, coachen en promoten mogelijk overlap vertonen met werkzaamheden van andere organisaties (Rijksoverheid, 2025b).

De evaluatie leidde tot aanbevelingen. In de beleidsreactie gaf het ministerie van VWS aan dat Sportinnovator, om meer impact te maken op de bovenstaande brede beleidsdoelen, een sterkere afbakening van werkzaamheden, een betere focus op de VWS-ambities, minder subsidie-instrumenten en betere monitoring nodig heeft (Ministerie van VWS, 2025b).

● Positionering Sport Data Valley

Sport Data Valley (SDV) is een landelijk platform voor analyse en onderzoek van data rond sport en bewegen. Sport Data Valley is in de periode 2018-2022 ontwikkeld door de HvA, TU Delft, VU Amsterdam, Universiteit Twente en Universiteit Leiden, op initiatief van Sportinnovator.

In die jaren was SDV geen zelfstandige organisatie, maar een onderdeel van het ecosysteem van Sportinnovator. In 2023 is Sport Data Valley omgezet naar een maatschappelijke stichting – deels ondersteund door het ministerie van VWS.

Het ministerie van VWS nam eind 2024 het besluit om de financiering van SDV stop te zetten. Hierop is SDV in gesprek gegaan met het veld en hebben ze in het Mulier Instituut een organisatie gevonden die de data-infrastructuur wilde overnemen. Sinds maart 2025 is SDV ondergebracht bij het Mulier Instituut.

Nagenoeg parallel aan de overgang van SDV naar het Mulier Instituut liep het onderzoek van KPMG in opdracht van het ministerie van VWS naar de maatschappelijke waarde en herpositionering van SDV (KPMG, 2025).

Ruimte voor sport en bewegen

Sporten en bewegen vraagt om fysieke ruimte. Vooral de georganiseerde sport vraagt om specifiek ingerichte ruimte ('sportaccommodaties'). Maar steeds meer van ons sport- en beweeggedrag vindt plaats in de openbare ruimte. De 'beweegvriendelijke omgeving' (BVO) – waar sportaccommodaties en de openbare ruimte onderdeel van zijn – staat dan ook steeds vaker centraal.

In de Monitor Sportbeleid 2023 (Van der Poel & Pulles, 2024) schetsten we een groeiende (beleids)aandacht voor de ruimte voor sport en bewegen sinds 2018. In 2024-2025 is de aandacht voor dit thema groot gebleven. Deze ging met name uit naar de brede zorgen of de ruimte die beschikbaar is voor sport en bewegen wel (voldoende) meegroeit met de veranderende en toenemende behoefte.

Onderzoek heeft aangetoond dat de ruimte voor sport en bewegen zonder extra inzet eerder afneemt dan toeneemt, ook bij een groeiende bevolking (De Bont et al., 2025). En dat in sommige regio's alleen al door de bevolkingsgroei de druk op sportaccommodaties toeneemt met 10 procent tot 2040 (Hoekman et al., 2024.)

De beleidsmatige aandacht voor de ruimte voor sport en bewegen is onder andere verankerd in het Nationaal Sportakkoord en de Routekaart Verduurzaming Sport. Ook speelt het een rol in discussies over de wettelijke verankering van sport.

Daarnaast hebben de subsidie Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) en de specifieke uitkering Stimulering sport (SPUK Sport) (direct) betrekking op sportaccommodaties. Deze subsidies en uitkeringen sluiten aan op de aanwezige opgave van vervanging en verduurzaming van sportaccommodaties (Wezenberg-Hoenderkamp & Schadenberg, 2025)

Ondanks deze nationale kaders, subsidies en uitkeringen is het goed om te benoemen dat de ruimte voor sport vooral een lokale aangelegenheid is. De gemeenten richten ongeveer drie kwart van de gemeentelijke sportuitgaven op sportaccommodaties (Van Eldert, 2026). In dit hoofdstuk beschrijven we de ontwikkelingen op het thema ruimte voor sport en bewegen met oog voor landelijke beleid en bredere trends en ontwikkelingen.

5.1 Beleidsdocumenten

In de periode 2024-2025 zijn ontwikkelingen op diverse beleidsdossiers geweest die (direct) betrekking hebben op de ruimte voor sport en bewegen.

Wet Markt en Overheid (Wet M&O)

De geplande wetswijziging van de Wet Markt en Overheid is uitgesteld. De huidige Wet M&O is voor de tweede keer verlengd, nu tot 1 juli 2027 (Nederlandse overheid, 2025).

Het doel van de wet is om via gedragsregels te voorkomen dat overheden door hun handelen oneerlijke concurrentie veroorzaken. Gemeenten mogen afwijken van de gedragsregels als zij hiermee het algemeen belang dienen. Wel moet de gemeenteraad dan een algemeenbelangbesluit nemen. Zo kan ze een sportaccommodatie bijvoorbeeld tegen een lager tarief dan de integrale kostprijs beschikbaar stellen.

Uit de evaluatie is gebleken dat overheden regelmatig gebruik maken van deze uitzondering. Daarbij schiet de motivering van het algemeenbelangbesluit soms tekort (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2021). De wetswijziging zal de Wet M&O onder meer op dit punt aanscherpen. Dit betekent waarschijnlijk dat gemeenten meer inspanning moeten leveren om te voldoen aan de nieuwe motiveringseisen voor een dergelijk besluit.

Nota Ruimte

Het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) heeft in 2025 de Ontwerp-Nota Ruimte gepresenteerd. De definitieve Nota Ruimte stellen ze in 2026 vast. De nota is de langetermijnvisie van het Rijk op de ruimtelijke inrichting van Nederland en maakt ruimtelijke keuzes voor 2030 en 2050, met een doorkijk naar 2100 (Rijksoverheid, 2025a). De Nota Ruimte geeft richting aan keuzes bij instrumenten als omgevingsvisies en omgevingsplannen van de Omgevingswet (zie [paragraaf 2.3](#)).

Een van de ruimtelijke opgaven waarmee Nederland volgens de nota te maken krijgt, is het creëren van ‘genoeg mogelijkheden [...] om je te ontwikkelen en te sporten en ontspannen’ (p.29). In de nota is ook aandacht voor de verschillende functies die de leefomgeving heeft. Sport en bewegen worden hier expliciet benoemd: ‘We kunnen de leefomgeving gebruiken voor sporten, bewegen, werken, eten, ontspannen en ontmoeten’ (p.31).

De opgave om voldoende ruimte voor sport en bewegen te creëren, komt ook in hoofdstuk 9 van de nota terug (Wonen, werken en bereikbaarheid). ‘De groei van de bevolking betekent ook een vraag naar meer ruimte voor [...] sport en groene, toegankelijke plekken voor recreatie en natuurbeleving’ (p.184). De volgende ambitie wordt hieraan gekoppeld: ‘Daarbij willen we de ontwikkeling zo vormgeven dat deze bijdraagt aan een goede leefomgevingskwaliteit. [...] Dat betekent dat we niet alleen maar woningen bouwen, maar dat [...] nutsvoorzieningen, groen en ruimte voor sport en ontspanning meegroeien.’ (p.185).

Als inleiding bij de beleidskeuzes op het thema wonen, wijken en voorzieningen wordt het belang van maatschappelijke voorzieningen, zoals sport, nog eens extra benadrukt: ‘Maatschappelijke voorzieningen voor zorg, onderwijs, sport, cultuur en

welzijn zijn essentieel voor de kwaliteit van leven. De nabijheid van bijvoorbeeld [...] sportverenigingen [...] draagt bij aan de fysieke en mentale gezondheid van mensen.’ (p.293).

Beleidsplan toekomstige sportinfrastructuur en ruimte voor sport en bewegen

Eind 2025 werd het beleidsplan toekomstige sportinfrastructuur en ruimte voor sport en bewegen naar de Tweede Kamer gestuurd (Ministerie van VWS, 2025e). Hierin zette de toenmalige staatssecretaris uiteen hoe zij wil bijdragen aan een gezamenlijke aanpak waarmee de sport- en beweegsector toekomstbestendig wordt.

Hier spelen een aantal aspecten mee. De ruimte voor sport en bewegen zal zonder extra inzet eerder afnemen dan toenemen (De Bont et al., 2025), terwijl de behoefte aan deze ruimte juist groeit (Hoekman et al., 2024). Daarnaast is een groot deel van sportaccommodatie verouderd, onvoldoende toegankelijk voor mensen met een beperking en niet in lijn met de veranderende sportbehoefte (Wezenberg-Hoenderkamp & Schadenberg, 2025).

Beide hebben invloed op de toekomstbestendigheid. De staatssecretaris wilde daarom met de uitvoering van haar beleidsplan:

- zorgen voor voldoende ruimte waar gesport en bewogen kan worden; en
- de sportinfrastructuur toekomstbestendig maken, op het gebied van verduurzaming, toegankelijkheid en exploitatie van zowel breedte- als topsportaccommodaties.

Om deze doelstellingen te bereiken wordt in opdracht van het ministerie van VWS een advies voor een richtlijn voor de benodigde ruimte voor sport en bewegen ontwikkeld. Ook stimuleert het ministerie gemeenten een integraal huisvestingsplan (IHP) voor sport op te stellen.

De richtlijn wordt in 2026 gepresenteerd. In 2027 moet een (financieel) instrument beschikbaar zijn voor gemeenten voor de ondersteuning van gemeenten voor het opstellen van een IHP. Het Kenniscentrum Sport en Bewegen (2025) heeft een handreiking opgesteld ter ondersteuning voor gemeenten bij het opstellen van een IHP.

Strategie ‘Sporten voor mensen met een handicap vanzelfsprekend in 2030’

In de Strategie 2030 staat de praktische toegankelijkheid van sportieve activiteiten en locaties opgenomen, tot stand gekomen onder leiding van het ministerie van VWS. Een van de vier doelen van de pijler Randvoorwaarden is: ‘In 2030 is het van alle sportaccommodaties inzichtelijk of deze wel of niet toegankelijk zijn voor mensen met een handicap (zowel sporters, vrijwilligers, als toeschouwers).’

● Werkagenda VN-verdrag Handicap

In de werkagenda van het Rijk voor de implementatie van het VN-verdrag Handicap staan vooral maatregelen die overeenkomen met de acties uit de Strategie 2030, zoals de toegang tot sporthulpmiddelen en sportaccommodaties.

Wel staan in de werkagenda ook maatregelen die moeten bijdragen aan een toegankelijke openbare ruimte voor mensen met een beperking. Bijvoorbeeld randvoorwaarden en ontwerpprincipes voor de inrichting van de openbare ruimte die uit de City Deal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling moeten komen.

Voor sportaccommodaties staat in de werkagenda dat het ministerie van VWS investeringen in sportaccommodaties voor onder andere toegankelijkheid stimuleert via de BOSA (Ministerie van VWS, 2025h, p. 86).

In de werkagenda constateert het ministerie van VWS dat er al veel kennis is over toegankelijkheid, maar dat deze nog niet altijd wordt toegepast. Hoe gemeenten en andere partijen bestaande kennis kunnen toepassen, gaan de ministeries van VRO en VWS komend jaar uitwerken samen met gemeenten, VNG en kennispartijen (Ministerie van VWS, 2025h, pp. 43-44). Daarmee geeft de werkagenda nog geen duidelijke kaders. Ook noemt de werkagenda niet de ambitie om ruimtelijke toegankelijkheidsnormen in wetgeving vast te leggen.

Sportakkoord

Het Nationaal Sportakkoord II loopt in 2026 af. Ruimte voor sport is onderdeel van dit sportakkoord. Uit de [monitoring van het Mulier Instituut](#) blijkt dat het akkoord weinig impact heeft op de sportinfrastructuur. Daar is het Sportakkoord ook niet het instrument voor. De middelen en schaal van SA II zijn beperkt, en grondige aanpassingen in het sportaccommodatielandschap vragen structurele investeringen en langdurige planvorming.

Deze uitkomst was ook in lijn met de werkafspraken van de strategische partners. Die waren namelijk niet gericht op infrastructurele aanpassingen (Wezenberg-Hoenderkamp & Schadenberg, 2025).

5.2 Sportaccommodaties

De Nederlandse sport- en beweeginfrastructuur is constant in ontwikkeling. Maar veranderingen in het sportlandschap gaan meestal gestaag en geleidelijk. Sportaccommodaties en sport- en beweegmogelijkheden worden neergezet met een levensduur van tientallen jaren, waarbij aanpassingen gedaan worden wanneer onderhoud, afschrijving of nieuwe beleidsrondes dat toestaan.

Ook maatschappelijke trends en veranderende behoeften in sportvoorkeuren komen pas na meerdere jaren tot uiting in het sportlandschap: de sport- en beweeginfrastructuur laat met vertraging zien welke keuzes en ontwikkelingen in de samenleving spelen (Wezenberg-Hoenderkamp & Schadenberg, 2025).

Maatschappelijke waarde steeds vaker centraal

De bredere maatschappelijke waarde van de ruimte voor sport en bewegen komt steeds vaker centraal te staan in beleid en is onderdeel geworden van het werkplan dat het Mulier Instituut uitvoert voor het ministerie van VWS (Meulenbroeks & Ruikes, 2026; De Kwaasteniet, 2026). Naast de economische waarde is er daarbij

aandacht voor de ‘zachtere’ waarde die slecht of niet in geld of getallen uit te drukken is. Zoals sociale, culturele, persoonlijke of gezondheidswaarde.

De aandacht voor de maatschappelijke waarde van sportaccommodaties is ook terug te vinden in de discussies in de commissie sport en bewegen in de Tweede Kamer. Bijvoorbeeld wanneer Kamerleden aandacht vragen voor de sluiting van zwembaden of de verouderde sportaccommodaties van verenigingen (Ministerie van VWS, 2024f).

● **Spot On: succesprincipes voor sportlocaties**

De onderbenutting van sportaccommodaties is benoemd als *wicked problem*. Vanuit het MOOI-programma, dat mede mogelijk is gemaakt door het ministerie van VWS, startte in 2024 een consortium met medewerkers van de Universiteit Utrecht, Haagse Hogeschool, Hogeschool van Amsterdam en het Mulier Instituut met het onderzoek ‘Spot On’.

Hierbinnen onderzoeken de onderzoekers 28 sportaccommodaties (hotspots) verspreid over Nederland die opvallen doordat ze beter financieel en maatschappelijk rendement lijken te hebben dan vergelijkbare locaties. Het doel van dit onderzoek is te ontdekken welke principes bijdragen aan het succesvolle gebruik van sportaccommodaties en de openbare ruimte.

In dit programma is aandacht voor de financiële en maatschappelijke waarde van sportaccommodaties. Een betere benutting kan leiden tot een betere exploitatie en/of een grotere maatschappelijke waarde tot gevolg hebben. Met de inzichten uit dit onderzoeksprogramma worden praktische oplossingen ontwikkeld om sportlocaties beter te benutten. De resultaten van het onderzoek worden via www.spotonderzoek.nl/ gepubliceerd gedurende de looptijd van het onderzoek (tot zomer 2027).

Financiering en exploitatie van sportaccommodaties onder druk

Gemeenten zetten meer accommodaties op afstand, besteden vaker uitvoeringstaken uit en maken vaker verenigingen verantwoordelijk voor beheer en onderhoud (Wezenberg-Hoenderkamp & Schadenberg, 2025). Maar dat neemt niet weg dat gemeenten de grote investeerder blijven van de sportinfrastructuur in Nederland. In 2024 ging drie kwart van de totale gemeentelijke netto-sportuitgaven van 1,4 miljard naar sportaccommodaties. Dat was in 2023 ook het geval (Van Eldert, 2026).

Wel staat de financiering en exploitatie van sportaccommodaties onder druk, met name bij zwembaden. Dit heeft geleid tot moties en toezeggingen in de Kamer over de sluiting van zwembaden. Maar ook ontstonden discussies over of sportaccommodaties financieel toegankelijk blijven. Het tarief voor gemeentelijke binnensportaccommodaties blijkt namelijk hoger te zijn als een andere partij de accommodatie exploiteert (Van Eldert et al., 2025).

Daarnaast lijkt de huur voor gemeentelijke accommodaties harder te stijgen dan de inflatie, en huisvesting is de grootste kostenpost voor verenigingen. De betaalbaarheid van de sport komt hiermee mogelijk (verder) onder druk te staan.

● BOSA en SPUK Sport

De SPUK Sport is verlengd tot 2026, de BOSA tot en met 2029. Het beschikbare budget van de BOSA is onzeker. Deze zou jaarlijks minder worden tot 19,9 miljoen in 2029. Daarnaast is het vanaf 2026 voor sportorganisaties niet meer mogelijk om duurzame investeringen in BOSA op te voeren.

Duurzaamheid

Om de bezuinigingen op de BOSA-regeling voor een deel op te vangen, stelt de overheid de Subsidieregeling voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed (DUMAVA) sinds 2025 open voor amateursportorganisaties. 2025 is daarbij een overgangsjaar, waarin amateursportorganisaties voor verduurzamingsmaatregelen nog kunnen kiezen tussen de BOSA en de DUMAVA. De regelingen verschillen op een aantal punten, zoals het subsidiepercentage, het aantal aanvragen per jaar en of de regeling alleen vooraf of ook na uitvoeren van de maatregelen is aan te vragen.

Op de [website van DUS-I](#) staat een overzicht met de belangrijkste verschillen tussen de BOSA en DUMAVA. In september 2025 is een motie aangenomen die de regering verzoekt de regels voor de DUMAVA aan te passen, zodat deze meer gelijk loopt met de oorspronkelijke BOSA (Van Dijk & Van Nispen, 2025). Door de aanpassing van de regels moet de DUMAVA ook voor nieuwbouw van sportaccommodaties in te zetten zijn.

Opgaven voor toegankelijker sport- en beweegruimte

Er zijn ambities en (wettelijke) opgaven om de ruimte voor sport en bewegen toegankelijker te maken. Dit is onder andere opgenomen in het VN-verdrag Handicap. Maar het is ook bekend dat (lokaal) beleid en regelgeving over toegankelijkheid voor mensen met een beperking erg versnipperd is en zelden concreet of verplicht (Van Lindert & Rauws, 2024). Daarbij zijn nog lang niet alle sportaccommodaties toegankelijk voor iedereen (Wezenberg-Hoenderkamp & Schadenberg, 2025).

NOC*NSF gaat samen met andere partijen een zelfscan voor de toegankelijkheid van sportaccommodaties ontwikkelen. Deze kunnen accommodatiebeheerders gebruiken om te controleren of hun accommodatie voldoende toegankelijk is voor mensen met een beperking. Ze moeten hierbij nog vaststellen op basis van welke criteria ze bepalen wanneer een sportaccommodatie toegankelijk is (Wezenberg-Hoenderkamp & Schadenberg, 2025, p. 57).

Pandemische paraatheid

Uit het Programma Pandemische Paraatheid en Ventilatie (P3Venti) komt naar voren dat een groot deel van de 'maatschappelijk urgente sportvoorzieningen' niet voldoet aan de ventilatienormen in het Besluit bouwwerken leefomgeving (BBL). Specifiek wordt benoemd dat relatief veel van deze voorzieningen zijn gehuisvest in een ouder gebouw dat oorspronkelijk een andere gebruiksfunctie had, bijvoorbeeld

een fabriekshal, garage of kerk. De aanwezige ventilatie is niet ingericht op de nieuwe functie van het gebouw of de ruimte (Weersink et al., 2025).

5.3 Beweegvriendelijke omgeving

Doorontwikkeling Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving (KBO)

De KBO wordt regelmatig toegepast voor monitoring van de beweegvriendelijkheid en voor (beleidsondersteunend) onderzoek. Gemeenten gebruiken de KBO-cijfers als ondersteuning van beleidskeuzes en het RIVM heeft de KBO verwerkt in de vuistregels voor een gezonde leefomgeving (Lakenveld-Verbree et al., 2025). Ook binnen andere domeinen worden de KBO-cijfers toegepast, zoals bij onderzoek naar de maatschappelijke waarde van een groene leefomgeving (Kruize et al., 2023).

De ontwikkeling van de KBO is een doorlopend proces. In 2024 hebben we de rekenmethode doorontwikkeld. Een uitgebreide toelichting op deze doorontwikkeling staat in het jaarrapport ruimte voor sport en bewegen (Ruikes & Schadenberg, 2024).

De nieuw berekende totaalscore op de kernindicator was in 2024 68 punten, tegenover 60 punten in 2020. Voor de stijging zijn drie belangrijke hoofdverklaringen (Rauws & Noordzij, 2023):

- aanpassingen aan de fysieke openbare ruimte;
- een verandering in het aantal inwoners dat toegang heeft tot een beweegvriendelijke voorziening;
- veranderingen in de volledigheid/nauwkeurigheid van data.

In 2026 berekenen we de KBO opnieuw.

Landelijke referentierichtlijn sport- en beweegruimte

In april 2023 heeft de Kamer de regering verzocht om te onderzoeken hoe een sportnorm vastgesteld kan worden. Dit is gebeurd naar aanleiding van de motie Leijten en Van Nispen (Toekomstig sportbeleid).

Urhahn, Platform 31 en Urban Dynamics hebben eerst onderzocht of de ruimte voor sport en bewegen daadwerkelijk onder druk staat (De Bont et al., 2025). In dit rapport concluderen ze dat het aannemelijker is dat de ruimte voor sport en bewegen de komende jaren afneemt dan dat die toeneemt. Een aanbeveling uit dit onderzoek is om tot een referentierichtlijn voor sport- en beweegruimte te komen.

In opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voert het Mulier Instituut samen met het RIVM daarom in 2026 een studie uit om te komen tot kwantitatieve, landelijke referentierichtlijnen voor sport- en beweegruimte. Deze studie geeft hiermee invulling aan een belangrijke pijler van het [Beleidsplan toekomstbestendige sportinfrastructuur en ruimte voor sport en bewegen](#).

Inzichten uit de Monitor Lokaal Sportbeleid

Om meer zicht te krijgen op het thema beweegvriendelijke omgeving binnen gemeentelijk beleid, heeft het Mulier Instituut een analyse uitgevoerd met data uit de Monitor Lokaal Sportbeleid (Geurink et al., 2025). Deze peiling richt zich op gemeenteambtenaren met sport in hun portefeuille.

38 procent van de gemeenteambtenaren noemt de beweegvriendelijke omgeving als een belangrijk speerpunt van het sportaccommodatiebeleid van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe stedelijker en groter de gemeente, hoe vaker ze de beweegvriendelijke omgeving als speerpunt noemen.

Hoewel een beweegvriendelijke omgeving niet voor alle gemeenten een speerpunt is, heeft 83 procent van de gemeenten wel doelstellingen in het sportbeleid staan die te maken hebben met sport en bewegen in de openbare ruimte. De doelstelling die het vaakst voorkomt in het sportbeleid van gemeenten, is het beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte (69%).

Ruim de helft van de gemeenten heeft in beleid vastgelegd dat er bij gebiedsontwikkeling aandacht moet zijn voor de ontwikkeling van sport-, speel- en beweegmogelijkheden (59%). Dit is aanzienlijk hoger dan vier jaar geleden (2020, 43%). Ook de beleidsmatige aandacht voor het openstellen van sportparken en schoolpleinen en het aanleggen van sport- en speelplekken nam de afgelopen vier jaar toe (Wezenberg-Hoenderkamp & Schadenberg, 2025).

De beweegvriendelijke omgeving in omgevingsvisies

In 2020 en 2023 heeft het Mulier Instituut onderzoek gedaan naar de plek van sport en bewegen in omgevingsvisies van gemeenten. Een van de conclusies van dit onderzoek was dat ongeveer een derde van de omgevingsvisies dit onderwerp nadrukkelijk behandelt (Rauws & Noordzij, 2023).

Op basis van data uit de Monitor Lokaal Sportbeleid kunnen we nu concluderen dat twee op de vijf gemeenten in hun beleid hebben vastgelegd dat ook beleidsambtenaren sport, bewegen en recreatie betrokken moeten worden bij het opstellen van Omgevingsvisies. Bij het tot stand komen van de Omgevingsvisie hadden ze in 51 procent van de gemeenten een adviserende, raadgevende of medebeslissende rol.

In 2026 voert het Mulier Instituut een verdiepende analyse uit van gemeentebeleid op het thema beweegvriendelijke omgeving. Met de uitkomsten kunnen we hopelijk een beter beeld schetsen van welke doelstellingen gemeenten rond dit thema vast hebben gelegd in hun beleid en hoe ze verwachten deze te gaan halen.

Sportevenementen in de openbare ruimte

Hardloop-, wandel- en wielerevenementen in de openbare ruimte vormen een belangrijk deel van het sportevenementenlandschap. Het aantal volwassen Nederlanders dat aan deze drie typen sportevenementen deelneemt, is sinds 2017 toegenomen (Leenen et al., 2025). In 2025 deed 27 procent van de hardlopers,

wielrenners en wandelaars mee aan ten minste één evenement (2017: 21%). De stijging is vooral zichtbaar bij hardlopers en wielrenners.

Maar de organisatie van sportevenementen in de openbare ruimte staat onder druk. Volgens onderzoek van NOC*NSF haken vrijwillige organisatoren van route-evenementen steeds vaker af door de complexiteit en kosten van aanvragen en vergunningentrajecten. Naar schatting ervoer in 2023 ongeveer 60 procent van de vrijwillige organisatoren problemen in het traject van toestemmingsverlening. Dit percentage lag in 2024 op 75 procent (NOC*NSF, 2024c).

NOC*NSF en de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) zetten zich in om dit proces vlot te trekken. Hiervoor werken ze aan een convenant waarin alle stakeholders vastleggen dat ze zich in gaan zetten om de toestemmingsverlening beter op elkaar aan te laten sluiten en het proces te vereenvoudigen.

Daarnaast moet er een taskforce komen die een afwegingskader stikstof op gaat stellen. Dit kader moet het mogelijk maken om met zekerheid vast te stellen dat route-evenementen binnen bepaalde voorwaarden niet aan de kritische depositiewaarde stikstof komen. Daarmee kunnen provincies en gemeenten een vrijstelling op de stikstofberekening verlenen.

Blauwdruk 'Meer ruimte voor buitensport'

NOC*NSF heeft met een brede groep partners een blauwdruk opgesteld met als doel meer ruimte voor buitensport te creëren. Deze blauwdruk moet eraan bijdragen dat ruimte voor sport en bewegen het niet aflegt tegen andere, concurrerende ruimteclaims, zoals woningbouw en infrastructuur.

Samen met een brede groep van natuur- en milieuorganisaties, terreinbeherende organisaties, sportbonden, gemeenten en provincies heeft NOC*NSF voor drie regio's een convenant met afspraken opgesteld: Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal, Leeuwarden en Biesbosch/Drimmelen. Dit heeft geleid tot getekende convenanten voor Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal en Leeuwarden en een conceptconvenant voor de regio Biesbosch/Drimmelen (NOC*NSF, 2026).

Groen in en om de Stad

Groen in en om de stad is een programmatische aanpak van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Landbouw, Natuur en Voedsel Kwaliteit (LNV), in samenwerking met de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Met Groen in en om de Stad willen deze ministeries stappen zetten om de belangen van vergroening beter mee te nemen in ruimtelijke opgaven, verstedelijking, verduurzaming van de bestaande stad en de energietransitie (Ministerie van BZK & Ministerie van LNV, 2024).

Binnen deze aanpak krijgt ook ruimte voor sport en bewegen een plek. Zo stellen de ministeries dat gezonde stedelijke groen(blauwe) structuren uitnodigen tot

bewegen en bijdragen bij aan gezonde leefomstandigheden. Vergroening inzetten om gezondheid te stimuleren door bewegen, en recreëren door routes voor fietsen en lopen te koppelen aan de groenblauwe netwerken, is daarbij een expliciet doel.

In de handreiking presenteren de ministeries een borgingssystematiek die gemeenten en provincies inhoudelijke en procesmatige handvatten geeft om groen gelijkwaardig aan andere thema's binnen het ruimtelijk domein mee te nemen in planvorming.

De organisatie van sport en bewegen

In dit hoofdstuk gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen in de organisatie van de sport in Nederland. In het kader daarvan bespreken we het sportakkoord, de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC), het brede(re) beleidsveld Gezonde leefstijl, de Human Capital Agenda en de financiële stromen in de breedtesport.

6.1 Sportakkoord II: Sport versterkt (2023-2026)

Werkwijze en rapportages monitoring Sportakkoord II

Sinds 2024 monitort het Mulier Instituut de voortgang en opbrengsten van Sportakkoord II. Hiervoor gebruiken we de methode Outcome Mapping. Dat is een methode voor lerend beleid waarbij de gedragsveranderingen van groepen en mensen die worden beïnvloed door het beleid centraal staan (Mulier Instituut, z.d.).

Hierbij hebben we onder meer zogenaamde ‘veranderopgaven’ geformuleerd: veranderingen bij intermediaire partners, zoals gemeenten, sportaanbieders, bonden en buurtsportcoaches die nodig zijn om aan de opgaven van het Sportakkoord II bij te kunnen dragen.

Of en in welke mate deze veranderingen optreden, volgen we aan de hand van ‘voortgangsindicatoren’. Sinds 2024 volgen we deze veranderingen bij achttien partnergemeenten (Mulier Instituut, z.d.). Zie voor een uitgebreidere uitleg het [Monitorplan Sportakkoord II](#).

Monitorrapportages Sportakkoord II

Sinds 2024 rapporteert het Mulier Instituut tweemaal per jaar over de voortgang van Sportakkoord II. De volgende rapportages zijn inmiddels verschenen (Mulier Instituut, z.d.):

- [De lokale sportakkoorden herijkt – Monitor Sportakkoord II, voortgangsrapportage december 2023.](#)
- [Werken aan het fundament – Monitor Sportakkoord II, voortgangsrapportage juni 2024.](#)
- [Fundament versterkt – Monitor Sportakkoord II, perspectief vanuit sportbonden, POS en adviseurs lokale sport \(2024\).](#)
- [Fundament in beweging – Monitor Sportakkoord II, voortgang bij 18 partnergemeenten \(2025\).](#)
- [Een groter bereik – Monitor Sportakkoord II, voortgangsrapportage oktober 2025.](#)

Lokale sportakkoorden

In alle Nederlandse gemeenten is er een lokaal en/of regionaal sportakkoord (Rappange et al., 2025). Uit het meest recente voortgangsrapport 'een groter bereik' binnen de monitoring van Sportakkoord II blijkt dat de meeste gemeenten de randvoorwaarden op orde hebben.

Zo beschikt ongeveer drie kwart over een lokaal kernteam dat richting geeft aan de uitvoering van het lokale sport- en beweegakkoord (Rappange et al., 2025).

Bovendien is er in vrijwel alle gemeenten een coördinator sport en preventie actief, die de verbinding legt tussen sport, gezondheid en het sociale domein (Rappange et al., 2025).

Daarnaast lijkt de samenwerking zich op lokaal niveau verder te ontwikkelen. Sportaanbieders worden vaker betrokken bij de uitvoering en gemeenten zetten meer in op ondersteuning van sportverenigingen en andere sportaanbieders. Dit gebeurt in de praktijk bijvoorbeeld doordat verenigingen en andere sportaanbieders deelnemen in lokale kernteams of themawerkgroepen. Ook zetten gemeenten nadrukkelijker in op clubondersteuning (Rappange et al., 2025).

Tegelijkertijd blijkt dat deze organisatorische basis nog niet overal volledig is uitwerkt en dat de invulling per gemeente verschilt. Tot slot blijkt dat het realiseren van de ambities tijd kost. Met name op het gebied van inclusie en het bereiken van groepen waarvoor sport- en bewegen minder vanzelfsprekend is. De uitvoering staat in veel gemeenten, maar de daadwerkelijke effecten zijn beperkt zichtbaar (Rappange et al., 2025).

Evalueren en borgen van Sportakkoord II

Sportakkoord II loopt eind 2026 af. Of en in welke vorm er een vervolg komt is onduidelijk. Dit is aan een volgend kabinet (Ministerie van VWS, 2025f, 2025i). Zij besluiten na evaluatie van het Sportakkoord of en hoe er een vervolg komt.

Er worden verschillende evaluaties uitgevoerd, waarvan de rapportages in 2026 worden opgeleverd:

- Berenschot evalueert de werking van SAll als beleidsinstrument, met als vraag wat het resultaat is van vier jaar SAll. Berenschot evalueert de werking van SAll als beleidsinstrument, met als vraag wat het resultaat is van vier jaar SAll. Deze evaluatie is thema-overstijgend.
- Het Mulier Instituut publiceert in het najaar van 2026 een eindrapportage waarin de vijf thema's² vanuit het Sportakkoord II centraal staan. De meerwaarde van deze eindmonitoring zit in de systematische benadering van de thema-inhoudelijke voortgang. We gaan na in hoeverre de einddoelstellingen uit het uitvoeringsplan van SAll zijn behaald.

² Voor het thema Topsport geldt een aparte monitoring vanuit de jaarlijkse monitor Topsport in Nederland (TiN, zie ook [paragraaf 6.1](#)).

In de Kamerbrief van juni 2025 (Ministerie van VWS, 2025f) wordt toegezegd om te werken aan de borging van Sportakkoord II na 2026. Samen met de partners van het Sportakkoord wordt ingezet op borging van het huidige beleid langs drie thema's: regionale samenwerking, meer data-gericht en meer vraaggericht werken. In het evaluatierapport van VSG staat de borgingsagenda van SAII centraal: hoe kunnen gemeenten ervoor zorgen dat de reeds ingezette acties (kunnen) worden behouden voor de periode ná SAII?

6.2 Brede Regeling Combinatiefuncties

Huidige regeling heeft een looptijd van 2023 t/m 2026

Sinds 2023 is de huidige Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) van kracht. Vanuit deze regeling worden BRC-functionarissen ingezet om meer mensen te laten meedoen aan sport, bewegen en cultuur. Specifieke focus ligt daarbij op mensen die achterblijven in sport-, beweeg- of cultuurdeelname. Er wordt gewerkt aan het creëren van sterke aanbieders. BRC-functionarissen nemen vaak de rol als verbinder van verschillende domeinen aan om hun doelen te realiseren. De BRC is ondergebracht in de Brede SPUK (zie [paragraaf 2.1](#)).

Alle Nederlandse gemeenten nemen deel aan de BRC en zetten functionarissen in. Op 31 december 2024 was er in Nederland in totaal 3.185 fte (5.916 personen) aan BRC-functionarissen ([Gómez Berns et al, 2025](#)). Dit was verdeeld over zes profielen:

- buurtsportcoach (1.424 fte);
- cultuurcoach (477 fte);
- combinatiefunctionaris onderwijs (605 fte);
- clubontwikkelaar (incl. clubkadercoach, verenigingsmanager en sportparkmanager; 256 fte);
- beweegcoach (278 fte);
- coördinator sport en preventie (144 fte).

In september 2026 volgt een update van deze cijfers.

Herijking

Op dit moment is het Rijk bezig met een herijking van de BRC. De insteek is dat er een vervolg komt op de huidige regeling, waarmee de inzet van BRC-functionarissen blijft. De inhoudelijke focus van een nieuwe regeling en de financiële afspraken (blijft het bijvoorbeeld gekoppeld aan de brede SPUK?) wordt nog besproken.

Ontwikkelingen afgelopen jaren

● Verlaging totaal aantal fte

Het totaalaantal fte en personen ligt nu lager dan in 2022 (2022: 3.509 fte en 6.267 personen). Dat komt doordat het Rijk t/m 2022 de norm aanhield dat 1 fte gelijkstaat aan 50.000 euro. Bij een hoger normbedrag moest de gemeente de extra kosten zelf betalen of minder fte inzetten.

Vanaf 2023 is het vaste normbedrag per fte losgelaten, wat gemeenten meer vrijheid gaf om het salarisniveau van hun BRC-functionarissen vast te stellen. Omdat de bedragen per fte vaak al hoger lagen ([Vrieswijk et al., 2023](#)), heeft dit geleid tot een daling van het aantal fte binnen de BRC.

● **Afbouw vakleerkracht bewegingsonderwijs**

In de [bestuurlijke afspraken van de BRC](#) staat dat er na 2026 vanuit de BRC geen inzet meer mag zijn op de vakleerkracht bewegingsonderwijs, en dat de combinatiefunctionarissen alleen voor extra aanbod, buiten onderwijstijd, mogen worden ingezet. Gedurende de looptijd van de huidige regeling (2023-2026) worden gemeenten gevraagd af te bouwen.

Uit de monitor ([Keijzer & Van Stam, 2025](#); [Kools & Van Stam, 2024](#)) blijkt dit ook te gebeuren: steeds minder gemeenten zetten vakleerkrachten bewegingsonderwijs in vanuit de BRC (34% in 2024, ten opzichte van 59% in 2022). Als de huidige ontwikkeling zich voortzet en jaarlijks een vergelijkbaar aantal gemeenten stopt, komt het aantal BRC-vakleerkrachten in 2027 vrijwel op nul uit.

De afbouw heeft invloed op de uitvoering van de BRC op de scholen. Onder andere door minder cofinanciering vanuit onderwijs is het aantal combinatiefunctionarissen onderwijs afgenomen (van 705 fte in 2023 naar 605 fte in 2024). Daaraan gekoppeld is ook de inzet op kinderen (0-12 jaar) wat afgenomen: van 1.412 fte in 2022 naar 1.381 fte in 2024. Dit is in lijn met de trend die al jaren zichtbaar is (in 2019 werd er bijvoorbeeld nog 1.598 fte ingezet op die doelgroep). Dat komt ook doordat de voorlopers van de BRC meer gericht waren op jeugd, terwijl de latere regelingen zich meer richtten op kwetsbare doelgroepen.

● **Lokale financiering vooral vanuit gemeenten**

Afgesproken is dat het Rijk 40 procent betaalt van de kosten van de BRC-functionarissen en dat de gemeente en lokale partijen samen de overige 60 procent bekostigen. Sinds de nieuwste regeling is ingevoerd in 2023, is de bijdrage van lokale partijen afgenomen (van 17% in 2022 naar 11% in 2024) en moeten gemeenten dus een groter deel op zich nemen (van 42% in 2022 naar 47% in 2024; [Gómez Berns et al, 2025](#)).

Een deel hiervan valt te verklaren door minder cofinanciering vanuit het onderwijs door de afbouw op de vakleerkracht onderwijs. Maar dit is niet de enige reden: ook organisaties uit andere domeinen betalen minder mee. Dit maakt de inzet van BRC-functionarissen kwetsbaarder, aangezien veel gemeenten ook moeten bezuinigen en dus financiële keuzes moeten maken.

● **Inzet op kwetsbare doelgroepen per gemeente lager**

De tijd die een BRC-functionaris kan besteden aan mensen met een lage sociaaleconomische positie en mensen met een beperking is de afgelopen jaren wat minder geworden ([Gómez Berns et al, 2025](#)).

- Het aantal fte dat wordt ingezet op mensen met een lage sociaaleconomische positie, is de afgelopen jaren gedaald (van 357 fte in 2022 naar 322 fte in

2024), terwijl het aantal gemeenten dat erop inzet juist is gestegen. Daardoor is het gemiddelde aantal fte per gemeente dat inzet op deze doelgroep minder geworden: van 1,79 fte in 2022 naar 1,28 fte in 2024.

- Het aantal fte dat wordt ingezet op mensen met een beperking, is over de jaren heen relatief stabiel (rond de 220 fte). Maar het aantal gemeenten dat erop inzet, is in 2024 gestegen ten opzichte van de jaren ervoor. Dat betekent dat het gemiddelde aantal fte per gemeente dat inzet op deze doelgroep is gedaald: van rond de 0,9 fte in eerdere jaren naar 0,76 fte in 2024.

6.3 Sport en bewegen als deel van het beleidsveld Gezonde leefstijl

Een belangrijke ontwikkeling betreft de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dit akkoord hebben het ministerie van VWS, gemeenten en verschillende maatschappelijke partners in 2023 gesloten. Het loopt door tot en met 2026. In de Monitor Sportbeleid van 2023 zijn we hier al dieper op ingegaan (Van der Poel & Pulles, 2024). In deze paragraaf beschrijven we de belangrijke ontwikkelingen van het akkoord in 2024 en 2025.

Het GALA als impuls voor domeinoverstijgende samenwerking

De eerste inzichten uit de uitvoering van het GALA laten zien dat sport en bewegen in de periode 2024-2025 steeds nadrukkelijker wordt gepositioneerd als onderdeel van het bredere preventie- en gezondheidsbeleid. Waar sport en bewegen voorheen vaak als afzonderlijk beleidsdomein werd gezien, is er binnen het GALA nu meer sprake van een domeinoverstijgende aanpak. Gemeenten koppelen dit nu steeds meer aan gezondheidsdoelen (RIVM, 2024).

De *mid-term review* van het GALA uit 2025 bevestigt dit beeld. Hieruit blijkt dat het akkoord een bredere beweging heeft ingezet van zorg naar gezondheid en welzijn, waarin bewegen nadrukkelijker wordt gepositioneerd als onderdeel van preventie (Ministerie van VWS, 2025d).

● Aandacht voor bewegen in de ketenaanpakken

In het Integraal Zorgakkoord en het GALA zijn afspraken gemaakt over de (verdere) inrichting van vijf ketenaanpakken. Bewegen speelt hierin een belangrijke rol. Het gaat hierbij om Kansrijke Start, valpreventie bij ouderen, de aanpak van overgewicht bij zowel kinderen als volwassenen, en sociaal verwijzen (Ministerie van VWS, 2025d).

● Meer focus op inrichting beweegvriendelijke leefomgeving

Daarnaast ligt er steeds meer focus op de inrichting van een beweegvriendelijke leefomgeving. Gemeenten zetten via aanpassingen in de openbare ruimte in op het stimuleren van dagelijks bewegen, met specifieke aandacht voor kwetsbare wijken (RIVM, 2024). Ook in de *mid-term review* wordt duidelijk dat er doelen in het GALA zijn vastgesteld die zich richten op een 'gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten' (Ministerie van VWS, 2025d).

● Benutten van bestaande netwerken

Bovendien wordt in de uitvoering van het GALA steeds meer aangesloten bij bestaande sportstructuren/netwerken, zoals buurtsportcoaches en lokale sport- en beweegnetwerken. Die fungeren als schakel tussen sport en bewegen, zorg en het sociaal domein (RIVM, 2024).

Effecten op deelname nauwelijks zichtbaar; knelpunten in uitvoering

Ondanks dat gemeenten sport en bewegen lokaal steeds vaker meenemen in bredere beleidsplannen, bleek in 2024 dat de uitvoering in veel gemeenten zich nog in de opstartfase bevond. De nadruk lag vooralsnog op planvorming en het opzetten van samenwerkingsstructuren, waardoor daadwerkelijke effecten nog beperkt zichtbaar waren (RIVM, 2024).

Ook in de *mid-term review* in 2025 werd duidelijk dat de regionale en lokale structuren voor de uitvoering van de ambities van het GALA nog volop in ontwikkeling zijn, waarbij er sterke verschillen zijn tussen regio's.

Gemeenten ervaren hierbij vooral knelpunten op financieel vlak. Een deel van de GALA middelen is tijdelijk, wat de uitvoering op gemeentelijk niveau belemmert. Gemeenten geven ook aan dat er meer structurele middelen nodig zijn om de inzet op preventie in combinatie met een gezonde en sociale basis te kunnen realiseren (Ministerie van VWS, 2025d).

6.4 Arbeidsmarkt sport en bewegen

Strategisch samenwerkingsverband: Human Capital Agenda Sport

De Human Capital Agenda (HCA) Sport en Bewegen is een strategisch samenwerkingsverband en werkt sinds 2021 aan het versterken van de arbeidsmarkt in sport en bewegen. In 2023 presenteerde de HCA een gezamenlijke arbeidsmarktvisie voor 2027, een sectorbreed functiehuis met bijbehorende opleidingsprofielen. Onder regie van het ministerie van VWS wordt verder gewerkt aan de uitvoering van de HCA. Het ministerie is inmiddels ook aangesloten bij het Sectoroverleg Sport en Sportief Bewegen.

In 2024 voerde FNV een eerste vergelijking van de verschillende cao's in de sector uit. Deze heeft het Mulier Instituut in 2025 herhaald. In opdracht van de HCA hebben werkgroepen de samenwerkingskansen verkend tussen zorg, welzijn en sport en tussen kinderopvang, primair onderwijs en sport. Het doel hiervan is om tekorten in deze sectoren te verlichten, sport- en beweegprofessionals perspectief te bieden en bewegen te stimuleren.

Arbeidsmarkt sport en bewegen veert na stagnatie weer op

Sinds 2023 monitort het Mulier Instituut de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt sport en bewegen. Uit de trendrapporten blijkt dat de arbeidsmarkt sport en bewegen weer groeit, na een afname tijdens de coronacrisis (Bronkhorst, Van Eldert & Steenbergen, 2024; Meulenbroeks, Bronkhorst & Van Eldert, 2026). Tussen

2022 en 2024 groeide het aantal werkenden in de sportsector tot bijna 95.000 (Meulenbroeks, Bronkhorst & Van Eldert, 2026). De groei komt vooral door een toename van het aantal sportberoepen, steeds vaker ook buiten de sportsector zelf.

Het beeld van de arbeidsmarkt sport en bewegen blijft verder onveranderd: vooral jonge werkenden, veel flexwerkers en weinig werkenden die onder een cao vallen. Zo vielen twee op de vijf werknemers binnen de sportsector in 2024 onder een cao (39%). Dat is laag in vergelijking met de rest van de Nederlandse arbeidsmarkt (73%). Werknemers die onder een cao vallen, verdienen gemiddeld meer en hebben minder vaak een oproepcontract.

Werknemers in de sport- en beweegsector zijn overwegend tevreden met hun cao (Bronkhorst, Steenbergen, Van Stam & Vrieswijk, 2024). Maar onder bepaalde beroepsgroepen heerst onvrede. Vooral in de zwembranche en het bewegingsonderwijs in het basisonderwijs.

We concludeerden dat drie dingen van belang zijn om de maatschappelijke rol van de sector sport en bewegen verder te versterken: samenwerking met sportopleidingen uit andere sectoren, professionalisering en aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden (Bronkhorst, Steenbergen, Van Stam & Vrieswijk, 2024). Dit zijn belangrijke voorwaarden om de positie van de sector te verstevigen.

In 2026 is de Nederlandse Sportraad een adviestraject gestart voor professionalisering van de sport- en beweegbranche. Het advies verschijnt naar verwachting eind 2026/begin 2027.

6.5 Financiële stromen in de breedtesport

De corona- en energiecrisis liggen inmiddels achter ons, maar zorgden voor flinke financiële uitdagingen voor sportorganisaties. Daarnaast staat mede door prijs- en kostenstijgingen de exploitatie van sportaccommodaties onder druk (Hoekman & Schadenberg, 2023) en vraagt de betaalbaarheid van sport in bredere zin ook aandacht (Hover & Van Eldert, 2023). Om meer grip te krijgen op de gevolgen van deze ontwikkelingen heeft het Mulier Instituut de financiële stromen in de breedtesport in 2022 en 2025 onderzocht.

Consumenten en gemeenten nemen het grootste deel van de financiering van de breedtesport voor hun rekening (Van Eldert, Hertogs & Geurink, 2025). De bijdrage van de consumenten bestaat met name uit contributies en abonnementen. Voor gemeenten gaat het om de gemeentelijke sportuitgaven, zoals voor het in stand houden van (gemeentelijke) sportaccommodaties.

In de monitor constateren de onderzoekers dat de bedragen bij de financiële stromen in 2023 nagenoeg allemaal zijn gestegen ten opzichte van 2020 (Van Eldert, Hertogs & Geurink, 2025). Dit komt deels doordat de vorige peiling ging over de periode tijdens de coronacrisis. Daarnaast speelt de inflatie een rol bij de gestegen bedragen. De toename is een goed teken voor de financiële continuïteit van de breedtesport. Maar mogelijk gaat de invloed van de hogere

kansspelbelasting, de bezuinigingen op de BOSA-subsidie en de veranderingen in gemeentefinanciën de komende tijd van invloed zijn.

Focuspunten sport- en beweegbeleid

Dit hoofdstuk gaat over vormen van sporten en bewegen waarvoor beleidsmatig veel belangstelling is: topsport, evenementen en zwemmen.

7.1 Topsport

Geen nieuw beleid sinds 2024, wel beleidsmatige ontwikkelingen/aandacht

In de periode 2024-2025 zijn er in het Nederlandse topsportbeleid geen grote koerswijzigingen zichtbaar ten opzichte van 2023. Het beleid bouwt grotendeels voort op eerder vastgestelde strategische beleidskaders. Nieuwe ontwikkelingen betreffen vooral de verdere uitwerking en implementatie van deze bestaande beleidskaders.

● **Strategisch Kader Topsport 2032**

Het Strategisch Kader Topsport 2032 is ook in 2024 en 2025 leidend geweest voor het topsportbeleid. De centrale ambitie is het vergroten van de maatschappelijke waarde van topsport in Nederland (Ministerie van VWS et al., 2023e). In de Monitor Sportbeleid van 2023 zijn we hier al op ingegaan (Van der Poel & Pulles, 2024).

● **Topsportstrategie 2032**

Naast het Strategisch Kader Topsport heeft NOC*NSF in hun Topsportstrategie 2032 de bijdrage van de sport beschreven op basis van de realisatie van de doelen uit het Strategisch Kader Topsport (2032). Hierbij hebben ze aandacht voor een verbreding van de definitie van topsport, met niet alleen aandacht voor de pijler 'presteren', maar ook voor 'verrijken' en 'inspireren'. De uitkomst van de optelsom van deze drie pijlers is grotere maatschappelijke waarde (NOC*NSF, 2024b).

De maatschappelijke koers binnen de Nederlandse topsport

De bovenstaande ontwikkelingen monitort het Mulier Instituut via de jaarlijkse rapportage Topsport in Nederland (TiN). De TiN-monitor uit 2025 laat in de uitwerking van het topsportbeleid een aantal ontwikkelingen zien (Balk et al., 2025):

- meer maatschappelijke waardering voor topsport;
- meer aandacht voor mentale gezondheid en het verbeterde sportklimaat;
- stabiele zichtbaarheid van topsport via media en evenementen.

Tegelijkertijd blijven structurele aandachtspunten bestaan, waaronder sociale veiligheid, de financiële positie van topsporters en de ondersteuning van coaches en uitstromende talenten. Dat vraagt blijvende beleidsmatige inzet (Balk et al., 2025).

● **Aandacht voor maatschappelijke waarde topsport**

In de periode 2024-2025 is er binnen het topsportbeleid in Nederland nog steeds aandacht voor de maatschappelijke waarde van topsport. Deze ontwikkeling krijgt

vorm binnen het Strategisch Kader Topsport (Ministerie van VWS et al., 2023e) en de Topsportstrategie 2032 (NOC*NSF, 2024b). De voortgang en effecten hiervan volgen we via de jaarlijkse TiN-rapportage.

Een belangrijke beleidsontwikkeling binnen het strategisch kader is de verbreding van het topsportlandschap. Deze verbreding zit in het feit dat binnen het topsportbeleid de aandacht niet meer alleen uitgaat naar de focussporten van NOC*NSF (medaillewinnaars op WK's en Olympische Spelen), maar ook naar de commerciële topsport, de topteamssportcompetities en de paralympische topsport (Balk et al., 2024).

Het Mulier Instituut maakt bij de monitoring van het topsportbeleid gebruik van de nieuwe definitie van topsport volgens de NLsportraad (Nederlandse Sportraad, 2023): *'Het toewerken naar en deelnemen aan sport op het hoogste (inter)nationale niveau (hoofdtoernooien en topcompetities).'*

● Visie Nederlandse bevolking op topsport: positief, maar niet trotser

De TiN-monitor geeft onder andere ontwikkelingen weer over hoe Nederlanders tegen topsport aankijken. De monitor uit 2024 liet zien dat de Nederlandse bevolking over het algemeen positief staat tegenover topsport, vooral vanwege nationale trots en de commerciële waarde (Balk et al., 2024).

In de monitor van 2025 werd duidelijk dat ruim de helft (53%) van de Nederlandse bevolking vindt dat topsport vooral positief bijdraagt aan de maatschappij (Balk et al., 2025).

Uit de factsheet 'Topsport: meer dan medailles: de maatschappelijke waarde van de Nederlandse topsport 2025' blijkt verder dat Nederlanders vinden dat er meer aandacht is voor inclusie, gelijkheid en fair play. Verder lijkt het *trickle-down effect* beperkt en ervaart men vooral saamhorigheid en plezier aan topsport (Balk & Meulenbroeks, 2025). Het trickle-down effect houdt in dat topsportsuccessen leiden tot een toename in de sportparticipatie (De Bosscher et al., 2013).

Verder vertoont de trots op Nederlandse topsportprestatie al langere tijd een lichte daling. De groep die geen trots ervaart, is redelijk stabiel. Maar de groep die geen mening heeft over het onderwerp, groeit (Balk et al., 2025).

In de monitoren komen ook negatieve waarden over topsport aan het licht. Zo is de Nederlandse bevolking in 2024 minder positief over thema's als topsportcultuur, mensenrechten en mogelijke discriminatie (Balk et al., 2024). In 2025 hebben veelgenoemde negatieve waarden betrekking op agressie en geweld, de schadelijke impact op het milieu en het vergroten van het verschil tussen arm en rijk (Balk et al., 2025). In paragraaf 7.2 gaan we dieper in op de topsportcultuur in Nederland.

De ontwikkelingen op het thema (top)sportevenementen beschrijven we in paragraaf 6.2, en die op het gebied van de topsportcultuur in paragraaf 7.2.

Ontwikkelingen in medaillespiegel en topsportomgeving

De kernindicatoren van het RIVM voor topsport vallen uiteen in internationale medaillespiegel en topsportomgeving. De internationale medaillespiegel heeft betrekking op de plaats van Nederland hierop voor zowel olympische als paralympische sporten (CBS & RIVM, 2025a). De topsportomgeving heeft betrekking op het aandeel topsporters dat hun topsportomgeving beoordeelt met een ruim voldoende (CBS & RIVM, 2025b).

● Zesde en achtste plaats op internationale medaillespiegel

Nederland staat op 1 januari 2025 op de zesde plaats op de internationale medaillespiegel voor olympische disciplines en op de achtste plaats voor paralympische disciplines (CBS & RIVM, 2025a). Voor beide geldt dat Nederland zich al langere tijd in de mondiale subtop bevindt: met name sinds 2014 is er structureel een positie in de top tien bij de olympische sporten.

Tegelijkertijd blijkt dat het behouden van deze positie op termijn onder druk kan komen te staan, mede door de relatief beperkte bevolkings- en economische groei ten opzichte van andere landen. Dat blijkt ook uit de [Sport Toekomstverkenning](#) (CBS & RIVM, 2025a).

● Topsporters beoordelen hun topsportomgeving met ruime voldoende

Een ruime voldoende betekent een rapportcijfer van 7 of hoger. Met topsportomgeving wordt de omgeving bedoeld die de sporter dagelijks meemaakt om zich optimaal te ontwikkelen als topsporter en prestaties te leveren op het hoogste niveau (CBS & RIVM, 2025b).

In 2024 beoordeelt 84 procent van de topsporters de topsportomgeving met een ruime voldoende. Onder talentvolle sporters ligt dit aandeel iets hoger: 88 procent. Topsporters met een officiële status zijn iets kritischer (81%) dan sporters zonder status (86%) (CBS & RIVM, 2025b).

7.2 Sportevenementen

Geen nieuwe koers voor sportevenementenbeleid

Voor het sportevenementenbeleid is er tussen 2024 en 2025 op nationaal niveau geen nieuwe koers ingeslagen. Het beleid bouwt grotendeels voort op de Nationale Topsportevenementenstrategie (NTS) 2021-2030, zoals eerder beschreven in de Monitor Sportbeleid 2023 (Van der Poel & Pulles, 2024). Die vormde ook in 2024 en 2025 het uitgangspunt.

Binnen deze bestaande koers zijn er wel inhoudelijke en instrumentele ontwikkelingen zichtbaar, met name via subsidiëring, kennisontwikkeling en monitoring.

Subsidieregeling topsportevenementen 2024-2028

Een belangrijke ontwikkeling is de inwerkingtreding van de subsidieregeling topsportevenementen 2024-2028. Dit is in opvolging van de regeling voor 2021-

2023. Met deze regeling ondersteunt het ministerie van VWS de organisatie van eenmalige topsportevenementen in Nederland (Overheid.nl, 2025).

Bij de totstandkoming van de nieuwe regeling is gebruikgemaakt van inzichten uit de evaluatie van de subsidieregeling 2021-2023. Hieruit bleek met name dat de Rijksbijdrage van belang is voor topsportevenementen. Bovendien draagt die bij aan het aantrekken van andere financiers. Tegelijkertijd is de maatschappelijke impact beperkt aantoonbaar, doordat duidelijke doelen en afspraken over tegenprestaties ontbreken (Hover et al., 2023).

Verder sluit deze subsidieregeling aan bij de uitgangspunten van de NTS 2021-2030 en benadrukt deze expliciet de maatschappelijke waarde van topsportevenementen (Overheid.nl, 2025). Daarmee wordt dus de strategische inzet op evenementen voortgezet.

Focus op kennisontwikkeling: onderzoeksprogramma MOVES

In lijn met de NTS 2021-2030 wordt ingezet op structurele kennisontwikkeling over topsportevenementen. Het onderzoeksprogramma MOVES dat eind 2023 is gelanceerd, liep in 2024 en 2025 door. In de Monitor Sportbeleid 2023 schreven we hier al over (Van der Poel & Pulles, 2023).

De [publicaties vanuit MOVES](#) van de afgelopen twee jaar richtten zich op publiek-private samenwerking, maatschappelijke en economische effecten, betrokkenheid en draagvlak bij topsportevenementen.

Ontwikkelingen in bezoek en bereik van sportevenementen

In 2025 heeft het Mulier Instituut opnieuw een jaarrapport ruimte voor sport en bewegen gepubliceerd (Noordzij, Meulenbroeks, Rauws, Hover, & Leenen, 2025), met onder andere aandacht voor sportevenementen en sportbezoek. Het gaat hierbij om zowel top- als breedtesportevenementen.

Hieruit blijkt dat sportevenementen voor een groot deel van de bevolking een belangrijke vorm van vrijetijdsbesteding is. Zo brachten sportevenementen in 2023 samen ruim 1,5 miljoen deelnemers op de been. Bovendien heeft het bezoek aan sportevenementen zich na de coronaperiode gestabiliseerd (Wezenberg-Hoenderkamp & Schadenberg, 2025).

Aanvullend laat de kernindicator 'sportfan via bezoek' van het RIVM zien dat het bezoek aan sportwedstrijden weer hoger is, maar nog niet op het niveau van voor de coronacrisis. Zo bezocht in 2024 17 procent van de Nederlanders van 12 jaar en ouder maandelijks of vaker een sportwedstrijd of sportevenement (CBS & Mulier Instituut, 2024b). In 2018, voor de coronacrisis, was dit nog 21 procent (CBS & Mulier Instituut, 2024b).

Tot slot laten de cijfers over sportfan via media zien dat het aandeel van de Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder dat wekelijks of vaker sport volgt via de media, in 2024 56 procent is (CBS & Mulier Instituut, 2024c). Het meest gebruikte

kanaal is (online) televisie. Jongeren vallen op omdat zij sport vaker volgen via sociale media dan via (online) televisie (36% vs. 28%). Net als in eerdere jaren volgen vooral mannen sport via de media (Leenen, Smit & Hover, 2025).

7.3 Zwemmen

Nationaal Plan Zwemveiligheid

In de afgelopen jaren is de Nationale Raad Zwemveiligheid (NRZ) coördinator geweest van het 'Nationaal Plan Zwemveiligheid (NPZ) 2020-2024' (NRZ, 2019). Inmiddels heeft het plan een opvolger: het Nationaal Plan Zwemveiligheid (NPZ) 2025-2028 (NRZ, 2024).

Het nieuwe plan is ingedeeld aan de hand van vijf thema's. Dit zijn vier primaire doelgroepen (ouders en kinderen van 0-5 jaar, ouders en kinderen van 6-12 jaar, nieuwkomers en ouderen (60+) en het overkoepelende thema open water en veilige zwemlocaties. Bij deze thema's zijn drie pijlers van toepassing: meer risicobewustzijn, vaardig en veilig in het water en omgevingen. Het ministerie van VWS ondersteunt dit plan, waarbij meer dan dertig organisaties betrokken zijn.

Politieke aandacht voor zwemmen is groot

Zwemmen is een onderwerp dat regelmatig terugkomt in politieke debatten. De afgelopen jaren zijn tal van moties over het onderwerp ingediend. In april 2025 verscheen er een Kamerbrief waarin zwemmen een prominente plek innam (Ministerie van VWS, 2025g). Toenmalig staatssecretaris Karremans benadrukte daarin dat het halen van een zwemdiploma van groot belang is voor een leven lang zwemplezier en waterveiligheid.

In 2028 zouden kinderen zonder zwemdiploma lokaal in beeld moeten zijn en waar nodig en mogelijk worden ondersteund om een zwemdiploma te halen. Het streven dat daarbij genoemd werd, is dat in 2028 maximaal 10 procent van de kinderen geen diploma heeft en in 2030 maximaal 5 procent. In 2024 had nog 14 procent van de kinderen (6-12 jaar) geen enkel zwemdiploma (Hollander, 2025).

Ontwikkelingen in zwemgedrag en -aanbod

● Steeds minder Nederlanders zwemmen

Nederland is een waterland en heeft een groot aanbod van zwemwater. Zwemmen staat in 2024 op de vierde plaats in de top tien van meest beoefende sporten. 5 procent van de wekelijkse sporters zwemt (CBS & RIVM, 2024). Hoewel dit aandeel de laatste jaren redelijk stabiel is, neemt het aantal Nederlanders dat zwemt af.

In 2024 telde de zwembond KNZB 119.000 lidmaatschappen, ten opzichte van 125.000 in 2023 (-4%) en 152.000 in 2019 (-22%; NOC*NSF, 2025a). Ook het Mulier Instituut concludeert dat minder Nederlanders wel eens gaan zwemmen. In 2024 zwom de helft van de Nederlanders wel eens. In 2019 en 2017 was dat nog 70 procent (Hollander, 2024).

● **Steeds meer kinderen zwemveilig, aandeel zonder zwemdiploma schommelt**

Bijna vier op de tien kinderen van 6-12 jaar hebben in 2024 zwemdiploma A, B én C (38%; Hollander, 2025). Zij voldoen daarmee aan de Norm Zwemveiligheid van de Nationale Raad voor de Zwemveiligheid (NRZ). In 2012 was dat nog een kwart (27%).

Het aandeel kinderen zonder zwemdiploma schommelt de afgelopen jaren (Hollander, 2025). In 2018 had 8 procent van de kinderen geen zwemdiploma. Dat steeg tot 12 procent in 2020 en 19 procent in 2022. In 2024 heeft 14 procent van de kinderen van 6-12 jaar geen enkel zwemdiploma.

Het diplomabezit van kinderen uit kwetsbare groepen blijft flink achter. Zo hebben kinderen uit huishoudens met een lager inkomen en kinderen met een migratieachtergrond vaker geen diploma, en minder vaak een A-, B- én C-diploma.

De verantwoordelijkheid voor het halen van een zwemdiploma bij kinderen ligt volgens Nederlanders voornamelijk bij de ouders. Maar daarnaast hebben ook scholen, de Rijksoverheid en gemeenten een verantwoordelijkheid (Hollander, 2024).

● **Weinig draagvlak landelijke invoering schoolzwemmen bij schooldirecteuren**

In de Tweede Kamer is veel gesproken over het herintroduceren van schoolzwemmen. Uit het onderzoek Schoolslag in beweging (AEF & SEO, 2025) blijkt dat er weinig draagvlak onder schooldirecteuren is voor een landelijke invoering van schoolzwemmen. In een Kamerbrief (Ministerie van VWS, 2025g) concludeert de staatssecretaris op basis van het onderzoek dat de belasting voor het onderwijs en de huidige Rijksbegroting geen van de onderzochte scenario's om schoolzwemmen weer in te voeren toelaat.

Scholen die geen zwemlessen aanbieden, hebben daarvoor verschillende redenen: het gaat ten koste van andere vakken of ze vinden dat schoolzwemmen geen onderwijstaak is. Het ontbreken van gemeentelijke financiering en eigen middelen zijn de grootste belemmeringen.

● **Daling aantal openbare zwembaden**

Zoals we in de Monitor Sportbeleid 2023 al noemden, daalt het aantal openbare zwembaden per 25.000 inwoners al enige decennia (Van der Poel et al., 2024). In 2024 zijn er 621 openbare zwembaden in Nederland (Hollander et al., 2025). Twee derde van de openbare zwembaden (67%) is eigendom van de gemeente (Kools, et al. 2024).

Het merendeel van de Nederlanders vindt dat een zwembad een basisvoorziening moet zijn in een gemeente (84%; Hollander, 2024). Het openbare zwembad heeft volgens hen vooral een belangrijke functie voor de zwemvaardigheid van kinderen.

7.4 Sport en bewegen door mensen met een beperking

Toenemende beleidsaandacht

Ten opzichte van de Monitor Sportbeleid 2023 is de aandacht voor sport en bewegen door mensen met een beperking in het nationale sportbeleid verder toegenomen. Waar hiervoor vooral werd verwezen naar het 10-puntenplan van SP, het toenmalige GroenLinks en D66, is de inhoud hiervan inmiddels verder uitgewerkt in een brede langjarige strategie.

Met het accepteren van het 10-puntenplan heeft de toenmalige minister toegezegd de Kamer jaarlijks te informeren over de voortgang op deze punten, tot en met 2030. Over de inhoud van het 10-puntenplan hebben we eerder gerapporteerd in de Monitor Sportbeleid 2023 (Pulles & Van der Poel, 2024)

Een belangrijke ontwikkeling in 2024 en 2025 is dat sport en bewegen door mensen met een beperking expliciet wordt uitgelicht in Kamerbrieven van de minister van VWS. Dit is vooral vanwege de bovenstaande afspraak om de Kamer jaarlijks te informeren.

Zo is een van de drie beleidsprioriteiten in de Najaarsbrief van 2024: *‘mensen met een handicap meer laten sporten en bewegen’* (Ministerie van VWS, 2024e). Ook in de Kamerbrief voorafgaand aan het Commissiedebat Sport en Bewegen 2025 is hier expliciet aandacht voor: *‘sportdeelname (wekelijks) van mensen met een handicap is toegenomen van de huidige 38 procent naar 50 procent in 2028’* (Ministerie van VWS, 2025f).

Dit benadrukt dat sport en bewegen door mensen met een beperking niet als ‘los’ onderdeel van het inclusiebeleid, maar als een volwaardig beleidsdomein wordt gezien (Ministerie van VWS, 2024e, 2025f).

Doorontwikkeling van een integrale strategie

In 2023 is het 10-puntenplan, dat aanvankelijk een initiatief was van politieke partijen, overgenomen door partijen van het Sportakkoord om er een beleidsstrategie van te maken (Van Lindert et al., 2025). Het VN-verdrag Handicap (sinds 2016 geratificeerd in Nederland) en de input van belangrijke stakeholders in de sport en maatschappij vormden de aanleiding om een gezamenlijke strategie en missie door te ontwikkelen (Sportakkoord, 2024).

Hieruit volgde de strategie ‘sporten voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030’, die de kern van het beleid in 2024 en 2025 vormde en richting geeft voor het beleid tot en met 2030 voor mensen met een beperking. Daarnaast is de strategie tot stand gekomen na het advies van de Nederlandse Sportraad over de doorontwikkeling van de paralympische topsport.

Het is een brede strategie, omdat zowel de top- als de breedtesport erin aandacht krijgt (Van Lindert et al., 2025). Inmiddels is de strategie uitgewerkt tot een samenhangende aanpak met zeven pijlers (Sportakkoord, 2024).

De strategie sluit inhoudelijk sterk aan bij meerdere beleidskaders. Er is een duidelijke koppeling met het Sportakkoord II, met name vanuit het thema Inclusie & Diversiteit en thema Duurzame sport (toegankelijkheid accommodaties). Bovendien sluit een aantal pijlers aan bij het Strategisch Kader Topsport 2032, waarin paralympische topsport een aparte pijler is (Sportakkoord, 2024). De strategie is ook een uitwerking van de paragraaf over sport van de Werkagenda VN-Verdrag Handicap.

Van strategie naar uitvoering

Waar de afgelopen jaren vooral in het teken stonden van beleidsontwikkeling, komt de uitvoering van de strategie inmiddels geleidelijk op gang. De voortgangsrapportages van het Mulier Instituut geven inzicht in de mate waarin en wijze waarop de ambities en geformuleerde (sub)doelstellingen voor de Strategie 2030 worden omgezet in concrete maatregelen (Van Lindert et al., 2025).

In 2024 bevond de strategie zich dat jaar nog duidelijk in de ontwikkelingsfase (Van Lindert et al., 2024). Een belangrijke mijlpaal was dat 56 organisaties de strategie en bijbehorende pijlers hebben ondertekend. De nadruk lag vooral op het opbouwen van de strategie zelf: het formuleren van ambities, het organiseren van samenwerking en het uitwerken van zogenoemde pledges per pijler (Van Lindert et al., 2024).

Inhoudelijke resultaten en effecten op de sportdeelname waren daardoor nog beperkt zichtbaar. Tegelijkertijd zijn op een aantal onderdelen wel eerste stappen gezet. Bijvoorbeeld rondom het vergroten van het bereik van platforms als Uniek Sporten, het verbeteren van toegang tot sporthulpmiddelen en het versterken van kennisdeling (Van Lindert et al., 2024).

In 2025 lag vooral de focus op de uitvoering van de acties en handelingen. Zo zijn de uitvoeringsplannen voor alle pijlers afgerond en de eerste concrete stappen gezet. Bijvoorbeeld op het gebied talentontwikkeling, waarbij er voor talentvolle sporters inmiddels acht talentcoaches zijn aangesteld en er nu twee Paralympische Talentdagen per jaar zijn (Van Lindert et al., 2025).

2025 was vooral een start van de uitvoeringsfase. Er moeten nog veel acties worden opgestart (Van Lindert et al., 2025).

Ontwikkelingen in sport- en beweeggedrag

● Beweegrichtlijnen

47 procent van de Nederlandse bevolking van 4 jaar en ouder voldoet aan de [beweegrichtlijnen](#) (CBS & RIVM, 2025c). In 2023 ervaarde 5 procent van de Nederlandse bevolking (4 jaar en ouder) een ernstige beperking bij activiteiten die matige inspanning vragen en 17 procent een matige beperking.

Deze percentages lopen op met de leeftijd: onder 4-17-jarigen gaat het om 1 procent (ernstig) en 5 procent (matig), onder 18-64-jarigen om 4 en 16 procent en onder 65-plussers om 11 en 34 procent (CBS & RIVM, 2025c).

Mensen met een beperking voldoen bovendien minder vaak aan de beweegrichtlijnen. Van de volwassenen (18-64 jaar) voldoet 22 procent met een ernstige beperking hieraan, tegenover 40 procent van de mensen met een matige beperking. Onder 65-plussers liggen deze percentages nog lager, met 6 procent (ernstig) en 30 procent (matig) (CBS & RIVM, 2025c).

● Sportdeelname

58,3 procent van de Nederlandse bevolking van 4 jaar en ouder sport minimaal één keer per week (CBS & RIVM, 2025d). In 2023 sportte een derde van de mensen die ernstig beperkt zijn bij het sporten wekelijks. Van de volwassenen (18-64 jaar) met een ernstige beperking sport 37 procent wekelijks, tegenover 68 procent van degenen met een niet-ernstige beperking. Onder 65-plussers ligt dit aandeel nog lager. 21 procent van de ouderen met een ernstige beperking sport wekelijks, terwijl dit bij ouderen met een niet-ernstige beperking 60 procent is (CBS & RIVM, 2025d).

7.5 Sport en bewegen door kinderen

Naar een bredere benadering

De focus in het Nederlandse sport- en beweegbeleid lag lange tijd vooral op wat kinderen fysiek *kunnen*. Dit is onder andere te zien aan de inspanningen van de afgelopen jaren, vaak ook op gemeentelijk niveau, om motorische vaardigheden van kinderen te meten. Die benadering kent goede aspecten, maar wordt steeds vaker als te smal beschouwd. Motorische vaardigheden laten maar een deel van het plaatje zien en verklaren onvoldoende waarom kinderen (niet) bewegen en of zij dat ook op latere leeftijd blijven doen.

Dit inzicht heeft geleid tot een bredere benadering: beweegwijsheid — de Nederlandse vertaling van het internationale concept *physical literacy*. Beweegwijsheid beschrijft de relatie van mensen met bewegen en sport gedurende hun hele leven. Het concept integreert vier samenhangende componenten: het fysieke (*kunnen*), het psychologische (*willen*), het sociale (*verhouden*) en het cognitieve (*weten*). Samen vormen zij een basis voor een leven lang bewegen (Singh et al., 2025). De omgeving — thuis, op school of op het werk, bij de sportvereniging en in de publieke ruimte — speelt daarin een belangrijke rol.

Beweegwijsheid is nadrukkelijk een levensloopconcept: het gaat om het ontwikkelen én onderhouden van bewegen in verschillende vormen in alle levensfasen. Bij volwassenen gaat het daarbij meer om het behouden, aanpassen en verder ontwikkelen van opgebouwde vaardigheden en gewoonten. In de Nederlandse beleidscontext is ervoor gekozen te beginnen bij de jeugd, vanuit de gedachte dat daar het fundament wordt gelegd.

Beweegwijsheid als leidend principe in beleid

Een gedeeld en breed gedragen concept als beweegwijsheid kan voor het beleid meer zijn dan een inhoudelijk kader. Het biedt ook een gemeenschappelijke taal voor partijen uit verschillende domeinen (onderwijs, sport, zorg, gemeenten) die elk vanuit hun eigen invalshoek werken aan een actievere samenleving.

Juist omdat beweeggedrag door zoveel factoren wordt beïnvloed, is een overkoepelend concept dat richting geeft aan langetermijnbeleid waardevol. Beweegwijsheid heeft daarvoor potentie, mede omdat het aansluit bij bredere maatschappelijke doelen rondom gezondheid, welbevinden en kansengelijkheid.

Internationaal wint het concept aan kracht. In Nederland nam het Mulier Instituut het voortouw in de vertaling naar de Nederlandse context (Singh et al., 2025).

In de Najaarsbrief Sport en Bewegen 2024 (Ministerie van VWS, 2024e) en de Kamerbrief van juni 2025 (Ministerie van VWS, 2025f) verwees staatssecretaris Karremans expliciet naar beweegwijsheid als leidend principe voor jeugdsport. Het bijbehorende Plan van Aanpak Jeugdsport en Talentontwikkeling (NOC*NSF et al., 2025c), opgesteld met de partners van Sportakkoord II, richt zich op het verhogen van het aandeel jongeren dat voldoet aan de beweegrichtlijn én op het duurzaam ontwikkelen van sporttalent.

Nieuwe eisen aan monitoring beleidsinspanningen

Die bredere benadering stelt ook nieuwe eisen aan de monitoring van beleidsinspanningen. Tot nu toe ging de aandacht vooral uit naar fysieke uitkomsten zoals motorische vaardigheden (waarvoor ook een kernindicator in ontwikkeling is) of het voldoen aan de beweegrichtlijn. Maar beweegwijsheid vraagt om een breder palet aan indicatoren dat bijvoorbeeld ook motivatie, zelfvertrouwen en sociale aspecten in beeld brengt.

Het ontwikkelen van zulke kernindicatoren is een belangrijke opgave voor de komende jaren. Alleen zo wordt het mogelijk de ontwikkeling van beweegwijsheid over de tijd te volgen en beleid op basis van bredere inzichten bij te sturen.

Ontwikkelingen in sport- en beweegdeelname en aanbod voor kinderen

● Iets meer kinderen en jongeren voldoen aan de beweegrichtlijnen

In 2023 voldeed 60 procent van de kinderen van 4-11 jaar en 41 procent van de 12-17-jarigen aan de Beweegrichtlijnen (CBS & RIVM, 2025c). Er is een licht stijgende trend te zien vanaf 2015. In alle meetjaren voldeden jongens vaker aan de Beweegrichtlijnen dan meisjes. Buitenspelen is een belangrijke beweegactiviteit voor kinderen en sporten en activiteiten op school voor jongeren (RIVM, VeiligheidNL en CBS, 2023a; RIVM, VeiligheidNL en CBS, 2023b).

● Wekelijkse sportdeelname van kinderen en jongeren stabiel

In 2025 sportten jongeren van 12-17 jaar het meest (76%), gevolgd door kinderen van 4-11 jaar (64%). Het aandeel kinderen en jongeren dat wekelijks sport is de laatste jaren niet veel gewijzigd. Bij de jongste jeugd is er nagenoeg geen verschil

tussen het aandeel jongens en meisjes dat wekelijks sport. Voor jongeren geldt dat jongens vaker wekelijks sporten dan meisjes.

Kinderen en jongeren uit een gezin met hoog gezinsinkomen sporten vaker wekelijks en dan kinderen en jongeren uit een gezin met een laag gezinsinkomen (RIVM, VeiligheidNL & CBS, 2023a; RIVM, VeiligheidNL & CBS, 2023b).

● **Steeds meer basisscholen voldoen aan wettelijke verplichtingen**

Sinds de invoering van een wettelijke verplichting in 2023/2024 moeten basisschoolleerlingen minimaal 90 minuten bewegingsonderwijs per week krijgen van een bevoegde leerkracht. In 2024 voldeed ongeveer twee derde van de scholen aan deze wettelijke verplichting (Vrieswijk et al., 2024). Dit is hoger dan in 2021. De invoering van de wet lijkt daarmee te zorgen voor een lichte verbetering op het gebied van de kwaliteit en kwantiteit van het bewegingsonderwijs in Nederland.

Wel zijn er nog steeds veel scholen die (nog) niet voldoen aan de wettelijke verplichting. Ook valt op dat scholen bij groep 3-8 vaker aan de eisen voldoen dan bij groep 1/2. Van de scholen die niet aan de wettelijke verplichting voldoen, ervaart een groot deel belemmeringen door een gebrek aan geschikte accommodatie.

In 2025 concludeerden ResearchNed, het Mulier Instituut en KBA Nijmegen dat steeds meer scholen de norm van negentig minuten bewegingsonderwijs per week halen dankzij een subsidieregeling waarmee basisscholen een procesbegeleider konden aanstellen (De Visser et al., 2025).

Samenvatting

In dit laatste hoofdstuk vatten we de belangrijkste ontwikkelingen in het sportbeleid in 2024 en 2025 samen. Alle inhoudelijke hoofdstukken komen hierin aan bod. Tot slot blikken we kort vooruit.

8.1 Wet- en regelgeving

Brede SPUK

Wijzigingen in de Brede SPUK hebben geleid tot een korting van 10 procent op het budget. Deze werd gerechtvaardigd door de afname van administratieve lasten. Veel beleidsmedewerkers verwachten dat ze alsnog moeten bezuinigen om de korting op te vangen. Gemeenten moeten dus met een kleiner budget dezelfde maatschappelijke opgaven vervullen. Het voornemen is om de SPUK's om te zetten in vrij besteedbare middelen in het Gemeentefonds. Gelden voor sport en bewegen worden daardoor mogelijk verdeeld over andere beleidsterreinen.

Sportwet

Over het invoeren van een Sportwet wordt al sinds 2020 gesproken. In 2023 werd een belangrijke stap gezet naar de invoering van een sportwet, maar inmiddels is besluitvorming hierover tot 2026 uitgesteld. Sport is dus nog geen wettelijke taak.

Omgevingswet

Met de komst van de Omgevingswet krijgen sport en bewegen een plek aan de beleidstafel. Het kabinet wil zorgen voor voldoende, toegankelijke en toekomstbestendige ruimte en voorzieningen voor sport en bewegen, zodat meer mensen structureel kunnen bewegen. Hiervoor moeten ze integrale afwegingen in de leefomgeving en ruimtelijke keuzes voor de lange termijn maken waarbij de regie lokaal ligt.

Kansspelbelasting

De verhoging van de kansspelbelasting heeft tot gevolg dat de inkomsten van de georganiseerde sport dalen. De afhankelijkheid van gelden uit de kansspelbelasting maakt de sportsector kwetsbaar.

8.2 Verstoringen van sport en bewegen

Kansen(on)gelijkheid

In 2024 en 2025 bleef kansen(on)gelijkheid een belangrijk thema binnen het sportbeleid. De aandacht voor sociaaleconomische verschillen in sport- en beweegdeelname nam verder toe, onder andere via een apart cluster Kansengelijkheid binnen het ministerie van VWS en een adviestraject van de Nederlandse Sportraad. Verder blijven de verschillen in sport- en beweegdeelname naar opleiding en inkomen groot.

Binnen MOOI in Beweging kregen bewoners van aandachtswijken en de betaalbaarheid van sport nadrukkelijk aandacht als complexe maatschappelijke vraagstukken. Nieuwe onderzoeks- en innovatieprojecten richten zie hierbij op wijkgerichte aanpakken en de invloed van kosten op sportdeelname.

Ook de financiële toegankelijkheid van sport blijft een belangrijk aandachtspunt. Gemeenten zetten verschillende regelingen in, zoals het Jeugdfonds Sport & Cultuur, het Volwassenfonds Sport & Cultuur en lokale meedoenregelingen. Daarnaast worden een pilot en diverse onderzoeken uitgevoerd naar een mogelijke sportpas.

Praktische toegankelijkheid is ook een belangrijke pijler. Het draait daarbij om het wegnemen van praktische belemmeringen die mensen tegenhouden om te sporten en bewegen. Het VN-verdrag Handicap heeft directe invloed op de beleidsmaatregelen die gericht zijn op het inclusiever en toegankelijker maken van de sport voor mensen met een beperking. Sportakkoord I en II en de strategie 'sporten voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030' dragen bij aan de implementatie van het VN-verdrag Handicap.

Tot slot weten verenigingen met een sterke organisatie de weg naar subsidies en ondersteuning vaak beter te vinden en benutten dan verenigingen waar deze basis minder stevig is. Daarnaast is er discussie over de gemeentelijke sportinvesteringen. Gemeenten investeren nog vooral in de traditionele sportaccommodaties en verenigingssport, terwijl groepen met een lagere sociaaleconomische positie, die vaker actief zijn bij ondernemende sportaanbieders, hiervan minder profiteren.

Veiligheid en integriteit

In 2024 en 2025 nam de aandacht voor veiligheid en integriteit in de sport verder toe. Er werd gewerkt aan een onafhankelijk integriteitscentrum voor de sport. Met het wetsvoorstel Wet Integere Sport moet het orgaan Integere Sport Nederland (ISN) meldingen over grensoverschrijdend gedrag, doping en matchfixing onafhankelijk gaan behandelen.

Maar er bleef ook discussie bestaan over de inrichting en taken van het nieuwe integriteitscentrum. De Nederlandse Sportraad waarschuwde hierbij voor verdere vertraging van het conceptvoorstel (door o.a. val van het kabinet) en wees op het belang van duidelijke normen, preventie en goede ondersteuning van melders en sportorganisaties.

Verder kregen thema's als discriminatie, antisemitisme, gendergelijkheid en grensoverschrijdend gedrag veel aandacht in politiek en beleid. Sportbonden spelen hierbij een steeds grotere rol. Sinds 2025 moeten zij namelijk beschikken over een meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag. Ook werden bij steeds meer sportbonden integriteitsmanagers aangesteld.

Daarnaast liet onderzoek naar de topsportcultuur van Verinorm zien dat de Nederlandse topsport prestatiegericht blijft en dat de afhankelijkheidsrelaties tussen topsporters en coaches risico's met zich meebrengen voor de sociale veiligheid en het welzijn van topsporters. Een deel van de topsporters rapporteerde mentale of fysieke klachten of ervaringen met grensoverschrijdend gedrag. Vooral vrouwen en sporters met een niet-Nederlandse achtergrond bleken kwetsbaarder.

Tot slot laten de kernindicatoren zien dat het merendeel van de sporters en wedstrijdbezoekers zich veilig voelt in de sport. In 2024 gaf 83 procent aan zich meestal veilig te voelen op en rond sportwedstrijden. Dit aandeel is afgelopen jaren stabiel gebleven.

Wel gaf bijna een derde van de sporters en wedstrijdbezoekers aan in aanraking te zijn gekomen met wangedrag in de sport. Vooral verbaal geweld, discriminatie en overlast kwamen relatief vaak voor. Jongeren maakten dit het vaakst mee.

Het gebruik van sportprestatieverhogende middelen bleef beperkt en stabiel. Het ging hierbij vooral om sportvoedingssupplementen, zoals creatine en eiwitpreparaten.

Energiecrisis en kostenstijgingen

De acute energiecrisis van 2021-2023 leek eind 2025 grotendeels voorbij, maar de energieprijzen bleven hoger dan voor 2021 en gevoelig voor geopolitieke ontwikkelingen. Vooral energie intensieve sportaccommodaties en sportverenigingen merken dit in hun exploitatiekosten. De stijgende kosten en druk op de exploitatie hielden ook politiek de aandacht vast. Zo werden in de Tweede Kamer vragen gesteld over het aflopen van compensatieregelingen voor amateurverenigingen.

De hogere energiekosten vergroten de noodzaak om sportaccommodaties te verduurzamen. Maar niet alle eigenaren en sportverenigingen beschikken over voldoende financiële ruimte of kennis om hierin te investeren. Tot slot moeten regelingen zoals de BOSA en DUMAVA verduurzaming ondersteunen, maar het gebruik hiervan verschilt sterk tussen sportverenigingen en organisaties.

8.3 Spelers in het sportbeleid

In de vorige rapportage (Van der Poel & Pulles, 2024) constateerden we dat het aantal spelers in het sportbeleid was toegenomen. In 2024 en 2025 zijn er geen belangrijke nieuwe spelers bijgekomen. Ook de manier waarop ze met elkaar uitvoering geven aan het sportbeleid is nagenoeg gelijk aan eerdere jaren. De steun van het ministerie van VWS aan het veld loopt grotendeels via bestaande structuren zoals fondsen, akkoorden en subsidies, en niet in de vorm van nieuwe instrumenten.

Ministerie van VWS, directie Sport en Bewegen

In het hoofdlijnenakkoord 2024-2028 'HOOP, LEF EN TROTS' noemden PVV, VVD, NSC en BBB (2024) sport, bewegen en preventie beperkt. Sport en bewegen waren onderdeel van preventie. Er werd een aantal financiële maatregelen aangekondigd

die van invloed zijn op de inkomsten voor de sportsector en de betaalbaarheid van sport en bewegen onder druk zetten (o.a. de verhoogde kansspelbelasting). Het verlaagde btw-tarief zou komen te vervallen voor sporten waarvan de aanbieders naar winst streven. Het btw-tarief zou daarmee wijzigen van 9 procent naar 21 procent. De voorgestelde wijziging maakte veel los in de sport- en beweegsector, maar ging uiteindelijk niet door.

Toenmalig staatssecretaris Karremans benoemde drie prioriteiten voor het sport- en beweegbeleid:

- jeugd meer laten sporten en bewegen;
- mensen met een handicap meer laten sporten en bewegen;
- mensen in armoede meer laten sporten en bewegen.

Een sociaal veilige en eerlijke sport was ook een belangrijk overkoepelend thema in deze brief. Het doel daarbij: 'iedereen moet met plezier kunnen sporten in een veilige en verantwoorde omgeving'. Deze prioriteiten en doelstellingen zijn nieuw en vormden de rode lijn van het sportbeleid in 2024 en 2025. In 2024 bedroeg de begroting voor het sportbeleid 440 miljoen euro en in 2025 zo'n 430 miljoen. In de jaren vanaf 2026 is minder geld voor het sportbeleid beschikbaar. Het is onduidelijk wat dit voor de spelers in het sportbeleid betekent.

De set met kernindicatoren is in 2023 en 2024 geëvalueerd en daarna aangepast om de ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen nu en in de toekomst beter te kunnen volgen. Er zijn enkele indicatoren vervallen, gewijzigd en nieuwe toegevoegd. Nieuw verwachte indicatoren zijn motorische vaardigheden, organisatiekracht, goed bestuur, inclusie en diversiteit

Gemeenten

Het sportbeleid in Nederlandse gemeenten is in de periode 2024-2025 over het algemeen stabiel gebleven, maar heeft tegelijkertijd te maken met verschillende landelijke beleidsontwikkelingen die al dan niet lokaal van invloed zijn.

Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) was er sprake van een toenemende verwevenheid tussen het sport- en gezondheidsbeleid op lokaal niveau. Ook lijken prioriteiten te verschuiven. Op thema's als motorische vaardigheden en verduurzaming ligt minder nadruk dan enkele jaren geleden, mede doordat gemeenten zich sterker richten op opgaven binnen het sociaal en gezondheidsdomein. Dit maakt dat landelijke ontwikkelingen, en dus ook landelijk beleid, duidelijk invloed hebben op het gemeentelijk beleid.

NOC*NSF

Het beleid van NOC*NSF staat sinds 2022 in het teken van de 'Sportagenda 2032. Nederland: het sportiefste land ter wereld'. Sportplezier staat daarbij centraal. De Breedtesportstrategie 2032: 'Sportplezier voor iedereen!' is gebaseerd op de Sportagenda 2032. Hierin omschrijft NOC*NSF hoe zij zich inzetten om de breedtesport voor iedereen aantrekkelijk, toegankelijk en plezierig te maken en te houden.

NOC*NSF heeft de Topsportstrategie 2032 in 2024 officieel aangenomen. Deze bestaat uit drie pijlers: presteren, verrijken en inspireren. De optelsom van deze pijlers is erop gericht de maatschappelijke waarde van topsport te vergroten. In 2025 hebben ze hier verder uitvoering aan gegeven aan de hand van een implementatieplan met een uitvoeringsstrategie.

POS en MOS

Het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) en Maatschappelijke Ondernemers in de Sport (MOS) hebben de afgelopen jaren ingezet op verdere professionalisering en positionering in het sportlandschap.

Er zijn meer POS-kantoren bijgekomen. De MOS heeft zich verder ontwikkeld als samenwerkingsplatform voor de maatschappelijke organisaties in de sport. Inmiddels zijn er zestien 'spelers' aangesloten die de handen ineen hebben geslagen voor gelijke kansen en een gelijkwaardig speelveld voor iedereen, in en door sport en bewegen.

NLsportraad

De Nederlandse Sportraad bracht de afgelopen twee jaar enkele adviezen uit. Met een briefadvies adviseerde de raad staatssecretaris Tielen om het dossier van het integriteitscentrum sport met voorrang op te pakken. Ook gaf de NLsportraad politieke partijen drie aandachtspunten mee: bescherm de gezondheid van Nederlanders, laat kinderen op school dagelijks twee keer een half uur bewegen of sporten en leg sport en bewegen vast als publieke voorziening. Daarnaast lopen er nog adviezen, waaronder een adviestraject over kansenongelijkheid.

Overige ontwikkelingen in het sportbeleidsveld

De Beweegalliantie ondersteunt als landelijke netwerkorganisatie vooral samenwerking tussen verschillende beleidssectoren en helpt gemeenten en partners om beweegbeleid praktisch uit te voeren. De Beweegalliantie heeft een uitvoerende rol bij het actieplan 'Nederland Beweegt', dat zich richt op het verhogen van dagelijkse beweging en het creëren van een beweegvriendelijke samenleving.

Uit een evaluatie van KPMG naar de effectiviteit van de werkwijze en impact van Sportinnovator blijkt dat Sportinnovator er sinds de oprichting in is geslaagd een sterk netwerk en innovatie-infrastructuur binnen de sportsector op te bouwen. Ook concludeert KPMG dat de maatschappelijke impact van Sportinnovator nog onvoldoende aantoonbaar is. Hierbij wijst KPMG op een mogelijk te brede taakopvatting, waarbij activiteiten als verbinden, coachen en promoten mogelijk overlap vertonen met werkzaamheden van andere organisaties.

Sinds maart 2025 is Sport Data Valley ondergebracht bij het Mulier Instituut, nadat het ministerie van VWS in 2024 besloot de financiering ervan stop te zetten.

8.4 Ruimte voor sport en bewegen

Beleidsmatige ontwikkelingen

De belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen stonden in 2024 en 2025 vooral in het teken van een duurzame sportinfrastructuur en de toenemende druk op de ruimte voor sport en bewegen.

De wijziging van de Wet Markt en Overheid werd opnieuw uitgesteld en de huidige wet is verlengd tot 1 juli 2027. Gemeenten kunnen sportaccommodaties daardoor voorlopig onder de kostprijs blijven verhuren via een algemeenbelangbesluit, al worden de motiveringseisen waarschijnlijk aangescherpt.

Ook kregen sport en bewegen nadrukkelijk een plek in de Ontwerp-Nota ruimte. De nota benoemt sportverenigingen als onderdeel van een gezonde leefomgeving en stelt dat ruimte voor sport, groen en ontspanning moet meegroeien met woningbouw en bevolkingsgroei.

Eind 2025 presenteerde het ministerie van VWS het beleidsplan toekomstige sportinfrastructuur en ruimte voor sport en bewegen. Daarin staan de groeiende ruimtedruk, verouderde sportaccommodaties en toegankelijkheid centraal. Het Rijk zet in op voldoende ruimte voor sport en bewegen, verduurzaming van accommodaties en het ontwikkelen van landelijke richtlijnen voor sport- en beweegruiimte. Gemeenten worden daarin gestimuleerd om Integrale Huisvestingsplannen voor sport op te stellen.

Ook toegankelijkheid kreeg meer aandacht via de Strategie 'Sporten voor mensen met een handicap vanzelfsprekend in 2030' en Werkagenda VN-Verdrag Handicap. De nadruk ligt daarbij vooral op het beter toepassen van bestaande kennis over toegankelijke sportaccommodaties en openbare ruimte.

Verder bleef ruimte voor sport onderdeel van het Sportakkoord II. Maar uit de monitoring blijkt dat het akkoord weinig directe invloed heeft op de sportinfrastructuur. Grote aanpassingen vragen vooral structurele investeringen en langdurige planvorming.

Sportaccommodaties

In 2024 en 2025 groeide de aandacht voor de maatschappelijke waarde van sportaccommodaties. In beleid en onderzoek staat niet alleen de sportfunctie centraal, maar ook de bijdrage aan gezondheid, ontmoeting en leefbaarheid. Ook startte in 2024 het onderzoeksprogramma Spot On naar onder andere een beter gebruik en rendement van sportlocaties.

Verder blijven gemeenten de belangrijke investeerders in sportaccommodaties. Ongeveer drie kwart van de gemeentelijke sportuitgaven gaat hiernaartoe. Maar de financiering en exploitatie staan onder druk, vooral bij zwembaden. Ook stijgen huurtarieven en blijven huisvestingskosten de grootste kostenpost voor verenigingen. Bovendien veranderde het subsidielandschap rondom verduurzaming. De SPUK sport en BOSA zijn verlengd, maar het BOSA-budget neemt af. Amateursportorganisaties kunnen sinds 2025 ook gebruikmaken van de DUMAVA-regeling.

Ook de toegankelijkheid en kwaliteit van sportaccommodaties kregen meer aandacht. Veel accommodaties zijn nog onvoldoende toegankelijk voor mensen met een beperking. NOC*NSF werkt daarom aan een zelfscan voor toegankelijkheid van sportaccommodaties.

Tot slot blijkt uit onderzoek naar pandemische paraatheid dat een groot deel van de sportvoorzieningen nog niet aan de ventilatienormen voldoet.

Beweegvriendelijke omgeving

De aandacht voor een beweegvriendelijke omgeving bleef in 2024 en 2025 groeien. De Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving (KBO) werd verder doorontwikkeld en steeds vaker gebruikt in beleid en onderzoek. De score op de KBO steeg van 60 punten in 2020 naar 68 punten in 2024. Deze toename hangt samen met aanpassingen in de openbare ruimte, een grotere toegang tot voorzieningen en verbeterde databronnen.

Bovendien groeide de aandacht voor voldoende ruimte voor sport en bewegen. Onderzoek laat zien dat deze ruimte onder druk staat en zonder extra inzet eerder afneemt dan toeneemt. Daarom werkt het Mulier Instituut samen met het RIVM aan landelijke referentierichtlijnen voor sport- en beweegruimte.

Daarnaast besteden gemeenten steeds meer aandacht aan bewegen in de openbare ruimte. In veel gemeenten is de beweegvriendelijke inrichting opgenomen in lokaal sportbeleid en gebiedsontwikkeling. Ook krijgt sport en bewegen vaker een plek in omgevingsvisies.

Tot slot blijven sportevenementen in de openbare ruimte populair, vooral hardloop- en wielerevenementen. De organisatie ervan (met name door vrijwilligers) wordt wel lastiger door complexe vergunningstrajecten en stikstofregels. NOC*NSF en de VSG werken daarom aan afspraken om procedures eenvoudiger te maken. Ook kreeg buitensport meer aandacht via de blauwdruk 'Meer ruimte voor buitensport' (opgesteld door NOC*NSF en meerdere partners) en regionale convenanten. Binnen het programma Groen in en om de Stad wordt sport en bewegen daarnaast gekoppeld aan vergroening en een gezonde leefomgeving.

8.5 De organisatie van sport en bewegen

Sportakkoord II: Sport Versterkt (2023-2026)

De organisatie van sport en bewegen in Nederland liet in 2024 en 2025 een verdere samenwerking zien tussen verschillende domeinen. Binnen Sportakkoord II wordt de organisatorische basis in gemeenten steeds steviger.

Vrijwel alle gemeenten hebben inmiddels een lokaal of regionaal sportakkoord. Vaak ondersteunt een kernteam dit akkoord, samen met de coördinator sport en preventie. Maar het realiseren van inhoudelijke ambities kost tijd. Met name

inclusiegerelateerde vraagstukken en het bereiken van kwetsbare doelgroepen blijven lastige opgaven.

Brede Regeling Combinatiefunctionaris (BRC)

Binnen de BRC verschuift de aandacht steeds duidelijker naar kwetsbare groepen die achterblijven in de sport- en beweegdeelname. Bovendien is er in toenemende mate sprake van domeinoverstijgende samenwerking.

Maar de regeling dreigt onder druk te komen staan door oplopende kosten, minder cofinanciering vanuit andere domeinen en het teruglopende aantal vakleerkrachten bewegingsonderwijs binnen de BRC. De herijking van de regeling moet duidelijk maken hoe het beleid er na 2026 uit gaat zien.

Sport en bewegen als deel van het beleidsveld Gezonde Leefstijl

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) geeft sinds 2024 sport en bewegen een stevigere plek binnen het preventiebeleid. Vooral in de ketenaanpakken rondom valpreventie, overgewicht en een beweegvriendelijke leefomgeving krijgt bewegen een stevigere positie.

Maar de uitvoering van het akkoord staat nog in de kinderschoenen. Verschillen tussen regio's, tijdelijke financiering en beperkte (uitvoerings)capaciteit maken het lastig om in elke gemeente dezelfde stappen te zetten.

Arbeidsmarkt sport en bewegen

Op de arbeidsmarkt voor sport en bewegen zette het herstel na corona door. Het aantal mensen dat in de sector werkt, blijft groeien, mede doordat professionals steeds vaker buiten de traditionele sportsector aan de slag gaan.

Toch blijven er structurele knelpunten. Er zijn veel flexibele contracten, de cao-dekking is beperkt en in delen van de sector bestaan zorgen over de arbeidsvoorwaarden. Via de Human Capital Agenda (HCA) wordt daarom ingezet op verdere professionalisering en op betere samenwerking met andere sectoren, zoals zorg, welzijn en het onderwijs.

Financiële stromen in de breedtesport

In 2024 en 2025 herstelde de financiële positie van de breedtesport zich verder van de corona- en energiecrisis. Vrijwel alle financiële stromen namen toe ten opzichte van 2020. Consumenten en gemeenten blijven de belangrijkste financiers van de breedtesport. Maar er zijn ook nieuwe financiële uitdagingen binnen de sportsector, zoals stijgende exploitatiekosten, druk op gemeentelijke begrotingen en onzekerheid over toekomstige regelingen, zoals de BOSA-subsidie.

8.6 Focuspunten sport- en beweegbeleid

Topsport

In 2024 en 2025 zijn er geen grote beleidsmatige ontwikkelingen geweest in het topsportbeleid. Het Strategisch Kader Topsport 2032 bleef

leidend. Verder werd de definitie van topsport verbreed: *'Het toewerken naar en deelnemen aan sport op de hoogste (inter)nationale niveau (hoofdtoernooien en topcompetities).'*' (De Nederlandse Sportraad, 2023).

Uit de monitor Topsport in Nederland (TiN) van 2024 en 2025 bleek dat de maatschappelijke waardering voor topsport toenam en dat meer aandacht uitging naar mentale gezondheid en een veilig sportklimaat. Er blijven wel zorgen bestaan over de sociale veiligheid, de financiële positie van topsporters en de begeleiding van coaches en uitstromende talenten.

Nederland behield in 2025 een sterke internationale positie met een zesde plaats op de olympische en een achtste plaats op de paralympische medaillespiegel. Daarnaast beoordeelde 84 procent van de topsporters hun topsportomgeving met een 7 of hoger.

Sportevenementen

In 2024 en 2025 zijn er geen grote koerswijzigingen in het (top)sportevenementenbeleid. Het beleid bleef gebaseerd op de Nationale Topsportevenementenstrategie 2021-2030. Wel trad de subsidieregeling topsportevenementen 2024-2028 in werking, waarbij de maatschappelijke waarde van evenementen centraal staat.

De aandacht voor kennisontwikkeling bleef groeien via het onderzoeksprogramma MOVES, met onderzoek naar publiek-private samenwerking, maatschappelijke en economische effecten en draagvlak voor (top)sportevenementen.

Verder bleven sportevenementen een belangrijke vorm van vrijetijdsbesteding. In 2023 namen ruim 1,5 miljoen mensen deel aan sportevenement. Het bezoek aan sportwedstrijden herstelde verder na corona, maar lag in 2024 nog wel onder het niveau van voor de pandemie.

Tot slot bleef sport volgen via media populair. In 2024 volgde 56 procent van de Nederlanders wekelijks of vaker sport via media. Jongeren deden dit relatief vaak via sociale media.

Zwemmen

In 2024 en 2025 bleef de aandacht voor zwemveiligheid groot. Het Nationaal Plan Zwemveiligheid 2025-2028 volgde het eerdere plan op en richt zich op zwemveiligheid van kinderen, nieuwkomers, ouderen en veilig zwemmen in open water. Ook sprak het Kabinet de ambitie uit om het aantal kinderen zonder zwemdiploma verder terug te dringen.

Verder nam het aantal Nederlanders dat zwemt verder af, en ook het aantal lidmaatschappen bij de KNZB daalde opnieuw. Het aandeel kinderen met diploma A, B én C steeg verder, maar 14 procent van kinderen had in 2024 nog geen enkel zwemdiploma. Vooral kinderen uit huishoudens met lagere inkomens en kinderen met een migratieachtergrond blijven achter in diplomabezit.

Tot slot bleef het aantal openbare zwembaden dalen. Tegelijk vindt een grote meerderheid van de Nederlanders dat een zwembad een basisvoorziening in de gemeente moet zijn.

Sport en bewegen door mensen met een beperking

In 2024 en 2025 nam de beleidsaandacht voor sport en bewegen door mensen met een beperking verder toe. De strategie 'Sport voor mensen met een handicap vanzelfsprekend in 2030' werd de belangrijkste beleidslijn, met aandacht voor zowel de breedte- als topsport. De strategie ging steeds meer van ontwikkeling naar uitvoering. In 2024 lag de nadruk vooral op samenwerking en het uitwerken van plannen. In 2025 werden de eerste concrete stappen gezet.

Mensen met een beperking voldoen nog aanzienlijk minder vaak aan de beweegrichtlijnen en sporten minder vaak wekelijks dan mensen zonder beperking. Vooral bij mensen met een ernstige beperking en ouderen blijven de verschillen groot.

Sport en bewegen door kinderen

In 2024 en 2025 verschoof de aandacht in het jeugdbeleid van alleen motorische vaardigheden naar een bredere kijk op bewegen, met ook aandacht voor motivatie, zelfvertrouwen, sociale vaardigheden en kennis over bewegen. Beweegwijsheid werd hiermee een leidend principe in beleid en werd ook opgenomen in diverse landelijke beleidsstukken (Najaarsbrief Sport en Bewegen en het Plan van Aanpak Jeugdsport en Talentontwikkeling).

Door deze brede benadering groeide ook de behoefte aan nieuwe vormen van monitoring, waarbij naast motorische vaardigheden ook motivatie en sociale aspecten van bewegen worden meegenomen.

Het aandeel kinderen en jongeren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen nam licht toe. Jongens voldoen hier nog steeds vaker aan dan meiden. De wekelijkse sportdeelname van kinderen en jongeren bleef de afgelopen jaren grotendeels stabiel. Kinderen uit gezinnen met een hoger inkomen sporten vaker dan kinderen uit gezinnen met een lager inkomen.

Tot slot voldeden meer basisscholen aan de norm van minimaal 90 minuten bewegingsonderwijs per week. Een deel van de scholen haalt deze norm nog niet, vaak door een gebrek aan geschikte accommodaties.

8.7 Korte vooruitblik

Nieuw coalitieakkoord en bezuinigingen

In januari 2026 presenteerden D66, VVD en CDA het coalitieakkoord 'Aan de slag' (2026). In dit akkoord noemen ze sport niet bijzonder vaak, maar ze erkennen wel de maatschappelijke waarde ervan. Sport koppelen de partijen aan de beleidsterreinen gezondheid, duurzaamheid en onderwijs.

De coalitie benoemt expliciet meer te willen investeren in de renovatie en verduurzaming van sportaccommodaties. Zo stellen ze structureel 50 miljoen euro extra beschikbaar voor de BOSA. Dat komt neer op meer dan een verdubbeling van het huidige budget (43,5 miljoen). Ook wil het kabinet zorgen voor meer buitenspeelplekken.

In de periode waarover deze rapportage gaat, heeft de sportsector niet met bezuinigingen te maken gehad. Maar deze zijn wel aanstaande: in de jaren vanaf 2026 is minder geld voor het sportbeleid beschikbaar. Het is onzeker wat dat precies betekent voor de (lange) lijnen voor het sportbeleid en de spelers in het veld.

Reflectie op het sportbeleid

In aanvulling op deze beschrijvende rapportage bundelen we onze observaties en kritische reflecties op het sportbeleid. Deze reflectie wordt losstaand van deze rapportage gepubliceerd.

Bronnen

Andersson Elffers Felix (AEF) & SEO (2025). [*Schoolslag in perspectief. Afwegingen rondom de herinvoering van schoolzwemmen.*](#)

Balk, L., Aarnink, A., Heerschop, M., Melman, M., Meulenbroeks, M., & Van Suijlekom, A. (2024). [*Topsport in Nederland \(TiN\) 2024. De eerste TiN-monitor.*](#) Mulier Instituut.

Balk, L., Aarnink, A., Bronkhorst, P., Heerschop, M., Meulenbroeks, N., & Van Suijlekom, A. (2025). [*Topsport in Nederland \(TiN\) 2025.*](#) Mulier Instituut.

Balk, L., & Meulenbroeks, N. (2025). [*Topsport: meer dan medailles: de maatschappelijke waarde van de Nederlandse topsport in 2025.*](#) Mulier Instituut.

Bas van de Goor Foundation (2024). [*Manifest Bewegen als Medicijn aangeboden aan Tweede Kamer.*](#)

Bronkhorst, A., Van Eldert, P., & Steenbergen, J. (2024). [*Trendrapport arbeidsmarkt sport en bewegen 2023.*](#) Mulier Instituut.

BZK & LNV (2024). [*Handreiking Groen in en om de Stad. Systematiek en richtlijnen voor de borging van Groen in en om de stad.*](#)

CBS & Mulier Instituut (2024a). [*Financiële kosten voor sport als ervaren belemmering.*](#) Geraadpleegd op 17 april 2026.

CBS & Mulier Instituut (2024b). [*Sportbelevenis. Sportfan via bezoek.*](#) Geraadpleegd op 17 april 2026.

CBS & Mulier Instituut (2024c). [*Sportbelevenis. Sportfan via media.*](#) Geraadpleegd op 17 april 2026.

CBS & RIVM (2024). [*Sportdeelname wekelijks. Top 10 meest beoefende sporten in 2024.*](#) Geraadpleegd op 17 april 2026.

CBS & RIVM (2025a). [*Internationale medaillespiegel: olympisch en paralympisch.*](#) Geraadpleegd op 17 april 2026.

CBS & RIVM (2025b). [*Beoordeling van topsporters van hun topsportomgeving.*](#) Geraadpleegd op 17 april 2026.

CBS & RIVM (2025c). [*Beweegrichtlijnen. Voldoen aan Beweegrichtlijnen door verschillende groepen in de bevolking.*](#) Geraadpleegd op 17 april 2026.

CBS & RIVM (2025d). [Sportdeelname wekelijks. Wekelijkse sportdeelname door verschillende groepen in de bevolking](#). Geraadpleegd op 17 april 2026.

CBS & RIVM (2025e). [Sportklimaat. Veilig voelen](#). Geraadpleegd op 30 april 2026.

CBS & RIVM (2025f). [Sportklimaat. Wangedrag](#). Geraadpleegd op 30 april 2026.

CBS & RIVM (2025g). [Sportprestatieverhogende middelen](#). Geraadpleegd op 30 april 2026.

D66, VVD & CDA (2026). [Aan de slag. Bouwen aan een beter Nederland. Coalitieakkoord 2026-2030](#).

De Bont, A., Van Kessel, W., Mathijssen, L., Hartikainen, M., Baart, J., Shamsaddini, D., & Casas Valle, D. (2025). [Ruimte geven aan sport en bewegen: onderzoek naar de relatie tussen ruimte voor sport, bewegen en spelen en ruimtelijke ordeningsafwegingen](#). *Urhahn I stedenbouw & strategie, Platform 31 & Urban Dynamics*.

De Bosscher, V., Sotiriadou, P., & Van Bottenburg, M. (2013). Scrutinizing the sport pyramid metaphor: An examination of the relationship between elite success and grassroots participation in sports. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 5(3), 263-286. <https://doi.org/10.1080/19406940.2013.806340>

De Visser, M., Groot, A., Vrieswijk, S., Derikx, D., & Visser, B. (2025). [Evaluatie Impuls en innovatie bewegingsonderwijs](#). ResearchNed, Mulier Instituut & KBA Nijmegen.

Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I, z.d.). [Brede SPUK-regeling \(specifieke uitkering\)](#). Ministerie van VWS. Geraadpleegd op 12 januari 2026.

Duijvestijn, M., Mourik-Boelema, M. S., Van der Vegt, A. J., & Wendel-Vos, G. C. W. (2024). [Adviesrapport: vernieuwde set Kernindicatoren Sport en Bewegen](#) [RIVM-briefrapport 2023-0464]. RIVM.

Geurink, N., Kools, M., & Hoekman, R. (2024). [Impact hoofdlijnenakkoord op gemeentelijk sportbeleid](#). Mulier Instituut.

Geurink, N., Van Vugt, H., Kools, M., & Hoekman, R. (2025). [Monitor lokaal sportbeleid 2024](#). Mulier Instituut.

Hoekman, R., & Schadenberg, B. (2023). [Onderbenutting van sportaccommodaties: kennis- en innovatiescan WP5](#). Mulier Instituut.

Hoekman, R., Wezenberg-Hoenderkamp, K., & Thijssen, K. (2024). [Benodigde ruimte voor sport in 2040. Inzicht in de ruimtelijke implicaties van de ambities uit de sportagenda](#). Mulier Instituut.

Hollander, E. (2024). [*Zwemmen en zwemveiligheid. Trends in zwemdeelname en meningen over zwemveiligheid 2024/56.*](#) Mulier Instituut.

Hollander, E. (2025). [*Zwemvaardigheid 2024. Inzicht in het zwemdiplomabezit van kinderen van 6 tot en met 12 jaar*](#) [Factsheet 2025/48]. Mulier Instituut.

Hollander, E., Aarnink, A., & Wezenberg, K. (2025). [*Verandering openbare zwembaden in de periode van 2013 tot 2024*](#) [Infographic]. Mulier Instituut.

Hover, P., & Van Eldert, P. (2023). [*Betaalbaarheid van sport: kennis- en innovatiescan WP6.*](#) Mulier Instituut.

Hover, P., Van Suijlekom, A., & Van Eldert, P. (2023). [*Evaluatie subsidieregeling topsportevenementen 2021-2023.*](#) Mulier Instituut.

Jeugdfonds Sport & Cultuur (2025). [*Jaaroverzicht 2024.*](#)

Kenniscentrum Sport en Bewegen (2025). [*Integraal huisvestingsplan sport.*](#)

Kools, M., Hollander, E., Van Eldert, P., Bronkhorst, A. (2024). [*Eigendom en exploitatie van zwembaden. Een beschrijving van openbare zwembaden.*](#)

KPMG (2025). [*Datastrategie en rol Sport Data Valley.*](#)

Kruize, H., De Nijs, T., De Ruiter, H., Hoekstra, J., Ruitema, M., & Noordzij, M. (2023). [*De maatschappelijke waarde van een gezonde en groene leefomgeving - een verkenning.*](#)

Lakenvelt-Verbree, H. G., Prins, R. G., Pulles, K., Van Muijden, M. E. H., Prinsen, A., Kruize, H., De Vries, M. A., Strak, M., & Van Herwaarden-Slob, L. (2025). [*Een gezonde inrichting van de openbare buitenruimte: vuistregels voor bewegen, groen en ontmoeten.*](#) Rijkinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Leenen, T., Smit, D., & Hover, P. (2025). [*Hardloop-, wandel- en wielerevenementen: Deelname, impact en toekomstperspectief.*](#) Mulier Instituut.

Leenen, T., Smit, D., & Hover, P. (2025). [*Sportfan via bezoek en media: 2012-2024.*](#) Mulier Instituut.

Ministerie van BZK & Ministerie van LNV (2024). [*Handreiking Groen in en om de stad.*](#)

Ministerie van BZK (2025). [*Uitkomst omzetting specifieke uitkeringen.*](#) Tweede Kamer.

Ministerie van J&V (2024). [*Rapport 'Raise or fold, Verhoging van de kansspelbelasting en de impact op de publieke belangen'.*](#) Tweede Kamer, 24 557, nr. 242.

Ministerie van VWS (2022a). *Kamerbrief Beweegbrief*. Tweede Kamer, 30.234/32.793, nr. 302.

Ministerie van VWS (2022b). *Kamerbrief Topsportbeleid 2022 en verder*. Tweede Kamer, 30234, nr. 304.

Ministerie van VWS (2023a). *Bestuurlijke afspraken Brede Regeling Combinatiefuncties 2023-2026*.

Ministerie van VWS (2023b). *Hoofdpijnen van wetgeving in de sport*. Tweede Kamer, 30234, nr. 365.

Ministerie van VWS (2023c). *Nederland Beweegt*.

Ministerie van VWS (2023d). *Hoofdpijnen Sportakkoord II*. Open overheid.nl.

Ministerie van VWS, NOC*NSF, & VSG (2023e). *Strategisch kader topsport 2032*.

Ministerie van VWS (2024a). *Gehandicaptenbeleid. Aanbiedingsbrief Nationale strategie rond de positie van mensen met een beperking*. Tweede Kamer, 24170, nr. 309.

Ministerie van VWS (2024b). *Adviesaanvraag Kansengelijkheid in sport en bewegen*. 3975886-1072832-SB.

Ministerie van VWS (2024c). *Inventarisatie lopend en voorgenomen beleid rondom VN-verdrag handicap. Bijlage bij Aanbiedingsbrief Nationale strategie rond de positie van mensen met een beperking*. Tweede Kamer, 24170, nr. 309.

Ministerie van VWS (2024d). *Kabinetsreactie SER briefadvies sociaaleconomische gezondheidsverschillen: Beleidsagenda 'Gezondheid in alle beleidsdomeinen'*. 4029905-1076714-PG.

Ministerie van VWS (2024e). *Najaarsbrief Sport en Bewegen 2024*. Tweede Kamer, 30234, nr. 396.

Ministerie van VWS (2024f). *Schriftelijke toelichting opvolging moties meerjarige strategie voor sportverenigingen en openbare zwembaden in publieke handen houden*. Tweede Kamer, 30 234, nr. 389.

Ministerie van VWS (2024g). *Verzamelbrief Sport en Bewegen. Toekomstig sportbeleid*. Tweede Kamer, 30 234, nr. 386.

Ministerie van VWS (2025a). *Antwoord op vragen van het lid van Nispen over de Sportpas*. Tweede Kamer, 2025D14288, nr. 1799.

Ministerie van VWS (2025b). *Beleidsreactie evaluatie Sportinnovator*. Overheid.nl.

Ministerie van VWS (2025c). [Consultatie Wetsvoorstel integrale sport](#). Overheid.nl.

Ministerie van VWS (2025d). [Gezond en Actief Leven Akkoord: mid-term review april 2025](#).

Ministerie van VWS (2025e). [Kamerbrief beleidsplan toekomstbestendige sportinfrastructuur en ruimte voor sport en bewegen](#). Tweede Kamer, 302234, nr. 431.

Ministerie van VWS (2025f). [Kamerbrief Commissiedebat Sport en Bewegen 2025. Toekomstig sportbeleid](#). Tweede Kamer, 30234, nr. 408

Ministerie van VWS (2025g). [Toekomstig sportbeleid](#). Tweede Kamer, 30234, nr. 402.

Ministerie van VWS (2025h). [Werkagenda VN-verdrag Handicap I 2025-2030](#).

Ministerie van VWS (2025i). [Verzamelbrief sport en bewegen 2025](#). Tweede Kamer, 30234, nr. 434.

Meulenbroeks, N., Bronkhorst, A., & Van Eldert, P. (2026). [Tendrapport arbeidsmarkt sport en bewegen 2025](#). Mulier Instituut.

MOOI in Beweging (2022). [De betaalbaarheid van sport staat onder druk](#).

MOS (z.d.). [Over MOS](#). Geraadpleegd op 19 februari 2026.

Mulier Instituut. (z.d.). [Monitor Nationaal Sportakkoord](#). Geraadpleegd op 7 april 2026.

Nederlandse overheid. (2025). [Wet M&O \(Staatsblad 2025, 152\)](#).

Nederlandse Sportraad (2020). [De opstelling op het speelveld. Naar een sterke sportbranche voor een vitale samenleving](#).

Nederlandse Sportraad (2022). [Waarom een sportstelsel en een sportwet?](#) Nieuwsbericht 13-07-2022.

Nederlandse Sportraad (2023). [Kwalitatieve analyse organisatie en financiering topsport](#).

Nederlandse Sportraad (2025a). [Investeren in bewegen en sporten voor een gezond Nederland. Aandachtspunten Nederlandse Sportraad verkiezingsprogramma's](#).

Nederlandse Sportraad (2025b). [Werkprogramma 2026](#).

Nederlandse Sportraad (2025c). [Brief voortgang Integriteitscentrum Sport](#).

Nederlandse Sportraad (2025d). [Briefadvies conceptwetsvoorstel Wet Integere Sport](#).

Nationale Raad Zwemveiligheid (NRZ) (2019). [Nationaal Plan Zwemveiligheid 2020- 2024. Veilig opgroeien en meedoen in Nederland waterland.](#)

Nationale Raad Zwemveiligheid (NRZ) (2024). [Nationaal Plan Zwemveiligheid 2025- 2028. Veilig en vaardig met plezier en vertrouwen.](#)

NOC*NSF (2024a). [Doorrekening Hoofdlijnenakkoord: basisfinanciering sport in gevaar.](#)

NOC*NSF (2024b). [Topsportstrategie 2032: een glanzend perspectief.](#)

NOC*NSF (2024c). Aanvullende financiering voor actieplan 'Ontzorgen organisatoren van tochten.'. Geraadpleegd op 16 april 2026.

NOC*NSF (2025a). [Zo sport Nederland. Belangrijkste trends en ontwikkelingen in sportdeelname 2024.](#)

NOC*NSF (2025b). [Breedtesportstrategie 2032: sportplezier voor iedereen.](#)

NOC*NSF (2026). [Blauwdruk meer ruimte voor buitensport.](#) NOC*NSF

NOC*NSF. (z.d.). [Integriteitsondersteuning.](#) Geraadpleegd op 12 mei 2026.

NOC*NSF, Ministerie van VWS, POS, VSG, Mulier Instituut, & Kenniscentrum Sport en Beweging (2025c). [Plan van aanpak Jeugdsport en talentontwikkeling.](#)

Oosterwijk, F. (2025). [De nadruk op verenigingen versterkt ongelijkheid in sportdeelname.](#) Sport & Strategie.

Overheid.nl. (2025). [Hoofdstuk 9 Subsidieregeling topsportevenementen 2024-2028.](#)

POS. (z.d.). [Over POS.](#) Geraadpleegd op 2 april 2026.

PVV, VVD, NSC, & BBB (2024). [HOOP, LEF EN TROTS. Hoofdlijnenakkoord 2024-2028.](#)

Rappange, D., De Kwaasteniet, R., Baggen, W., Bronkhorst, P., Koekkoek, M., Pulles, I., Wessels, W., & Hoekman, R. (2025). [Monitor Sportakkoord II: voortgangsrapport 'een groter bereik'.](#) Mulier Instituut.

Rauws, R., & Noordzij, M. (2023). [Gemiste of gegrepen kans? Sporten en bewegen in gemeentelijke omgevingsvisies.](#) Sport & Gemeenten, 71(3), 34-39.

Rijksoverheid (2025a). [Ontwerp-Nota Ruimte \(webversie\).](#)

Rijksoverheid (2025b). [Evaluatie Sportinnovator.](#) Ministerie van VWS: Directie Sport & Beweging.

RIVM (2024). [Rapportage GALA-monitor 2024: eerste stand van zaken.](#)

RIVM (2025). [Evaluatie Actieplan Nederland Beweegt. Voortgangsrapportage 2024.](#)

RIVM, VeiligheidNL, & CBS (2023a). [Themapagina Kinderen en jongeren: bewegen, sporten en zitten, 4 t/m 11 jaar.](#)

RIVM, VeiligheidNL, & CBS (2023b). [Themapagina Kinderen en jongeren: bewegen, sporten en zitten, 12 t/m 17 jaar.](#)

Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) (2019). [Beleidsvrijheid geduid. Beleidsvrijheid bij decentrale taken: een nadere uitwerking ten behoeve van de vormgeving van de financiële verhoudingen.](#)

Singh, A., Plompen, E., Veldman, S., & Heerschop, M. (2025). [Beweegwijsheid: de basis voor een leven lang bewegen. Visiedocument.](#) Mulier Instituut.

Sociaal-Economische Raad (2024). [Gezond opgroeien, wonen en werken. Naar een structurele gezondheidsaanpak en bestrijding van sociaal-economische gezondheidsverschillen.](#)

Sportakkoord (2024). [Strategie sporten met een handicap vanzelfsprekend in 2030.](#)

Sport gaat niet vanzelf (z.d.). [Nederland verliest met de btw-verhoging op sport.](#) Geraadpleegd op 13 januari 2026.

Stuij, M., Hoeijmakers, R., Van Kalmthout, J., Cremers, R., & Slot-Heijs, J. (2023). [Sportverenigingen en hun uitdagingen: een analyse van oorzaken en verschillen tussen verenigingen.](#) Mulier Instituut.

Tweede Kamer der Staten-Generaal (2021). [Memorie van toelichting \(Kamerstuk 35 985, nr.3\).](#)

Tweede Kamer der Staten-Generaal (2024). [Motie over onderzoek naar de effecten van het concept van de sportpas \(Kamerstuk 36 600, nr. 131\).](#)

Van den Dool, R. (2022). [Deelname sport en bewegen van mensen met een lage sociaaleconomische status. De achtergronden van deelname.](#) Mulier Instituut.

Van Eldert, P., Hertogs, N., & Geurink, N. (2025). [Monitor Financiële stromen in de breedtesport 2023.](#) Mulier Instituut.

Van Eldert, P., Hollander, E., & Hertogs, N. (2025). [Huurtarievenmonitor binnensport 2024. Huurtarieven van gemeentelijke sporthallen, sportzalen en gymzalen.](#) Mulier Instituut.

Van Eldert, P. (2025). [Monitor sportuitgaven gemeenten 2023.](#) Mulier Instituut.

Van Eldert, P. (2026). [*Monitor sportuitgaven gemeenten 2024*](#). Mulier Instituut.

Van der Poel, H., & Pulles, I. (2024). [*Monitor Sportbeleid 2023*](#). Mulier Instituut.

Van Lindert, C., Greeven, A., Hoogendijk, R., Rauws, R., Heerschop, M., Gómez Berns, A., & Sparreboom, C. (2024). [*Monitor 'sporten voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030': voortgangsrapportage 2024*](#). Mulier Instituut.

Van Lindert, C., Heerschop, M., Hoogendijk, R., Sparreboom, C., Rauws, R., & Derix, N. (2025). [*Monitor 'sporten voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030': voortgangsrapportage 2024*](#). Mulier Instituut.

Van Lindert, C., & Rauws, R. (2024). [*De toegankelijkheid van sport en sportaccommodaties: de stand van zaken van de toegankelijkheid voor mensen met een beperking*](#) [Factsheet 2024/53]. Mulier Instituut.

Van Mourik-Boelema, M. S., Vos, E. E., De Valk, T. M., Lemmens, L. C., Brus, I. M., Van den Berg, S. W. (2025). [*Evaluatie Actieplan Nederland Beweegt. Tussenrapportage 2024*](#). Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Vrieswijk, S., Westerbroek, M., Wilderink, L., & Singh, A. (2024). [*Van wet naar werkelijkheid. Beweginsonderwijs op de basisschool*](#). Mulier Instituut.

Volwassenfonds Sport & Cultuur (2025). [*Jaarverslag 2024*](#).

Weersink, A. M. S., Struck, C., Meester, R., & Koene, F. G. H. (2025). [*Technische en gebruiksinventarisatie ventilatiesystemen in bestaande maatschappelijk urgente sportgebouwen, op basis van een taxonomie en vragenlijst*](#). P3venti.

Wezenberg-Hoenderkamp, K., & Schadenberg, B. (2025). [*Jaarrapport ruimte voor sport en bewegen 2025: overzicht van beleidsrelevante kennis over sport- en beweeginfrastructuur*](#). Mulier Instituut.

ZonMw (z.d.-a). [*MOOI in Beweging*](#). Geraadpleegd op 5 maart 2026.

ZonMw. (z.d.-b). [*Bewoners in aandachtswijken sporten minder*](#). Geraadpleegd op 30 april 2026.

ZonMw. (z.d.-c). [*SPRINTS*](#). Geraadpleegd op 30 april 2026.

Ine Pulles
i.pulles@mulierinstituut.nl

Manon de Ruijscher
m.deruijscher@mulierinstituut.nl

Remco Hoekman
r.hoekman@mulierinstituut.nl

Walter Baggen